

Republika Hrvatska
Županijski sud u Splitu
Centar sudske prakse

i

Odjel za praćenje i proučavanje sudske prakse

ZBIRKA SENTENCI
s nomenklaturom prava

1/2020

Sadržaj

Kazala.....	VII
Abecedno stvarno kazalo.....	VIII
Građansko i trgovačko pravo	VIII
Kazneno pravo	XIII
Abecedno zakonsko kazalo.....	XIV
Sentence.....	
0 > Stvarno pravo.....	1
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Posebna ograničenja > Susjedska prava > Međa	1
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Posebna ograničenja > Ograničenja na temelju pravnog posla	2
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Stjecanje prava vlasništva > Originarno stjecanje prava vlasništva > Građenje > Građenje na zemljištu u društvenom vlasništvu.....	3
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Stjecanje prava vlasništva > Stjecanje odlukom suda ili druge stvari > Odlukom suda.....	5
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Vrste i predmet upisa > Uknjižba > Tabularna isprava.....	6
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Vrste i predmet upisa > Predmet upisa > Upis hipoteke	6
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Postupak u zemljišnoknjižnim stvarima > Pravni lijekovi (prigovor i žalba) > Brisovna tužba.....	8
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Osnivanje, obnavljanje, dopunjavanje i preoblikovanje zemljišne knjige > Pojedinačni ispravni postupak	9
1 > Obvezno pravo	10
Obvezno pravo > Općenito > Načela obveznih odnosa > Primjena propisa.....	10
Obvezno pravo > Općenito > Načela obveznih odnosa > Primjena propisa > Primjena zakona o obveznim odnosima	11
Obvezno pravo > Općenito > Načela obveznih odnosa > Primjena propisa > Zaštita prava.....	12
Obvezno pravo > Učinci obveza > Pobijanje dužnikovih pravnih radnji > Isključenje pobijanja	14
Obvezno pravo > Učinci obveza > Pobijanje dužnikovih pravnih radnji > Učinak pobijanja	16

Obvezno pravo > Promjena vjerovnika ili dužnika > Promjena vjerovnika > Ustupanje potraživanja ugovorom (cesija) > Zakonska subrogacija	16
Obvezno pravo > Prestanak obveza > Zastara > Općenito > Kada zastarijevanje počinje teći	18
Obvezno pravo > Prestanak obveza > Zastara > Vrijeme potrebno za zastaru > Opći rok zastare.....	19
Obvezno pravo > Prestanak obveza > Zastara > Vrijeme potrebno za zastaru > Opći rok zastare.....	20
Obvezno pravo > Prestanak obveza > Zastara > Prekid zastare.....	21
Obvezno pravo > Ugovorni obvezni odnosi > Sklapanje ugovora > Pobude za sklapanje ugovora.....	21
Obvezno pravo > Ugovorni obvezni odnosi > Nevaljanost ugovora > Ništetni ugovori	23
Obvezno pravo > Ugovorni obvezni odnosi > Nevaljanost ugovora > Ništetni ugovori > Posljedice ništetnosti	24
Obvezno pravo > Ugovorni obvezni odnosi > Učinci dvostranoobveznih ugovora > Prigovor neispunjenja ugovora > Pravilo istodobnog ispunjenja	26
Obvezno pravo > Ugovorni obvezni odnosi > Učinci dvostranoobveznih ugovora > Raskid ugovora zbog neispunjenja > Učinak raskida ...	27
Obvezno pravo > Ugovori > Ugovori o uporabi i korištenju stvari > Ugovor o najmu > Najam stana sa zaštićenom najamninom > Sklapanje ugovora > Posebna prava > Pravo na otkup stana	28
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Odgovornost za drugoga > Odgovornost za štetu od opasne stvari ili opasne djelatnosti > Općenito > Opasna stvar.....	30
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Odgovornost za drugoga > Odgovornost države > Osobama neopravdano osuđenim i neosnovano lišenim slobode.....	32
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Popravljanje imovinske i neimovinske štete > Popravljanje štete > Popravljanje imovinske štete > Naknada u novcu > Opseg naknade štete > Cijena prema kojoj se određuje visina naknade.....	33
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Popravljanje imovinske i neimovinske štete > Popravljanje štete > Popravljanje neimovinske štete > Pravična novčana naknada > Teški invaliditet bliske osobe	34
2 > Trgovačko pravo	35
Trgovačko pravo, ugovori i pravo društva, nepošteno tržišno natjecanje, zaštita potrošača > Zaštita potrošača > Prodaja proizvoda i pružanje usluga > Ugovori >	

Nepoštene odredbe u potrošačkim ugovorima	35
3 > Pravo vrijednosnih papira, autorsko pravo i srodna prava, pravo industrijskog vlasništva	36
Pravo vrijednosnih papira, autorsko pravo i srodna prava, pravo industrijskog vlasništva > Mjenica > Trasirana mjenica - pojam > Sastojci mjenice > Remitent	36
4 > Obiteljsko pravo i nasljedno pravo	37
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Brak > Pretpostavke za sklapanje braka > Pretpostavke za postojanje braka > Pravo na tužbu radi utvredenja postojanja odnosno nepostojanja braka.....	37
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Odnosi roditelja i djece > Prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece > Odgovornost, dužnost i prava roditelja > Zastupanje djeteta	39
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Odnosi roditelja i djece > Prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece > Odgovornost, dužnost i prava roditelja > Način na koji se roditelji skrbe o djetetu > Nadležnost suda > O susretima i druženju djeteta.....	40
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Odnosi roditelja i djece > Prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece > Zaštita prava i dobrobiti djeteta	41
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Odnosi roditelja i djece > Prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece > Mjere za zaštitu prava i dobrobit djeteta.....	42
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > uzdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika > Uzdržavanje punoljetne djece	43
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Uzdržavanje bračnog druga > Trajanje i prestanak obveze uzdržavanja	45
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni parnični postupci > Postupak radi rješavanja pitanja s kojim će roditeljem dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi (o roditeljskoj skrbi, ostvarivanju osobnih odnosa i uzdržavanju djeteta) > Kad postoji nadležnost suda	46
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni izvanparnični postupci > Postupak za lišenje i vraćanje poslovne sposobnosti.....	47
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni izvanparnični postupci > Postupak za lišenje i	

vraćanje poslovne sposobnosti > Postavljanje skrbnika za poseban slučaj	48
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Nasljedno pravo > Nasljeđivanje na temelju oporuke > Oblici oporuke > Ništavost oporuke zbog nedostatka oblika	49
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Nasljedno pravo > Prelazak ostavine na nasljednike > Dioba nasljedstva > Pravo nasljednika koji su živjeli ili privređivali u zajednici s ostaviteljem	50
Obiteljsko i nasljedno pravo > Nasljedno pravo > Postupak u nasljednim stvarima > Postupak za ostavinsku raspravu > Ostavinska rasprava > Upućivanje na parnicu ili upravni postupak	52
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Nasljedno pravo > Postupak u nasljednim stvarima > Postupak za ostavinsku raspravu > Postupak kad je za ostavinsku raspravu nadležno inozemno tijelo	52
5 > Radno pravo	54
Radno pravo > Zaštita radnika > Zaštita života, zdravlja, privatnosti i dostojanstva radnika	54
Radno pravo > Plaće > Pravo na povećanu plaću	55
Radno pravo > Plaće > Pravo na povećanu plaću	58
7 > Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji	60
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneno pravo > Kazneno djelo > Općenito	60
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneni postupak > Dokazne radnje > Ispitivanje svjedoka > Ispitivanje svjedoka koji se ne mogu pozvati na blagodat ne svjedočenja	61
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneni postupak > Postupak po pravnim lijekovima > Redoviti pravni lijekovi > Žalba protiv prvostupanjske presude > Osnove zbog kojih se presuda može pobijati > Povrede kaznenog zakona	62
8 > Građansko procesno pravo	63
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Parnični troškovi	63
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Parnični troškovi > Naknada parničnih troškova prema uspjehu u parnici	64

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Parnični troškovi > Odlučivanje o naknadi parničnih troškova.....	65
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Parnični troškovi > Odlučivanje o naknadi parničnih troškova.....	66
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Tužba > Preinaka tužbe > Subjektivna.....	67
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Tužba > Povlačenje tužbe	68
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Tužba > Litispendencija (postojanje parnice) otuđenje stvari ili prava o kojem teče parnica	69
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Prekid, zastoj, obustava i mirovanje postupka > Prekid postupka.....	70
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Prekid, zastoj, obustava i mirovanje postupka > Prekid postupka > Nastavak prekinutog postupka.....	71
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Prekid, zastoj, obustava i mirovanje postupka > Obustava postupka	72
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Dokazi i izvođenje dokaza > Teret dokazivanja	73
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Dokazi i izvođenje dokaza > Vrste dokaza > Osiguranje dokaza	74
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Posebni postupci > Izdavanje platnog naloga > Vrste platnih naloga > Nedokumentarni platni nalog > Pretpostavke za izdavanje > Naznaka dokaza.....	75
Građansko procesno pravo > Izvanparnični postupak > Pojedini izvanparnični postupci > Pojedini izvanparnični postupci > Priznanje i ovrha stranih sudskih odluka > Pojam >Priznanja.....	76
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Općenito o ovršnom postupku i postupku osiguranja > Sredstva i predmet ovrhe i osiguranja > Predmet ovrhe i osiguranja.....	78
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Općenito o ovršnom postupku i postupku osiguranja > Određena postupovna pitanja > Troškovi postupka.....	79

Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Ovršna i vjerodostojna isprava > Potvrda o ovršnosti > Ukidanje	80
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Predlaganje i određivanje ovrhe > Prijedlog za ovrhu > Nadležnost	81
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Predlaganje i određivanje ovrhe > Prijedlog za ovrhu > Nadležnost > Mjesna	84
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Prigovor treće osobe	86
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Prigovor treće osobe > Postupanje po prigovoru > Kad se ne može tražiti da se ovrha proglasi nedopuštenom	87
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Prigovor treće osobe > Postupanje po prigovoru > Kad se ne može tražiti da se ovrha proglasi nedopuštenom	88
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Predlaganje i određivanje ovrhe > Protuovrha > Rok za podnošenje prijedloga za protuovrhu	89
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Predlaganje i određivanje ovrhe > Odgoda, obustava i dovršetak ovrhe > Odgoda ovrhe	90
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Predlaganje i određivanje ovrhe > Odgoda, obustava i dovršetak ovrhe > Obustava ovrhe	92

Kazala

ABECEDNO STVARNO KAZALO

GRAĐANSKO I TRGOVAČKO PRAVO

I

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

- obveza saslušanja stranke u postupku radi lišenja poslovne sposobnosti iste - 39
- osobu koja se lišava poslovne sposobnosti u tom postupku može zastupati samo skrbnik za poseban slučaj - 40

M

MIROVINSKO OSIGURANJE

- obveza HZMO na isplatu invalidske mirovine iako nisu osigurana sredstva za isplatu u proračunu Republike Hrvatske - 11

MJENICA

- način popunjavanja bjanko mjenice od strane imatelja mjenice - 30

N

NASLJEDNO PRAVO

- značaj propusta suda da konstatira da su sve radnje pri sačinjavanju sudske oporuke izvršene - 41
- rok za podnošenje zahtjeva nasljednika za izdvajanje iz ostavine ostavitelja - 42
- vjerojatnost prava zakonskih nasljednika na nasljeđivanje kada postoji spor o tome je li netko izvanbračni drug ostavitelja ili nije - 43
- nenadležnost suda RH za provođenje ostavinskog postupka iza smrti ostaviteljice koja je u trenutku smrti imala uobičajeno boravište izvan RH - 44

O

OBITELJSKO PRAVO

- imenovanje posebnog skrbnika djetetu u sudskom postupku - 32
- prikladnost mjesta za održavanje osobnih odnosa između mal. djece i roditelja kroz susrete i druženja - 33

- nema mjesta testu razmjernosti između prava roditelja i djeteta u obiteljskim sporovima u kojima se odlučuje o pravima mal. djeteta - 34
- duljina trajanja mjere oduzimanja prava na stanovanje s djetetom i povjeravanja skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi - 35
- aktivna legitimacija punoljetnog djeteta na potraživanje neisplaćenog uzdržavanja - 36
- način prestanka obveze uzdržavanja bivšeg bračnog druga kada u pravomoćnoj odluci nije određen rok trajanja uzdržavanja - 37
- nadležnost hrvatskih sudova za odlučivanje o prijedlogu za određivanje privremene mjere o privremenom mjestu stanovanja djece - 38

OBVEZNI ODNOSI

- postojanje pravnog interesa na strani treće osobe kod zakonske subrogacije - 14
- nemogućnost raskida ništetnog ugovora - 20
- pravilo istodobnog ispunjenja obveze kod dvostranoobveznih ugovora - 22
- posljedice raskida ugovora zbog neispunjenja - 23

ODGOVORNOST DRŽAVE ZA ŠTETU

- zbog nezakonitog boravka u istražnom zatvoru - 26

ODGOVORNOST ZA ŠTETU

- visina naknade štete zbog protupravno posječene borove šume - 27
- naknada neimovinske štete zbog teškog invaliditeta bliske osobe - 28

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DJELATNOSTI

- divljač u pokretu koja se nekontrolirano kreće predstavlja opasnu stvar - 25

OSIGURANJE DOKAZA

- pretpostavke za provođenje postupka radi osiguranja dokaza - 62

OVRŠNI POSTUPAK

- ovrha na nekretnini koja ima status zaštićenog kulturnog dobra - 65
- policija kao sudionik postupka nema pravo na naknadu troškova nastalih u postupku provedbe ovrhe - 66
- ukidanje potvrde ovršnosti javnobilježničkog akta - 67
- kada treća osoba svoj prigovor temelji na pravomoćnoj presudi na temelju priznanja - 70
- odlučivanje o tužbenom zahtjevu za nedopustivost ovrhe nakon provedbe ovrhe - 71
- početak tijeka roka za podnošenje prijedloga za protuovrhu kod ovrhe na novčanoj tražbini - 73
- odgoda ovrhe (potrošački krediti) - 74

P

PARNIČNI POSTUPAK

- mogućnost podnošenja hipotekarne tužbe ako je ugovor o zajmu ništetan - 21
- pobuda za sklapanje ugovora - 19
- prigovor presuđene stvari kada je vođen postupak radi utvrđenja postojanja izvanbračne zajednice - 31
- kod odluke o naknadi parničnog troška nema mjesta primjeni prakse ESLJP-a iz predmeta Klauz protiv Hrvatske kada se radi o parnici između dvije fizičke osobe - 52
- označavanje nasljednika preminule stranke ne smatra se subjektivnom preinakom tužbe - 55
- procesni učinak dostave fizičkoj osobi s naznakom „obaviješten, nije predigao pošiljku“ - 56
- aktivna legitimacija tužitelja nakon ustupanja tražbine trećoj osobi - 57
- pozivanje nasljednika na preuzimanje parničnog postupka - 59
- pravno sljedništvo kada je stranka zadruga - 60
- primjena pravila o teretu dokazivanja - 61
- trenutak mogućnosti prilaganja dokaza kada je parnični postupak proizašao iz ovršnog postupka - 63

POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI

- odricanje od naknade za rad općinskog načelnika predstavlja pravnu radnju koju je moguće pobijati - 12
- kada sud dužnikovoj pravnoj radnji oduzme učinak prema tužitelju, stjecatelj je dužan trpjeti namirenje tražbine ali nije dužan stvar vratiti niti se uspostavlja ranije pravo vlasništva - 13

POSTUPAK IZVANREDNE UPRAVE

- izuzimanje sporova iz radnih odnosa od odredbi o nužnom prekidu postupka - 58
- primjena odredbe članka 41. stavak 1. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku - 72

PRAVO EUROPSKE UNIJE

- do izravne primjene propisa EU dolazi u situaciji kada Sud EU kroz prethodni postupak utvrdi neusklađenost nacionalnog prava sa pravom EU - 9
- Uredba Rim II ima prednost u primjeni pred Haškom konvencijom o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama - 10

R

RADNO PRAVO

- zabrana otkaza radnicima starije životne dobi - 45

- pravo na uvećanje plaće djelatne vojne osobe za višednevni boravak na brodu - 46
- pravo na uvećanje plaće za znanstveni stupanj prema odluci poslodavca - 47

S

STAMBENI ODNOSI

- pravo na otkup stana člana obiteljskog domaćinstva nakon smrti stanara - 24

SUDSKE PRISTOJBE

- oslobađanje od obveze plaćanja sudskih pristojbi korisnika zajamčene minimalne naknade - 51
- dospijeće plaćanja sudske pristojbe na prigovor protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave - 53
- obveza plaćanja sudskih pristojbi Hrvatskih željeznica u postupcima radi naplate usluga korištenja željezničkog prijevoza - 54

U

UGOVOR O KREDITU

- ocjena valjanosti (poštenosti) odredbe ugovora o kreditu o obvezi isplate naknade za prijevremenu otplatu kredita - 29

UREDBE

- primjena Uredbe Vijeća EZ br. 2201/2003 od 27. studenog 2003. u postupku priznanja strane sudske odluke - 64
- Primjena Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća br. 1215/2012 od 12. prosinca 2012. - 68

V

VLASNIŠTVO

- pravomoćno rješenje o uređenju međa predstavlja presumpciju prava vlasništva susjeda - 1
- kod privremenog stjecanja prava vlasništva, kada nastupi uvjet ili istekne rok, nastupa obveza izdavanja tabularne isprave za prijenos (povrat) prava vlasništva - 2
- kod stjecanja prava vlasništva građenjem, okolnost postojanja suglasnosti nadležnih tijela državne vlasti za poduzimanje gradnje na zemljištu društvenom vlasništvu dovodi do legitimnih očekivanja glede stjecanja prava vlasništva - 3

- nemogućnost stjecanja prava vlasništva materijalno određenog dijela nekretnine zbog nemogućnosti parcelacije s obzirom na Zakon o prostornom uređenju i GUP - 4

Z

ZASTARA

- početak tijeka zastare potraživanja s osnove naknade za prijevremenu otplatu kredita isplaćene na temelju nepoštene (ništetne) ugovorne odredbe - 15

- rok zastare regresnog potraživanja jednog supružnika prema drugom za podmirenje obveza bračne zajednice - 16

- rok zastare regresnog zahtjeva kada je u pitanju neosigurano vozilo - 17

- značaj podnošenja kolektivne tužbe u predmetu „Franak“ za prekid zastare kod ugovora u kunama - 18

- za ocjenu je li došlo do prekida roka zastare pokretanjem ovršnog postupka koji je okončan obustavom postupka odlučno je cijeliti razloge zbog kojih je došlo do obustave - 75

ZAŠTITA POTROŠAČA

- valjanost prorogacijske klauzule iz ugovora o kreditu - 69

ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO

- kod originarnog načina stjecanja prava vlasništva postojanje clausule intabulandi nije nužno - 5

- za prijenos prava zaloga u zemljišnim knjigama dovoljna je hipotekarna izjava o prijenosu, a nije nužno i postojanje ugovora o prijenosu tražbine - 6

- brisovna tužba - 7

- pojedinačni ispravni postupak – 8

KAZNENO PRAVO

P

POVREDA KAZNENOG ZAKONA

- sud je povrijedio zakon na štetu optuženika kada prilikom izricanja sigurnosne mjere obveznog liječenja ovisnosti nije odredio trajanje te mjere - 50

S

STJECAJ

- prividni stjecaj kaznenih djela - 48

SVJEDOCI

- krvni srodnici izvanbračnog druga okrivljenika nisu oslobođeni obveze svjedočenja - 49

ABECEDNO ZAKONSKO KAZALO

(Abecedno zakonsko kazalo jedinstveno je za sva područja prava i složeno je po abecedi prema pravnim propisima koji su primjenjivani u pojedinim odlukama. U kazalu su, pored naziva propisa, redovito označeni samo oni članci, odnosno odredbe koje se spominju u odluci, odnosno pravnom stajalištu. Sve sentence označene su brojevima od 1 do 75. Brojevi koji u ovom kazalu slijede iza članka određenog propisa označavaju redni broj sentence.)

B

BANKE

- *Zakon o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnikom*
(NN 72/17)

Članak 6. stavak 1. - 9

C

CESTE

- *Zakon o cestama*
(NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14 i 110/19)

Članak 50. stavak 1. - 25

D

DISKRIMINACIJA

- *Zakon o suzbijanju diskriminacije*
(NN 85/08 i 112/12)

Članak 1. - 45

K

KAZNENI POSTUPAK

- *Zakon o kaznenom postupku*
(NN 190/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 178/04, 115/06, 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14)

Članak 223. – 26

- *Zakon o kaznenom postupku*
(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - Odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 285. stavak 1. točka 2. - 49

Članak 469. stavak 5. – 50

KAZNENO PRAVO

- *Kazneni zakon*
(*NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19*)
Članak 51. – 48, 50

KOLEKTIVNI UGOVORI

- *Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike*
(*NN 92/04*)
Članak 39. - 46
- *Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike*
(*NN 93/08*)
Članak 44. i 57. - 46
- *Kolektivni ugovor za Hrvatsku elektroprivredu, objavljeno u Biltenu broj 370 Vjesnika HEP*
Članak 122. - 45
- *Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama*
(*NN 141/12*)
Članak 54. stavak 2. – 47
- *Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama*
(*NN 24/17*)
Članak 53. stavak 2. - 47
- *Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama*
(*NN 128/17*)
Članak 53. stavak 2. - 47

KONVENCIJE

- *Europska konvencija o ljudskim pravima i temeljnim slobodama*
(*NN MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10*)
Članak 6.1 – 69, 75
- *Europska konvencija o ostvarivanju dječjih prava iz 1996.*
(*NN MU 1/10 i 3/10*)
Sentenca - 34
- *Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*
(*NN MU 18/97, 6/99 - pročišćeni tekst, 8/99*)
Članak 8. - 33
- *Haška konvencija o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece od 25. listopada 1980., a Republika Hrvatska je stranka notifikacijom o sukcesiji*
(*NN MU 4/94*).
Članak 3. - 38
Članak 16. - 38
- *Konvencija o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama*
(*NN MU 4/94*)

Članak 2. i 3. - 10

- *Konvencija o pravima djeteta od 20. studenog 1989.*
(*Službeni list SFRJ 15/90, NN MU 12/93 i 20/97*)

Članak 12. stavak 1. - 32

- *Konvencija o pravima djeteta*
(*NN MU 12/93*)

Sentenca - 34

- *Protokol 1. (Europske) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*
(*NN MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10*)

Članak 1. – 3

Članak 1. - 11

L

LOVSTVO

Zakon o lovstvu
(*NN 140/05, 75/09, 153/09 i 14/14*)

Članak 83. - 25

M

MJENICA

Zakon o mjenici
(*NN 74/94 i 92/10*)

Članak 16. stavak 1. - 30

N

NAJAM STANOVA

- *Zakon o najmu stanova*
(*NN 91/96 i 48/98*)

Članak 24. stavak 2. - 24

Članak 37. stavak 2. - 24

Članak 38. - 24

NASLJEĐIVANJE

- *Zakon o nasljeđivanju*
(*NN 52/71, 47/78 i 56/00*)

Članak 67. -41

Članak 71. stavak 1. i 3. – 41

- *Zakon o nasljeđivanju*
(*NN 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13*)

Članak 65. - 42

Članak 75. stavak 3. - 42

Članak 129. – 42

- *Zakon o nasljeđivanju*

(*NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13 i 33/15*)

Članak 211. stavak 2. - 44

- *Zakon o nasljeđivanju*

(*NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19*)

Članak 4. stavak 1. i 4. - 59

Članak 225. stavak 1. - 43

O

OBITELJSKI ODNOSI

- *Obiteljski zakon*

(*NN 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 54/11, 61/11 i 23/13*)

Članak 209. stavak 2. do 4. - 36

- *Obiteljski zakon*

(*NN 103/15 i 98/19*)

Članak 5. - 38

Članak 5. stavak 1. - 34

Članak 419. - 38

Članak 433. - 31

Članak 438. - 31

- *Obiteljski zakon*

(*NN 103/15*)

Članak 15. stavak 1. i 2. - 35

Članak 44. stavak 2. i 3. - 16

Članak 95. stavak 1. - 33

Članak 158. stavak 2. – 35, 40

Članak 234. stavak 2. - 40

Članak 236. stavak 5. - 40

Članak 240. stavak 1. točka 2. - 32

Članak 298. stavak 1. - 37

Članak 300. - 37

Članak 360. stavak 1., 2. i 3. - 32

Članak 484. stavak 1. i 2. - 32

Članak 498. stavak 3. - 39

Članak 551. stavak 1 - 16

Članak 557. - 40

- *Obiteljski zakon*

(*NN 75/14 i 5/15*)

Članak 289. - 36

- *Zakon o provedbi konvencije o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece*

(*NN 99/18*)

Članak 20. stavak 1. - 38

OBVEZNI ODNOSI

- *Austrijski opći građanski zakonik iz 1811. godine*

Pravno pravilo iz § 418. - 3

- *Zakon o obveznim odnosima*

(*NN 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99*)

Članak 189. stavak 2. - 27

Članak 371. - 17

Članak 377. - 17

- *Zakon o obveznim odnosima*

(*NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01*)

Članak 103. stavak 1. - 21

Članak 104. stavak 1. - 21

Članak 305. - 57

Članak 317. - 11

Članak 358. - 22

Članak 368. stavak 2. - 22

Članak 436. - 57

Članak 437. - 57

Članak 440. - 57

Zakon o obveznim odnosima

(*NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15*)

Članak 81. stavak 1. - 6

Članak 91. - 6, 14

Članak 103. - 14

Članak 110. - 6

Članak 225. - 18

Članak 368. - 23

Članak 1101. - 28

Članak 1111. - 18

- *Zakon o obveznim odnosima*

(*NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18*)

Članak 6. - 15

Članak 9. - 19

Članak 66. stavak 3. - 12

Članak 67. stavak 3. - 12

Članak 68. - 12

Članak 70. - 13

Članak 80. - 57

Članak 81. - 57

Članak 84. - 57

Članak 225. - 15, 16

Članak 226. - 16

Članak 270. stavak 1. - 19

Članak 271 - 19

Članak 273. stavak 1., 2., 3. i 4. - 19

Članak 292. stavak 1. - 19
Članak 294. - 20
Članak 321. stavak 1. - 20
Članak 322. stavak 1. - 15
Članak 499. stavak 1. - 19
Članak 620. stavak 2. - 20
Članak 963. stavak 1. - 25
Članak 1024. stavak 4. - 15
Članak 1045. stavak 3. - 25
Članak 1063.-1067. - 25
Članak 1163. stavak 1. - 27

ORUŽANE SNAGE

*- Zakon o službi u oružanim snagama
(NN 33/02, 58/02, 175/03, 136/04 i 76/07)*
Članak 3. - 46
Članak 14. - 46
Članak 97. - 46
Članak 97. stavak 5. i 6. - 46
Članak 168. - 46

OSIGURANJE

*Zakon o obveznim osiguranjima u prometu
(NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14)*
Sentenca - 10

OVRŠNI POSTUPAK

*- Ovršni zakon
(NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)*
Članak 55. - 70
Članak 56. - 70
Članak 79. stavak 3. - 70
Članak 136. stavak 2. - 75

*- Ovršni zakon
(NN 139/10, 125/11, 150/11 i 154/11)*
Članak 54. stavak 6. – 71

*Ovršni zakon
(NN 112/12, 25/13 i 93/14)*
Članak 55. stavak 1. - 72
Članak 62. stavak 1. - 73

*- Ovršni zakon
(NN 112/12, 25/13 i 93/14 i 55/16 – Odluka USRH)*
Članak 4. stavak 1., 4., 5. i 6. - 65
Članak 6. - 65
Članak 81. stavak 1. i 2. - 65

Članak 82. stavak 1. - 65

Članak 91. - 65

- *Ovršni zakon*

(*NN 12/12, 70/12, 112/12, 93/14 i 73/17*)

Članak 14. stavak 1. i 6. - 66

Članak 26. stavak 5. i 6. - 67

Članak 33. stavak 5. - 67

Članak 38. - 68

Članak 171. stavka 1. - 68

P

PARNIČNI POSTUPAK

Zakon o parničnom postupku

(*NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 25/13*)

Članak 195. stavak 1. - 57

- *Zakon o parničnom postupku*

(*NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14*)

Članak 2. stavak 1. – 20, 22

Članak 20. stavka 1. - 69

Članak 21. stavka 1. - 69

Članak 48. stavka 1. - 69

Članak 58. stavak 2. - 68

Članak 70. stavaka 1. do 5. - 69

Članak 109. – 55, 56

Članak 154. stavak 1. – 52

Članak 186. - 55

Članak 195. stavak 1. - 57

Članak 201. - 55

Članak 212. stavak 1. točka 4. - 60

Članak 214. stavak 2. - 60

Članak 215. stavak 1. - 59

Članak 215.b - 60

Članak 221.a - 61

Članak 272. stavak 1. - 62

Članak 354. stavak 2. točka 2. - 20

Članak 354. stavak 2. točka 8. - 32

Članak 380. točka 3. - 56

Članak 446. stavak 1. - 53

Članak 449. stavka 1. - 53

Članak 461.a stavak 2. - 63

- *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku*

(*NN 70/19*)

Članak 93. - 63

Članak 117. stavak 1. i 3. - 63

Članak 461.a stavak 3. - 63

POTROŠAČKO KREDITIRANJE

- *Zakon o potrošačkom kreditiranju*
(NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15 i 102/15)

Članak 29. – 74

Zakon o potrošačkom kreditiranju
(NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16)

Sentenca - 9

PRAVILNICI

- *Pravilnik o radu HEP O.*

Članak 117.a – 45

- *Pravilnik o načinu postupanja i suradnje suca, stručnog radnika Centra za socijalnu skrb i policijskog službenika za mladež, prilikom prisilnog oduzimanja i predaje djeteta*

(NN 48/16 i 112/18)

Sentenca - 66

PRODAJA STANOVA

- *Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo*
(NN 27/91, 6/92, 8/92, 33/92, 43/92 - pročišćeni tekst, 69/92, 25/93, 48/93, 2/94, 29/94, 44/94, 47/94, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 11/97, 103/97, 68/98, 163/98, 96/99, 120/00, 94/01, 78/02)

Članak 6. stavak 1. - 24

PROMET ZEMLJIŠTA I ZGRADA

- *Zakon o prometu zemljišta i zgrada*
(Službeni list FNRJ 43/65)

Članak 37. - 3

Članak 38. - 3

Članak 40. - 3

PROSTORNO UREĐENJE

- *Zakon o prostornom uređenju*
(NN 153/13 i 38/19)

Članak 161. stavak 3. - 4

R

RADNO PRAVO

- *Zakon o radu*
(NN 38/95, 54/95, 65/95, 17/01 i 82/01, 114/03, 137/04 - pročišćeni tekst, 68/05)

Članak 7. - 46

Članak 41. - 46

- *Zakon o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi*
(NN 28/10)

Članak 2.

S

SOCIJALNA SKRB

- *Zakon o socijalnoj skrbi*
(NN 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17 i 130/17)

Članak 21. stavak 1. alineja 1. - 51

Članak 25. - 51

Članak 26. - 51

STAMBENI ODNOSI

- *Zakon o stambenim odnosima*
(NN 51/85, 42/86 i 22/92)

Članak 67. stavak 2. - 24

SUDSKE PRISTOJBE

- *Zakon o sudskim pristojbama*
(NN 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15)

Članak 3. - 54

Članak 4. - 54

Članak 4. stavak 2. - 53

Članak 16. stavak 1. točka 2. - 54

Članak 16. točka 9. - 51

SUKOB ZAKONA

- *Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*

(NN 53/91 i 88/01)

Članak 54. stavka 1. - 68

Članak 78. stavak 1. - 68

- *Zakon o međunarodnom privatnom pravu*
(NN 101/17)

Članak 46. stavak 1. - 68

Članak 65. - 64

Članak 67. stavak 2. - 64

Članak 78. stavak 1. - 68

T

TRGOVAČKA DRUŠTVA

- *Zakon o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku*
(NN 32/17)

Članak 41. stavak 1. - 72

Članak 41. stavak 1. i 2. - 58

U

UREDBE

- *Uredba broj 864/2007 Europskog parlamenta i vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II)*

Članak 28. stavak 2. - 10

- *Uredba vijeća (EZ) broj 2001/2003 od 27. studenog 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću*

Članak 17. - 38

Članak 18. - 38

- *Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenog 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću*

Članak 22. - 64

Članak 37. - 64

Članak 39. - 64

- *Uredba (EU) broj 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, 20.12.2012., str. 1.).*

Članak 7. – 9. - 68

Članak 56. - 9

Članak 63. - 9

USTAVNO PRAVO

- *Ustav Republike Hrvatske*

(NN 41/01 - pročišćeni tekst, 88/01 - ispravak, 76/10, 85/10 i 5/14)

Članak 35. - 33

V

VLASNIŠTVO I DRUGA STVARNA PRAVA

- *Zakon o osnovnim vlasničkopравnim odnosima*

(NN 53/91, 9/92 i 77/92)

Članak 63. - 21

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Članak 12. - 23

Članak 161. - 23

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 34. stavak 1., 3. i 4. - 2

Članak 103. stavak 2, 3. i 6. - 1

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 30/10, 17/12, 143/12 i 152/14, 81/15 – pročišćeni tekst)

Članak 336. stavak 3. - 21

Članak 360. stavak 1. - 3

Članak 388. stavak 2. – 3

Z

ZAŠTITA I OČUVANJE KULTURNIH DOBARA

- *Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*
(NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13 i 152/14)

Članak 37. stavak 1. i 2. - 65

Članak 38. stavak 1. - 65

ZAŠTITA POTROŠAČA

- *Zakon o zaštiti potrošača*
(NN 96/03)

Članak 81. stavak 1. i 4. - 29

Članak 87. stavak 1. - 29

- *Zakon o zaštiti potrošača*
(NN 41/14, 110/15 i 14/19)

Članak 49. stavak 1. i 2. - 69

ZEMLJIŠNE KNJIGE

- *Zakon o zemljišnim knjigama*
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Članak 91. stavak 1. - 6

Članak 108. stavak 1. - 6

Članak 109. stavak 1. i 4. - 6

Članak 111. stavak 1. - 6

Članak 120. stavak 4. - 7

Članak 129. stavak 2. – 7

- *Zakon o zemljišnim knjigama*
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17)

Članak 54. stavak 1. točka b. - 5

*- Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 63/19)*

Članak 200.a stavak 6. -8

Članak 241. - 8

Ž

ŽELJEZNICA

*- Zakon o željeznici
(NN 94/13 i 148/13)*

Članak 4. - 54

Članak 5. stavak 1. - 54

*- Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava
(NN 82/13, 18/15 i 110/15)*

Članak 6. stavak 1. - 54

Sentence

0 > Stvarno pravo

1

022.22

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > POSEBNA OGRANIČENJA > SUSJEDSKA PRAVA > MEĐA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 103. stavak 2., 3. i 6.

Protekom roka od šest mjeseci od dana pravomoćnosti odluke donesene u postupku uređenja međe, sudionici postupka uređenja međe više nemaju mogućnost utvrditi da je pravac međe drugačiji u odnosu na onaj koji je utvrđen rješenjem o uređenju međe.

„U slučaju kada se međe više ne raspoznaju niti se dadu utvrditi gdje su postojale, ili u slučaju kada između dvije nekretnine međe postoje, ali su sporne, sud utvrđuje među na jedan od načina propisan odredbom članka 103. stavka 2. i 3. ZV-a, tj. prema katastarskom nacrtu, sporazumu susjeda, posljednjom mirnom posjedu i pravičnoj ocjeni suda.

Kad sud uredi među na jedan od navedenih načina, on meritorno ne rješava pravo vlasništva zemljišne nekretnine nego samo nastaje predmnijeva da se pravo vlasništva svakog od susjeda – međaša proteže do međe koju je sud tako odredio.

Svrha je postupka za uređenje međa da se među susjedima – međašima nastoji što prije utvrditi posjedovno stanje glede njihovih nekretnina, posebno kada postoji spor o međi i da se time osigura pravni red.

U konkretnom slučaju prvostupanjski sud je među obnovio prema posljednjem mirnom posjedu, te do tog utvrđenja došao temeljem analize provedenog dokaznog postupka, a koje ocjene prihvaća i ovaj sud kao pravilne.

Pravomoćno rješenje o uređenju međa predstavlja presumpciju vlasništva svakog od susjeda do međe koju je sud označio, jer i nakon što je sud u postupku uređenja međa obnovio ili ispravio među, svatko može u parnici dokazivati vlasništvo i zahtijevati da se u skladu s tim označi međa. Međutim, susjed koji je sudjelovao u postupku međa, ne može to zahtijevati nakon proteka roka od šest mjeseci od dana pravomoćnosti odluke donesene u postupku uređenja međe, sukladno odredbi članka 103. stavka 6. ZV-a, pa nakon što istekne neprekoračivi (prekluzivni) rok, a taj susjed (stranka u postupku) nije pokrenuo parnicu u kojoj bi dokazao da je vlasnik zemljišta i preko međe koju je sud označio, u odnosu na njega

je riješeno pitanje vlasništva pitanje zemljišta do međe koju je sud odredio u postupku uređenja međa, dakle, protekom tok roka stranke, sudionici postupka uređenja međe više nemaju mogućnost utvrditi da je pravac međe drugačiji u odnosu na onaj koji je utvrđen rješenjem o uređenju međe.“

Županijski sud u Splitu, Gž-300/2019-2 od 6. studenog 2019.

2

022.6

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > POSEBNA OGRANIČENJA > OGRANIČENJA NA TEMELJU PRAVNOG POSLA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 34. stavak 1., 3. i 4.

Kada je između stranaka završena dugogodišnja ljubavna veza, otpala je osnova odnosno uvjet pod kojim je vlasništvo stana uknjiženo na tuženicu i tada je dospjela obveza tuženice prenijeti pravo vlasništva na tužitelja.

„S obzirom na navedena činjenična utvrđenja prvostupanjski je sud pravilno zaključio da su se stranke sporazumjele da se tužitelju dobrovoljno ograniči prava vlasništva stana i u S. i spornog stana u S., temeljem odredbe članka 34. stavka 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14, dalje u tekstu: ZVDSP) i da je tuženica pristajući na privremeno stjecanje vlasništva predmetne nekretnine postupala u skladu s odredbom članka 34. stavka 3. ZVDSP-a, kojom je propisana mogućnost uvjetovanog prava vlasništva na način da stjecatelj pravnim poslom odredi uvjet ili rok pravu vlasništva (fiducijarno vlasništvo). U takvom slučaju (ne)ispunjenjem uvjeta ili istekom roka zemljišnoknjižni vlasnik (prethodni vlasnik), u konkretnom slučaju tuženica, je dužan prenijeti pravo vlasništva na potonjeg vlasnika, u konkretnom slučaju tužitelja, kako propisuje odredba članka 34. stavka 4. ZVDSP-a.

Kada je tužitelj zbog poremećenih odnosa napustio stan u ulici ... i kada je između stranaka završena dugogodišnja ljubavna veza, otpala je osnova, odnosno uvjet pod kojim je vlasništvo stana uknjiženo na tuženicu, i tada je dospjela obveza tuženice prenijeti pravo vlasništva na tužitelja, a budući da to nije napravila, osnovan je tužbeni zahtjev tužitelja na izdavanje tabularne isprave za zemljišnoknjižni prijenos prava vlasništva.

Stoga je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je prihvatio glavni tužbeni zahtjev kao osnovan i naložio tuženici da izda tužitelju tabularnu ispravu podobnu za upis tužiteljeva prava vlasništva na spornoj nekretnini.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1410/2018-2 od 29. kolovoza 2019.

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > ORIGINARNO STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > GRAĐENJE > GRAĐENJE NA ZEMLJIŠTU U DRUŠTVENOM VLASNIŠTVU

Opći građanski zakonik

§ 418.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15 – pročišćeni tekst)

Članak 360. stavak 1.

Članak 388. stavak 2.

Zakon o prometu zemljišta i zgrada

(Službeni list FNRJ 43/65)

Članak 37.

Članak 38.

Članak 40.

Protokol I. (Europske) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

(NN MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)

Članak 1.

U okolnostima postojanja suglasnosti nadležnih tijela državne vlasti za poduzimanje gradnje na zemljištu u društvenom vlasništvu, pravna prednica tužitelja je imala legitimna očekivanja prilikom gradnje obiteljske kuće da će joj ta nekretnina i pripasti u vlasništvo te je građenjem, sukladno mjerodavnim odredbama ZPZZ-a, u svezi s odredbom § 418. OGZ-a, stekla pravo vlasništva predmetne nekretnine.

„U ovome stadiju odlučivanja predmet postupka je zahtjev tužitelja J. R. iz Š. protiv tuženice Republike Hrvatske radi utvrđenja da je tužitelj vlasnik realnog dijela nekretnine označene kao čest. zem. 3033/21 Z.U. 1439 k.o. Ž. Z., zvane B., ukupne površine 924 m², prikazane i označene brojevima od 1. do 19. u mjerničkom vještvu vještaka A. B., suvlasništvo Republike Hrvatske, te radi zemljišnoknjižnog upisa opisanog materijalno određenog dijela predmetne nekretnine na ime tužitelja, uz istovremeno brisanje toga prava s imena tuženice.

Tuženica s pravom u žalbi ističe da se, sukladno recentnoj praksi Vrhovnog suda RH izraženoj u nizu odluka (Rev 2350/12 od 17. svibnja 2017., Rev 1106/2015-2 od 7. svibnja 2019.), odredbe § 418. OGZ-a ne mogu primijeniti u okolnostima kada je graditelj bez valjane osnove gradio na zemljištu u društvenom vlasništvu.

Međutim, u konkretnom slučaju, obzirom na među strankama nesporne činjenice i utvrđenja prvostupanjskog suda radi se o drugačijoj činjeničnoj i pravnoj situaciji u kojoj se navedeno pravno shvaćanje Vrhovnog suda RH ne može primijeniti.

Sukladno odredbama članka 37., članka 38. i članka 40. Zakona o prometu zemljišta iz grada (Službeni list FNRJ, broj 43/65 - pročišćeni tekst, dalje u tekstu: ZPZZ), koje propisuju davanje na korištenje građevinskog zemljišta od strane općine, skupština općine može građevinsko zemljište u društvenom vlasništvu, među ostalim, davati na korištenje građanima radi izgradnje obiteljske stambene zgrade, a prijenosom prava vlasništva odnosno prava korištenja na zgradu podignutu na dodijeljenom građevinskom zemljištu prelazi na onoga koji stječu zgradu i pravo korištenja zemljišta.

Tuženica je u razlozima žalbe konstatirala kako među strankama nije bilo sporno da je tužiteljeva majka 4. ožujka 1971. podnijela mjesnoj zajednici Š. zahtjev za dodjelu na korištenje građevinskog zemljišta za izgradnju kuće, da se mjesna zajednica suglasila da joj se traženo zemljište dodjeli, kao i da se nesporno radilo o predmetnoj nekretnini na kojoj je prednica tužiteljica kasnije izgradila kuću, bez obzira na pogrešku u zemljišnoknjižnoj oznaci nekretnine.

Štoviše, tuženica je kao nesporno u žalbi citirala i utvrđenje prvostupanjskog suda o tome da iz dopisa Šumskog gospodarstva od 9. prosinca 1974. proizlazi da nema zapreke da se pok. V. Z. R. dodjeli 400 m² traženog zemljišta na korištenja radi izgradnje obiteljske kuće, ali da je ista istakla zahtjev za daljnjim zemljište položenim uz cestu Š.-Z., koje se nalazi uz njezinu već izgrađenu kuću i da je zemljište neovlašteno ogradila suhozidom te da taj njezin zahtjev treba odbiti.

Upravo spomenuta činjenica, u kontekstu sadržaja cjelokupnog spisa predmeta Općine O. broj Up-I-04-615/71, upućuje na zaključak (kojeg je izveo i prvostupanjski sud) da je pok. V. R. po njezinom zahtjevu iz 1971. dodijeljeno na korištenje traženo zemljište u površini od cca 400 m², na kojem je ona započela, a kasnije i izgradila obiteljsku kuću, dok se Rješenje od 25. kolovoza 1975. odnosi na odbijanje njezinog naknadnog zahtjeva za dodjelu "daljnjeg" građevinskog zemljišta, kojeg je imenovana podnijela 11. travnja 1975. (koji datum se u rješenju izriječno i navodi).

Na pravilnost takvog zaključka ukazuje i sadržaj dopisa kojeg je pravnoj prednici tužitelja V. R. 24. siječnja 1975. uputilo Šumsko gospodarstvo S. (list 56 spisa) u kojem se doslovno navodi:

"Vašoj molbi od 10. prosinca 1974. ne može se udovoljiti jer se ne može dodjeljivati još i drugo zemljište pored onog na kojem ste izgradili kuću".

Dakle, premda (preslici) spisa predmeta Općine O., koju je pregledao prvostupanjski sud, ne prileži rješenje kojim je predmetno zemljište u dijelu na kojem je prednica tužitelja izgradila kuću isto dodijeljeno na korištenje u tu svrhu, sukladno naprijed navedenim odredbama ZPZZ-a, može se razumjeti da je nadležna Skupština Općine O. takvo rješenje donijela jer to proizlazi iz svih ostalih u postupku izvedenih dokaza i rezultata raspravljanja.

S tim u svezi, svakako valjalo ukazati da je prednica tužitelja, čas i u okolnostima postojanja (samo) citiranih suglasnosti i mišljenja, imala legitimno očekivanje prilikom poduzimanja gradnje kuće da će joj ta nekretnina pripasti u vlasništvo i da će njezinom zahtjevu za dodjelu zemljišta na korištenje biti udovoljeno, budući da se pouzdala u postupanje državne vlasti.

Legitimno očekivanje je pravni standard zaštićen člankom 1. Protokola 1. (Europske) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10, dalje u tekstu: Konvencija) i prihvaćenu u praksu Europskog suda za ljudska prava.

Utoliko, nisu osnovani žalbeni razlozi kojima tuženica upozorava da je tužiteljeva pravna prednica bila nepošteni graditelj i da je obiteljsku kuću izgradila bez valjane pravne osnove.

Suprotno tome, iz naprijed navedenih razloga, pravilna je ocjena prvostupanjskog suda da je tužiteljica vlasništvo predmetna nekretnine stekla građenjem sukladno mjerodavnim

odredbama ZPZZ-a u svezi s odredbama § 418. OGZ-a te odredbama članka 368. ZV-a koje propisuju pravno sjedinjenje zemljišta i ne upisane zgrade.“

Županijski sud u Splitu, Gž-563/2020-2 od 4. ožujka 2020.

4

025.32

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > STJECANJE ODLUKOM SUDA ILI DRUGE VLASTI > ODLUKOM SUDA

*Zakon o prostornom uređenju
(NN 153/13 i 38/19)*

Članak 161. stavak 3.

Tužbeni zahtjev radi utvrđenja da je temeljem ugovora o podjeli nekretnina stečena pravna osnova za stjecanje prava vlasništva materijalno određenog dijela nekretnine, nije osnovan u situaciji kada je utvrđeno da nema mogućnosti za parcelaciju obzirom na Zakon o prostornom uređenju i GUP-u, a ne radi se o stečenom pravu prije stupanja na snagu ZV-a.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za utvrđenje da je tužitelj stekao valjani pravni osnov za stjecanje prava vlasništva i to dijela zemljišnih čestica pobliže označeno u izreci presude i te tako novoformirane zemljišne čestice upisati u katastarski operat i zemljišnu knjigu kao vlasništvo tužitelja.

Naime, između parničnih stranaka nije sporno da su zaključili ugovor o kupoprodaji od 25. veljače 2010. i to 1/2 dijela čest. zem. 3863/1 površine 836 čhv, k.o. R., a što u naravi čini točno određeni dio čestice zemlje dužine 21,5 m i širine 5,5 m.

Dakle, uz sve nespretnosti u izričaju, kontradiktornosti sadržane u Ugovoru o kupoprodaji, pravilno je sud prvog stupnja zaključio da je predmet prodaje bio točno određeni dio čestice zemlje 3863 k.o. R. u površini od 22 m², uz obvezu izgradnje potpornog zida.

U cilju ispunjenja preuzete obveze tuženik je poduzeo sve zakonom dopuštene radnje, pokušao od dijela čestice 3863/1 k.o. R. formirati novu podčesticu u površini od 122 m², pokušao ishoditi građevinsku dozvolu za izgradnju potpornog zida, ali sve te radnje nisu polučile pozitivnim učinima.

Tuženik je čak i priznao tužbeni zahtjev tužitelja u ovom sporu, koje sud prvog stupnja nije prihvatio jer se radi o raspolaganju koje je u suprotnosti sa kogentnim pravnim normama.

Odredba članka 67. Generalnog urbanističkog plana Grada Zagreba (Službeni glasnik 16/07, 8/09, 7/13, 9/16 i 12/16) ne dopušta potvrdu parcelacionog elaborata neizgrađenog građevinskog zemljišta koje ima manje od 600 m².

Neosnovano se tužitelj poziva na odredbu članka 161. stavka 3. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine", broj 153/13 i 38/19, dalje u tekstu: ZPU), jer tom odredbom se samo regulira stanje koje je nastalo prije stupanja na snagu ovoga Zakona, kada su stečena stvarna prava po tadašnjim propisima, a sve prije stupnja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i Zakona o zemljišnim knjigama.

Ugovori koje su zaključile parnične stranke nije moguće izvršiti ne krivnjom tuženika, čega su bile svjesne parnične stranke, iskazujući određenu dozu obostrane sumnje, opasnost od nemogućnosti izvršenja. Sam ugovor o kupoprodaji nekretnine predstavlja titulus, a modus

stjecanja je uknjižba prava vlasništva. Kako se u konkretnom slučaju na dijelu neizgrađenog zemljišta ne može steći pravo vlasništva jer takav je ugovor suprotan odredbi generalnog urbanističkog plana Grada Zagreba i to u dijelu kojim je određen predmet prodaje, a to pravo nije ranije stečeno, već bi se temeljilo na odredbama ugovora kojeg su stranke zaključile 25. veljače 2010., to je sud prvog stupnja pravilno odbio tužbeni zahtjev u dijelu pod točkama I. i II. izreke.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1831/2019-2 od 15. listopada 2019.

5

073.11

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > UKNJIŽBA > TABULARNA ISPRAVA

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13 i 108/17)

Članak 54. stavak 1. točka b.

Kada se radi o originarnom stjecanju prava vlasništva nekretnina, stjecatelj svoje pravo ne izvodi iz prava prednika, pa postojanje clausule intabulandi u tom slučaju nije nužno, radi čega je sud dužan provesti upis prava vlasništva na temelju odluke suda kojom je ovo pravo utvrđeno.

„Iz priložene presude temeljem koje se zahtijeva uknjižba prava stvarne služnosti je razvidno da se radi o deklaratornoj odluci. Ta isprava sama po sebi nije osnov stjecanja već se njome utvrđuje postojanje zakonskih pretpostavki za stjecanje prava vlasništva temeljem dosjelnosti.

Dakle, pravni osnov stjecanja prava vlasništva je zakon, ispunjenje zakonskih pretpostavki za stjecanje prava vlasništva dosjelnosti.

Kad stjecatelj ispuni te zakonske pretpostavke on postaje vlasnik, bez obzira je li donesena presuda kojom se to stanje potvrđuje ili nije. Dakle, to pravo egzistira bez obzira je li postoji ili ne postoji sudska odluka. Radi se o originarnom načinu stjecanja, jer stjecatelj ne izvodi svoje pravo od prednika, pa postojanje clausule intabulandi u tom slučaju nije nužno.

Kod stjecanja prava vlasništva temeljem zakona titulus i modus se ne razlikuju jer stjecatelj postaje vlasnikom onog momenta kada se ispune zakonske pretpostavke.“

Županijski sud u Splitu, GŽ Zk-190/2019-2 od 20. siječnja 2020.

6

073.43

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > PREDMET UPISA > UPIS HIPOTEKE

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Članak 91. stavak 1.

Članak 108. stavak 1.
Članak 109. stavak 1. i 4.
Članak 111. stavak 1.

Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)

Članak 81. stavak 1.
Članak 91.
Članak 110.

S obzirom da je hipotekarnom izjavom izdanom upravo radi zemljišnoknjižne provedbe prijenosa prava zaloga PBZ nedvosmisleno dopustila prijenos hipoteke (tabularna izjava), nepostojanje ugovora o prijenosu tražbine nije zapreka za predloženi upis (zemljišnoknjižni prijenos hipoteke), jer se radi o prelasku tražbine na temelju zakona.

„Predmet zemljišnoknjižnog postupka u žalbenoj fazi je prijenos hipoteke na Republiku Hrvatsku, za nekretnine oznake k.č.br. 1250/G iz z.k. ul. 4540 te na k.č.br. 1253/G iz z.k. ul. 4539 k.o. O. temeljem hipotekarne Izjave P. b. Z. ovjerene pod poslovnim brojem Ov-7801 od 2. svibnja 2011.

Naime, prvostupanjski sud je odbio zemljišnoknjižni prijenos hipoteke pozivom na odredbu članka 81. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15, dalje u tekst: ZOO), te utvrđuje da prijenos tražbine mora biti sastavljen u obliku ugovora, a kako dostavljena izjava ne predstavlja valjanu ispravu temeljem koje bi se mogao dopustiti prijenos hipoteke, odbijen je prijedlog za uknjižbu temeljem odredbe članka 108. stavka 1. ZZK-a, te se zabilježuje odbijeni prijedlog temeljem odredbe članka 109. stavka 1. i 4. u svezi sa člankom 111. stavkom 1. Zakona zemljišnim knjigama („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13, dalje u tekstu: ZZK).

Međutim, za sada takav pristup u donošenju prvostupanjskog rješenja ne može se prihvatiti.

Iz hipotekarne Izjave P. b. Z. proizlazi da je tražbinu P. b. Z. d.d. iz Ugovora o restrukturiranju obveza br. 368/2002 od 14. studenog 2002. podmirilo temeljem jamstava Ministarstva financija Republike Hrvatske, stoga P. b. Z. d.d. dozvoljava prijenos hipoteke na nekretninama iz točke I. Izjave (kat.čest. br. 1250/G i kat.čest. br. 1253/G k.o. O.) sa imena R. b. d.d. R. na ime i u korist Ministarstva financija Republike Hrvatske.

Odredbom članka 91. ZOO-a kad obvezu ispuni osoba koja ima neki pravni interes u tom, samim ispunjenjem obveze na nju prelazi vjerovnikova tražbina sa svim sporednim prvima, a odredbom članka 110. ZOO-a propisano je da na jamca koji je namirio vjerovniku tražbinu prelazi ta tražbina sa svim sporednim pravima i osiguranjima.

Iz postupka za sada proizlazi da je podmirenje tražbine dužnika vjerovniku P. b. Z. od strane Republike Hrvatske s osnova jamstva došlo do zakonske subrogacije temeljem gore citiranih odredaba ZOO-a.

S obzirom da je hipotekarnom izjavom izdanom upravo radi zemljišnoknjižne provedbe prijenosa prava zaloga P. b. Z. nedvosmisleno dopustila prijenos hipoteke (tabularna izjava), to nema nikakve zapreke za predloženi upis, a posebno ne može biti zapreka upisu nepostojanje ugovora o prijenosu tražbine, jer se radi o prelasku tražbine na temelju Zakona.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-33/2018-2 od 21. siječnja 2020.

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA > PRAVNI LIJEKOVI (PRIGOVOR I ŽALBA) > BRISOVNA TUŽBA

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 73/00, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Članak 120. stavak 4.

Članak 129. stavak 2.

Brisovnoj tužbi tužiteljice, koja je podnesena protiv osobe koja je, postupajući s povjerenjem u istinitost zemljišnih knjiga, u dobroj vjeri, uknjižila svoje pravo izvedeći ga iz uknjiženoga, ali neistinitog (nevaljanoga) prava prednika, bilo bi moguće udovoljiti samo ako je tužiteljica, kojoj je bilo uredno dostavljeno rješenje o uknjižbi u korist prednika te osobe, u roku za žalbu na taj upis zatražila zabilježbu da je upis sporan te podnijela brisovnu tužbu u roku od šezdeset dana od isteka roka za tu žalbu.

„Predmet spora je utvrđenje da nije pravno valjana uknjižba prisilnog prava zaloga u korist tuženika, a na teret nekretnine označene kao čest. zem. 4220/2 Z.U. 21019 k.o. S., vinograd, površine 872 m², temeljem rješenja prvostupanjskog suda broj Ovr-6521/13 od 17. lipnja 2014. provedena u zemljišnim knjigama u predmetu broj Z-6424/14 te ovlaštenje tužiteljice da zatražiti i postigne uknjižbu brisanja založnog prava i zabilježbu ovršivosti tražbine kao i uspostava ranijeg zemljišnoknjižnog stanja.

U ovom slučaju dostavljač je postupio sukladno odredbi članka 120. stavka 4. ZZK-a te je na dostavnici naznačio dan i način dostave te se ima smatrati da je tužiteljici rješenje broj Z-6424/14 od 8. srpnja 2014. uredno dostavljeno protekom 30 dana od 16. rujna 2014. odnosno 17. listopada 2014.

To znači da je brisovnoj tužbi tužiteljice, koja je podnesena protiv osobe koja je, postupajući s povjerenjem u istinitost zemljišnih knjiga, u dobroj vjeri, uknjižila svoje pravo izvedeći ga iz uknjiženoga, ali neistinitog (nevaljanoga) prava prednika, bilo moguće udovoljiti samo ako je tužiteljica, kojoj je bilo uredno dostavljeno rješenje o uknjižbi u korist prednika te osobe, u roku za žalbu na taj upis zatražila zabilježbu da je upis sporan te podnijela brisovnu tužbu u roku od šezdeset dana od isteka roka za tu žalbu.

Tužiteljica je u roku za žalbu na upis odnosno u razdoblju od 17. listopada do 31. listopada 2014. trebala zatražiti zabilježbu spornog upisa te u roku od šezdeset dana od isteka roka za žalbu odnosno do 30. prosinca 2014. podnijeti brisovnu tužbu, što tužiteljica nije učinila jer je tužba u ovoj pravnoj stvari podnesena 24. lipnja 2015.

Radi toga je tužba u ovoj pravnoj stvari podnesena nakon proteka roka za podnošenje tužbe iz odredbe članka 129. stavka 2. ZZK-a radi čega je tužba je nepravovremena jer je podnesena u odnosu na poštenog trećeg stjecatelja.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-325/2019-2 od 24. veljače 2020.

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > OSNIVANJE, OBNAVLJANJE, DOPUNJAVANJE I PREOBLIKOVANJE ZEMLJIŠNE KNJIGE > POJEDINAČNI ISPRAVNI POSTUPAK

*Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 63/19)*

Članak 200.a stavak 6.
Članak 241.

U pojedinačnom ispravnom postupku ne može se utvrđivati vlasništvo materijalno određenog dijela nekretnine, a izmjena podataka u posjedovnici može se izvršiti samo ako je prijedlogu priložen prijavni list ovjeren od strane nadležnog tijela.

„Predlagatelj je zatražio provođenje pojedinačnog zemljišnoknjižnog ispravnog postupka, tvrdeći kako je kupio dio nekretnine oznake čest. zem. 3949/3 u naravi pašnjak M. površine 12.384 četvornih hvati Z.U. 1673 k.o. B., i to baš u površini od 252 m², te je predložio da prvostupanjski sud provede pojedinačni ispravni postupak i donese rješenje da je predlagatelj vlasnik dijela nekretnine označene s čest. broj 3949/3 u naravi pašnjak M. površine 252 m² na skici geodetske poslovnice S. d.o.o. omeđena točkama C-D-K-L-C Z.U. 1673 k.o. B.

Zaista, ovakvom prijedlogu za otvaranje pojedinačnog ispravnog postupka nije bilo moguće udovoljiti.

U pojedinačnom ispravnom postupku ne može se nekoga utvrđivati vlasnikom odijeljenog dijela nekretnine, već bi se moglo jedino otvoriti pojedinačni ispravni postupak te promijeniti podatke u posjedovnici.

Međutim, odredbom članka 200.a stavka 6. ZZK-a propisano je da ako bi se u ispravnom postupku morali promijeniti podaci u posjedovnici glede broja, površine, oblika, načina uporabe i izgrađenosti katastarske čestice, prijedlogu treba priložiti prijavni list ovjeren od strane tijela nadležnog za poslove katastra.

Slijedom navedenog, kako predlagatelj nije uz prijedlog priložio prijavni list ovjeren od strane tijela nadležnog za poslove katastra to nije niti bilo moguće otvoriti, odnosno provesti zemljišnoknjižni postupak.

Slijedom navedenog kako je prvostupanjski sud rješenje koje predlagatelj osporava donio 15. siječnja 2016. odnosno prije stupanja na snagu Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", broj 63/19, dalje u tekstu: ZZK/19) valjalo je sukladno odredbi članka 241. ZZK/19, u smislu odredbe članka 91. ZZK/96, na temelju odredbe članka 380. točke 2. ZPP-a odbiti predlagateljevu žalbu kao neosnovanu i potvrditi rješenje prvostupanjskog suda.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-373/2019-2 od 10. veljače 2020.

1 > Obvezno pravo

9

100.9

OBVEZNO PRAVO > OPĆENITO > NAČELA OBVEZNIH ODNOSA > PRIMJENA PROPISA

Zakon o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnikom (NN 72/17)

Članak 6. stavak 1.

Zakon o potrošačkom kreditiranju (NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16)

Uredba (EU) broj 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, 20.12.2012., str. 1.).

Članak 56.

Članak 63.

Za slučaj da sud EU u Luksemburgu utvrdi kroz prethodni postupak neusklađenost nacionalnog prava sa pravom EU, sud države članice dužan je u konkretnom predmetu isključiti primjenu nacionalnog prava, te izravno i neposredno primijeniti propise EU.

„U hrvatskom pravnom poretku ništetnost ugovora o kreditu sklopljenih s neovlaštenim vjerovnikom istodobno je propisana odredbama Zakona o ništetnosti i odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine", broj 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16, dalje u tekstu: ZPK). Međutim, područje primjene tih dvaju zakona nije istovjetno.

Stoga, budući da se Zakonom o ništetnosti uspostavlja derogativno uređenje za određene financijske usluge s obzirom na okolnost ima li pružatelj sjedište u državi članici različitoj od one u kojoj se pruža usluga, Sud EU zaključuje da se do 30. rujna 2015. hrvatskim pravom provodila izravna diskriminacija prema vjerovnicima s poslovnim nastanom izvan Republike Hrvatske, a nakon toga je datuma ništetnost ugovora o kreditu sklopljenih s neovlaštenim vjerovnikom proširena na ugovore s vjerovnicima s poslovnim nastanom u toj državi članici. Budući da je nakon tog datuma uređenje ništetnosti bilo jednako primjenjivo na sve neovlaštene vjerovnike, Zakon o ništetnosti ugovora, glede tog razdoblja, ograničava ostvarivanje slobodnog pružanja usluga.

Obzirom da su ograničavajući učinci navedenog Zakona o ništetnosti na slobodno kretanje kapitala tek neizbježna posljedica ograničenja nametnutog u pogledu pružanja usluga (presuda od 3. listopada 2006., FidiumFinanz, C-452/04, EU:C:2006:631, t. 48. i navedena sudska praksa), Sud EU nije razmatrao njegovu usklađenost s člankom 63. i sljedećima UFEU-a.

S obzirom na izreku citirane presude suda EU, koja utvrđuje kako bi Zakon o ništetnosti bio protivan članku 56. UFEU-a u dijelu u kojem propisuje kako su ništetni od dana njihovog sklapanja, čak ako su bili sklopljeni i prije stupanja na snagu Zakona o ništetnosti, ugovori o kreditu i na njima utemeljeni pravni poslovi koji su sklopljeni na državnom području države članice između dužnika i vjerovnika sa poslovnim nastanom u drugoj državi koji ne raspolažu odobrenjem koje nadležna tijela prve države članice izdaju za obavljanje njihove djelatnosti na njezinom državnom području te obrazloženju iste presude, koje bi upućivalo na nezakonitost čitavog Zakona o ništetnosti, u konkretnom predmetu, u kojem je ovrha zatražena temeljem odredbe članka 6. stavka 1. Zakona o ništetnosti, postavlja se pitanje da li ovaj sud može neposredno primijeniti citiranu presudu EU suda ili je potrebno ponovno se obratiti EU sudu glede nezakonitosti odredbe članka 6. Zakona o ništetnosti.

Jedna od temeljnih doktrina europskog prava koju je postavio Sud EU u Luksemburgu je doktrina izravnog učinka, prema kojoj se smatra da pravo EU-a (bilo ono primarno ili sekundarno), stvara subjektivna prava pojedincima, ako su njegove odredbe dovoljno jasne, precizne i bezuvjetne tako da se mogu smatrati pravičnima.

Jednako tako, doktrina nadređenosti, prema kojoj se s obzirom na određenja EU prava kao novog pravnog poretka ili prava razvijenog na temelju akta kojim su se države članice odrekle dijela suvereniteta u korist EU-a, predviđa da u slučaju sukoba nacionalnog prava, bez obzira na to koje razine i prava Europske unije koje ima izravni učinak, sud pred kojim se vodi postupak mora primijeniti pravo Europske unije.

Za slučaj da Sud EU u Luksemburgu utvrdi kroz prethodni postupak neusklađenost nacionalnog prava sa pravom EU-a, sud države članice dužan je u konkretnom predmetu isključiti primjenu nacionalnog prava te izravno i neposredno primijeniti propise EU.

Slijedom svega naprijed iznijetog, a obzirom da je Sud EU utvrdio kako odredbe Zakona o ništetnosti nisu u skladu sa člancima 56. i 63. UFFU, to je ispravno prvostupanjski sud neovisno o državi mjesta zaključenja ugovora odbio tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1936/2019-2 od 21. studenog 2019.

10

100.91

OBVEZNO PRAVO > OPĆENITO > NAČELA OBVEZNIH ODNOSA > PRIMJENA PROPISA > PRIMJENA ZAKONA O OBVEZNIM ODNOSIMA

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Zakon o obveznim osiguranjima u prometu

(NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14)

Konvencija o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama

(NN MU 4/94)

Članak 2. i 3.

Uredba broj 864/2007 Europskog parlamenta i vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II)

Članak 28. stavak 2.

U okolnostima kada se prometna nezgoda dogodila na teritoriju Republike Srbije, a jedan od tužitelja ima boravište, te tuženik sjedište u Republici Hrvatskoj, mjerodavne odredbe kod ocjene osnovanosti odštetnog zahtjeva su one iz Uredbe broj 864/2007 Europskog parlamenta i vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II), a ne odredbe Haške konvencije.

„Prvostupanjski sud je ocijenio da je osnovanost istaknutih zahtjeva tužitelja 1. i 2. potrebno razmotriti i ocijeniti primjenom materijalnog prava Republike Srbije, na temelju odredaba članka 3. Konvencije o pravu koje se primjenjuje na prometne nezgode na cestama, koja je prihvaćena u Haagu, 4. ožujka 1971., a koju je Republika Hrvatska ratificirala 7. travnja 1994. (dalje u tekstu: Haška konvencija), s obzirom da Republika Srbija, na teritoriju na kojoj se dogodila prometna nezgoda, nije članica Europske unije.

Pravno shvaćanje prvostupanjskog suda da su u konkretnom slučaju za ocjenu primjene materijalnog prava, kod ocjene osnovanosti odštetnog zahtjeva tužitelja 1. Z. B. iz T., mjerodavne odredbe članka 2. Haške konvencije, a ne odredbe Uredbe broj 864/2007 Europskog parlamenta i vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II, dalje u tekstu: Uredba), nije pravilno.

Prema utvrđenjima prvostupanjskog suda (koja u ovom stadiju postupka nisu sporna), predmetna prometna nezgoda dogodila se na teritoriju Republike Srbije, u istoj su sudjelovala vozila hrvatskih registarskih oznaka te njemačkih registarskih oznaka, a prednica tužitelja pok. Z. B., koja je u nezgodi smrtno stradala imala je posljednje i uobičajeno prebivalište u Republici Hrvatskoj (jednako kao i tužitelj 1. Z. B.), time da i tuženik ima sjedište također u Republici Hrvatskoj.

U citiranim okolnostima, obzirom na nesporno uobičajeno boravište tužitelja pod I. u trenutku nastanka prometne nezgode u Republici Hrvatskoj (članici Europske Unije), te sjedište tuženika, suprotno pravnom stajalištu prvostupanjskog suda, u odnosu na tužitelja pod I. mjerodavne odredbe predstavljaju odredbe Uredbe, konkretno, odredbe iz članka 4. stavka 2. koje propisuju opće pravilo o primjeni propisa određene države.

Utoliko, kako navedena Uredba ima prednost među državama članicama Europske Unije pred konvencijama zaključenim samo između dvije ili više država članica, ako se takve konvencije odnose na pitanja koja se uređuju Uredbom (članak 28. stavak 2. Uredbe), osnovanost odštetnog zahtjeva tužitelja 1. Z. B. protiv tuženika A. o. d.d. Z. potrebno je razmotriti i ocijeniti primjenom odgovarajućih propisa Republike Hrvatske, točnije, odredaba Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO) te odredaba Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ("Narodne novine", broj 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14, dalje u tekstu: ZOOP).“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1857/2019-2 od 4. ožujka 2020.

11

100.95

OBVEZNO PRAVO > OPĆENITO > NAČELA OBVEZNIH ODNOSA > PRIMJENA PROPISA > ZAŠTITA PRAVA

Zakon o obveznim odnosima

(NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Članak 317.

Protokol uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a koja je preuzeta zakonom o njezinom potvrđivanju (NN MU 18/97. 6/99 i 8/99)

Članak 1.

Zavod je dužan izvršiti isplatu invalidske mirovine zbog neprofesionalne nesposobnosti za rad priznate temeljem pravomoćnog rješenja o utvrđivanju ovog prava, neovisno o činjenici što u državnom proračunu Republike Hrvatske nisu osigurana sredstva za isplatu utužene mirovine jer se radi o stečenim pravima koja uživaju konvencijsku zaštitu prava vlasništva u smislu legitimnog očekivanja ovlaštenika.

„Po provedenom dokaznom postupku, a temeljem kompletne raspravne građe, prvostupanjski sud utvrdio:

- tužitelju da je pravomoćnim rješenjem Zavoda, Područne službe u R., Klasa: UP/I 141-02/08-03/OB 03505296657, Ur. broj: 341-14-06/2-08/3952, broj spisa 148457, od 4. veljače 2008., zbog neprofesionalne nesposobnosti za rad, priznato pravo na invalidsku mirovinu od 18. travnja 2007., te da tužitelju isplata mirovine pripada od 1. ožujka 2008.;

- zaostale svote mirovine za vremensko razdoblje od 18. travnja 2007. do 29. veljače 2008., tužitelju da će biti isplaćene kada za to da budu osigurana sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske;

- tuženik da tužitelju nije isplatio invalidske mirovine priznate pravomoćnim rješenjem Zavoda, Područne službe u R., od 4. veljače 2008., za vremensko razdoblje od 18. travnja 2007. do 29. veljače 2008., u ukupnom iznosu od 41.505,37 kuna, jer u državnom proračunu Republike Hrvatske, do zaključenja rasprave u prvostupanjskom postupku, da nisu bila osigurana sredstva za isplatu tih mirovina, za vremensko razdoblje od 18. travnja 2007. do 29. veljače 2008.

Kada je na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja, valjano utvrdio da tuženik, po pravomoćnom rješenju Zavoda, Područne službe u R., od 4. veljače 2008., nije tužitelju isplatio mirovine za vremensko razdoblje od 18. travnja 2007. do 29. veljače 2008., u ukupnom iznosu od 41.505,37 kuna, visina kojeg iznosa se ukazivala nespornim između stranaka, iz razloga što u državnom proračunu Republike Hrvatske da nisu bila osigurana sredstva za isplatu tih mirovina, pravilno je prvostupanjski sud zaključio, da je rok ispunjenja predmetne tražbine ostavljen na volju tuženiku, te da je tuženik došao u zakašnjenje 7. rujna 2016., kada da ga je tužitelj preporučenom pošiljkom pozvao na ispunjenje njegove obveze, pa je sud prvog stupnja ispravno postupio, kada je naložio tuženiku da isplati tužitelju neisplaćene mirovine za vremensko razdoblje od 18. travnja 2007. do 29. veljače 2008., u ukupnom iznosu od 41.505,37 kuna, s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom koja na taj iznos teče od 7. rujna 2016. pa do isplate, sve presuđujući na način, kako je to pobliže opisano u dijelu točke I. izreke prvostupanjske presude.

I prema mišljenju ovog drugostupanjskog suda, u okolnostima kada tuženik nije tužitelju podmirio predmetnu tražbinu unutar roka od deset godina, a tijekom ovog postupka nije iskazao spremnost za podmirenje te tražbine, dok je tužitelj, kojemu je rješenjem priznato to pravo, imao legitimna očekivanja da će mu utužena tražbina biti isplaćena u razumnom roku, to su protekli svi razumni rokovi za ispunjenje predmetne tražbine, pa je i protekao rok za njezino ispunjenje, te je tuženik došao u zakašnjenje za ispunjenje predmetne tražbine, kada ga je tužitelj preporučenom pošiljkom pozvao na njezino ispunjenje, od kada tužitelju, temeljem članka 183. stavka 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05,

41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO), pripada pravo i na kamate na dužni iznos predmetne tražbine.

Naime, člankom 317. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01) koji propis se primjenjuje u konkretnom slučaju temeljem odredbe članka 1163. stavka 1. ZOO-a, propisano je da kad je određivanje vremena ispunjenja ostavljeno na volju vjerovnika ili dužnika, druga strana može, ako ovlaštenik ne odredi rok ni poslije opomene, zahtijevati od suda da odredi primjeren rok za ispunjenje, dok je člankom 183. stavkom 2. ZOO-a propisano, da ako rok za ispunjenje nije određen, dužnik dolazi u zakašnjenje kad ga vjerovnik pozove da ispuni obvezu, usmeno ili pisano, izvansudskom opomenom ili započinjanjem nekog postupka čiji je cilj da postigne ispunjenje obveze.

Prema tome, tužitelj, koji je prije pokretanja ovog parničnog postupka, zatražio od tuženika ispunjenje predmetne obveze, pa kako tuženik niti nakon poziva tužitelja nije odredio točan rok ispunjenja te obveze, opravdano je od suda zatražio ispunjenje predmetne obveze.

Nadalje, u odnosu na tuženikove prigovore, da u državnom proračunu Republike Hrvatske nisu bila osigurana sredstva za isplatu utuženih mirovina, za navesti je, da je u smislu članka 1. Protokola uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, a koja je preuzeta zakonom o njezinom potvrđivanju („Narodne novine“, Međunarodni ugovori, broj 18/97, 6/99 i 8/99) svaka fizička ili pravna osoba ima pravni interes na mirno uživanje vlasništva i nitko se ne smije lišiti svog vlasništva, osim u javnom interesu i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općima načelima međunarodnog prava.

Kako se pod pojmom vlasništva podrazumijevaju i sva stečena prava, po bilo kojoj osnovi u smislu legitimnog očekivanja (u konkretnom slučaju radi se o pravima po osnovi mirovinskog osiguranja), to je, neovisno o činjenici što u državnom proračunu Republike Hrvatske nisu osigurana sredstva za isplatu utuženih mirovina, tuženik u obvezi isplatiti tužitelju dospjelu predmetnu tražbinu, koja mu je priznata rješenjem Zavoda, Područne službe u R., od 4. veljače 2008.“

Županijski sud u Splitu, Gž-878/2018-2 od 15. siječnja 2020.

12

131.3

*OBVEZNO PRAVO > UČINCI OBVEZA > POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI
> ISKLJUČENJE POBIJANJA*

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 78/15 i 29/18)*

Članak 66. stavak 3.

Članak 67. stavak 3.

Članak 68.

*Zakon o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi
(NN 28/10)*

Članak 2.

Ako se tuženik odrekao od naknade za rad kao općinski načelnik, koje pravo mu pripada temeljem zakona i ako je tužiteljeva tražbina dospjela, u tom bi slučaju tužitelju u pravilu, uz ispunjenje ostalih zakonskih pretpostavki, pripadalo pravo pobijati takvu tužnikovu pravnu radnju bez obzira na to što je na dužnost općinskog načelnika dotični izabran u izbornom postupku kao političar.

„Iz odredbe članka 68. ZOO-a proizlazi kako se ne mogu pobijati zbog oštećenja vjerovnika uobičajeni prigodni darovi, nagradni darovi, a ni darovi učinjeni iz zahvalnosti, razmjerni materijalnim mogućnostima dužnika.

Člankom 2. Zakona o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ("Narodne novine", broj 28/10, dalje u tekstu: ZOPLS) propisano je kako plaću župana, gradonačelnika i općinskih načelnika i njihovih zamjenika čini umnožak koeficijenta i osnovice za obračun plaće, uvećan za 0,5% za svaku navršenu godinu radnog staža, ukupno najviše za 20%. Iz članka 3. tog Zakona proizlazi da osnovicu i koeficijente za obračun plaće župana, gradonačelnika i općinskih načelnika i njihovih zamjenika određuje odlukom predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u kojoj obnašaju dužnost, na prijedlog župana, gradonačelnika, odnosno općinskog načelnika. Iz članka 7. stavak 1. tog Zakona proizlazi da pojedinačna rješenja o visini plaće, odnosno naknade za rad župana, gradonačelnika i općinskih načelnika i njihovih zamjenika, utvrđene prema odredbama ovoga Zakona, donosi pročelnik upravnog tijela nadležnog za kadrovske poslove u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Prije svega valja navesti kako je pogriješno pravno stajalište prvostupanjskog suda da odricanje prvotuzenika od naknade za rad na mjestu općinskog načelnika, samo po sebi (jer ne postoji obveza tog dužnosnika na primanje naknade za rad i jer se radi o posebnoj, političkoj kategoriji nositelja dužnosti koji su izabrani voljom građana temeljem predizbornih programa i kampanja), ne bi predstavljalo pravnu radnju koja bi bila poduzeta na štetu vjerovnika, budući da iz citiranih zakonskih odredaba članka 66. stavka 3. ZOO-a jasno proizlazi kako se pod pravnom radnjom razumijeva i propuštanje zbog kojega je dužnik izgubio kakvo materijalno pravo ili kojim je za njega nastala kakva materijalna obveza i u tom pogledu ne postoji razlika između dužnika s obzirom na posebne kategorije pa i kategorije nositelje različitih dužnosti, što s pravom ističe i tužitelj u žalbi.

Naime, prema shvaćanju ovog drugostupanjskog suda, ako se tuženik odrekao od naknade za rad kao općinski načelnik koje pravo mu pripada temeljem zakona i ako je tužiteljeva tražbina dospjela, u tom slučaju bi tužitelju u pravilu, uz ispunjenje ostalih zakonskih pretpostavki, pripadalo pravo pobijati takvu tužnikovu pravnu radnju bez obzira na to što je na dužnost općinskog načelnika dotični izabran u izbornom postupku kao političar. Opće pretpostavke za pobijanje dužnikovih pravnih radnji su dospelost vjerovnikove tražbine, pravna radnja dužnika usmjerena na štetu vjerovnika, nesposobnost dužnika za plaćanje tražbine i nastanak štete za vjerovnika, dok se posebne pretpostavke razlikuju s obzirom na to je li riječ o naplatnom ili besplatnom imovinskopravnom raspolaganju dužnika te traži li se postojanje određenih okolnosti na strani dužnika ili trećih osoba. Kod besplatnih raspolaganja ili s njima izjednačenih pravnih radnji smatra da je dužnik znao da poduzetim raspolaganjem nanosi štetu vjerovniku, i za pobijanje tih radnji ne zahtjeva se da je trećoj osobi to bilo poznato ili moglo biti poznato (članak 67. stavak 3. ZOO-a).“

Županijski sud u Splitu, Gž-494/2017-2 od 13. studenog 2019.

OBVEZNO PRAVO > UČINCI OBVEZA > POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI > UČINAK POBIJANJA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 70.

Tužbom radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji može se tražiti da sud pravnoj radnji oduzme učinak prema tužitelju i da je stjecatelj dužan trpjeti namirenje tužiteljeve tražbine iz vrijednosti onoga što je stekao, a isti nije dužan stvar vratiti niti su sudionici takvog pravnog posla dužni uspostaviti ranije pravo vlasništva.

„U konkretnom je slučaju prvotuženik besplatnim raspolaganjem, odnosno darovnim ugovorom darovao svoj suvlasnički dio na predmetnoj nekretnini svome sinu, čime je pokušao osujetiti tužitelja u mogućnosti naplate njegove tražbine prodajom te nekretnine u ovršnom postupku.

Stoga je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je pobijana pravna radnja prvotuženika poduzeta na štetu tužitelja kao vjerovnika. Ovo posebno što prvotuženik nema druge imovine, pokretne ni nepokretne iz koje bi tužitelj mogao naplatiti svoju tražbinu.

Na žalbene navode prvotuženika za odgovoriti je da prema odredbi članka 70. ZOO-a ako sud prihvati tužbeni zahtjev pravna radnja gubi učinak prema tužitelju i samo koliko je potrebno za ispunjenje njegovih tražbina.

Stjecatelj (drugotuženik) ne gubi pravo vlasništva, niti ga je dužan vratiti bilo kome, a pravna radnja koja se pobija paulijanskom tužbom je valjana te ona gubi pravni učinak samo prema tužitelju, a ne i prema ostalim sudionicima pravne radnje i to samo onoliko koliko je potrebno za namirenje njegove tražbine. Stoga se tužbom radi pobijanja pravnih radnji može tražiti da sud pravnoj radnji oduzme učinak prema tužitelju i da je stjecatelj dužan trpjeti namirenje tužiteljeve tražbine iz vrijednosti onoga što je stekao, a isti nije dužan stvar vratiti, niti su sudionici takvog pravnog posla dužni uspostaviti ranije pravo vlasništva.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1805/2019-2 od 30. listopada 2019.

OBVEZNO PRAVO > PROMJENA VJEROVNIKA ILI DUŽNIKA > PROMJENA VJEROVNIKA > USTUPANJE POTRAŽIVANJA UGOVOROM (CESIJA) > ZAKONSKA SUBROGACIJA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)*

Članak 91.
Članak 103.

Za zakonsku subrogaciju u smislu odredbe članka 91. ZOO-a potrebno je postojanje nekog pravnog interesa na strani treće osobe koja ispuni obvezu dužnika, pa utoliko za istu nije dostatan njegov eventualni ekonomski interes.

„Predmet ovog spora predstavlja zahtjev tužitelja za povrat izvršene isplate novčanog iznosa od 1.300.000,00 kn uz pripadajuću zakonsku zateznu kamatu počev od 24. svibnja 2011. pa do isplate.

Naime, tužitelj svoj tužbeni zahtjev u ovom postupku temelji na tvrdnji da je za tuženika izvršio povrat dugovanog iznos na temelju ugovora o kratkoročnoj pozajmici broj 01-2011, sklopljenog između trgovačkog društva I. d.o.o., kao vjerovnika i tuženika kao dužnika 31.ožujka 2011., temeljem kojeg je tuženik dugovao t.d. I. d.o.o. iznos od 1.300.000,00 kuna.

U ovoj fazi postupka nije bila sporna činjenica da je zajmodavcu I. L. u. d.o.o., Z. dana 24. svibnja 2011. vraćen dio utuženi iznos pozajmice od 1.300.000,00 kn, a kao uplatitelj se navodi tužitelj S. Š.

Iz suglasnih kazivanja tužitelja, zz tuženika i svjedokinje M. Š., u konkretnom slučaju se zapravo radilo o dugu tuženika prema K. b. d.d., koji tuženik nije mogu vraćati zbog financijskih neprilika radi čega je posredstvom iste banke, koja je imala za to poslovni interes, trgovačko društvo I. d.o.o. tuženiku pozajmilo iznos od 5.000.000,00 kuna.

Tako iz iskaza tužitelja proizlazi kako K. b. d.d. nije mogla kreditirati povezana društva odnosno imala je limit kod takvog kreditiranja, a nije htjela da tuženik ode u stečaj jer je imala dva potencijalna kupca predmetnog zemljišta, radi čega je dogovoreno kako će tužitelj, koji je u to vrijeme obavljao poslove predsjednika Uprave, izvršiti isplatu preostalog duga tuženika prema društvu I. temeljem predmetne pozajmice, a koju će vratiti upravo K. b. d.d. što potvrđuje i tužitelj u svom iskazu.

Utoliko je na konkretni slučaj primijeniti odredu članka 103. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15, dalje u tekstu: ZOO-a), prema kojoj za isplatu duga u ime dužnika mora postojati sporazum između dužnika i treće osobe koja vrši isplatu duga prema vjerovniku, u protivnom isplatitelj snosi posljedice podmirenja duga vjerovniku odnosno rizik da dužnik prema istom istakne prigovor nedostatka aktivne legitimacije.

Stoga tužitelj u konkretnom slučaju nije bio ovlašten zahtijevati od tuženika povrat neprijeporno izvršene isplate predmetnog duga po ugovoru broja Ugovora broj 01-2011., koja činjenica je utvrđena pregledom obavijesti društva I. d.o.o. od 21. rujna 2017.

Osim toga za postojanje zakonske subrogacije u smislu odredbe članka 91. ZOO-a, kada samim ispunjenjem obveze na trećeg prelazi vjerovnikova tražbina sa svim sporednim pravima, potrebno je postojanje nekog pravnog interesa na strani osobe, a koja ispuni obvezu dužnika, pa utoliko za isto nije dostatno postojanje eventualnog ekonomskog interesa na strani trećeg.

Kako s druge strane između društva I. d.o.o. i tužitelja nije bilo dogovora o cesiji predmetne tražbine, što proizlazi iz pregledane obavijesti društva I. d.o.o., a što tužitelj i ne spori, osnovano je sud prvog stupnja odbio zahtjev tužitelja zbog promašene pasivne legitimacije na strani tuženika, pozivom na odredu članka 65. stavka 1. ZOO-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-589/2018-2 od 12. prosinca 2019.

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > OPĆENITO > KADA ZASTARIJEVANJE POČINJE TEĆI

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 6.

Članak 225.

Članak 322. stavak 1.

Članak 1024. stavak 4.

Zastara potraživanja s osnove isplaćene naknade za prijevremenu otplatu kredita na temelju ugovorne odredbe sadržane u ugovoru o kreditu, a koja je utvrđena ništetnom, počinje teći od dana sklapanja predmetnog ugovora.

„U ovom slučaju nije utvrđeno općenito nepošteno ponašanje tuženika, nego je utvrđena nepoštenost, a time i ništetnost, pojedine (sporne) odredbe ugovora, a koji ugovor je sastavljen od strane tuženika, bez pojedinačnog pregovaranja s tužiteljem, što je suprotno odredbi članka 96. stavka 1. Zakon o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 125/07, 79/09 i 89/09, dalje u tekstu: ZZZP), kojom je propisano da se ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih stranaka na štetu potrošača, dok odredba stavka 2. tog članka propisuje da se smatra da se o pojedinoj odredbi ugovora nije pojedinačno pregovaralo ako je tu odredbu unaprijed formulirao trgovac zbog čega potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako je riječ o unaprijed formuliranom standardnom ugovoru trgovca. Prema odredbi članka 87. stavka 1. ZZZP-a nepoštena ugovorna odredba je ništava.

Stoga je pravilno prvostupanjski sud postupio kada je prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja i utvrdio da je sporna odredba članka 9. stavka 2. Ugovora o kreditu, u smislu odredbe članka 322. stavka 1. ZOO-a, suprotna prisilnim propisima, odnosno ništetna jer je suprotna odredbi članka 1024. stavka 4. ZOO-a i članka 6. ZOO-a, odnosno načelu zabrane zlouporabe prava, zbog čega neosnovano tuženik žalbom pobija ovaj dio prvostupanjske presude.

Međutim, pogrešno je postupio prvostupanjski sud kada je u odnosu na istaknuti prigovor zastare tužiteljevog potraživanja isti ocijenio kao neosnovan, navodeći da je u ovoj konkretnoj pravnoj stvari sud presudom utvrdio ništetnost odredbe članka 9. stavka 2. Ugovora o kreditu i da je obveza za povratom utuženog iznosa dospjela nakon što je taj sud utvrdio ništetnost te odredbe te da je tužitelj u zastarnom roku zahtijevao povrat utuženog iznosa.

Naime, osnovano tuženik tvrdi da posljedice ništetnog ugovora (bilo u cijelosti bilo djelomično, o čemu je riječ u ovom slučaju) nastupaju od dana sklapanja ugovora (ex tunc). Kako je u ovom slučaju Ugovor o kreditu sklopljen 4. rujna 2007., a tužba u ovom predmetu podnesena je prvostupanjskom sudu 7. prosinca 2017., to je očito da je protekao opći zastarni rok od pet godina iz odredbe članka 225. ZOO-a, koji je u konkretnom slučaju ima primijeniti. Što više, nastupila je zastara potraživanja i kada bi se taj rok računao od trenutka kada se imovina tuženika kao stjecatelja povećala, a to je 2. svibnja 2012. kada je tužitelj platio naknadu za prijevremenu otplatu kredita računajući do dana kada je podnesena tužba.

Stoga je predmetno potraživanje tužitelja zastarjelo, zbog čega je tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 5.409,00 kuna valjalo odbiti kao neosnovan.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1019/2019-2 od 21. studenoga 2019.

16

155.21

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU > OPĆI ROK ZASTARE

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 225.
Članak 226.

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 44. stavak 2. i 3.
Članak 551. stavak 1

Regresno potraživanje jednog supružnika prema drugom za podmirenje obveza bračne zajednice zastarijeva u općem zastarnom roku iz odredbe članka 255 ZOO-a.

„Predmet spora je regresni zahtjev tužitelja za naknadu polovice mjesečnih anuiteta koje je podmirio za kredite. Naime, tužitelj zahtijeva da mu tuženica, s osnova jedne polovine obveza po kreditima na temelju Ugovora o međufinanciranju i stambenom kreditu od 10. srpnja 2007. i Ugovora o namjenskom kreditu za refinanciranje obveza od 4. siječnja 2010. koje je sklopio sa P. s. š. d.d. Z. odnosno Z. b. d.d. Z. za vrijeme trajanja bračne zajednice sa tuženicom, isplati ukupni iznos od 74.708,79 kn od kojeg iznosa se iznos od 33.758,79 kn odnosi na 1/2 plaćenih rata kredita P. s. š. Z. b. d.d. Z. u razdoblju od lipnja 2013. do studenog 2016., a iznos od 40.950,00 kn na 1/2 rate kredita plaćenih Z. b. d.d. Z. u razdoblju od lipnja 2013. do studenog 2016..

Kako to proizlazi iz stanja spisa i obrazloženja prvostupanjske presude, prvostupanjski sud je nakon provedenog postupka obvezao tuženicu da tužitelju isplati iznose poblize navedene u izreci prvostupanjske presude, pod točkom I. izreke, nakon što je utvrdio da su stranke bile u braku u vrijeme podizanja predmetnih kredita, da su predmetni krediti utrošeni za kupnju kuće te za potrebe zajedničkog domaćinstva.

U ovoj fazi postupka tužitelj žalbom osporava osnovanost tuženičinog prigovora zastare. Naime, tužitelj smatra kako se u konkretnom predmetu radi o institutu stjecanja bez osnove, slijedom čega bi potraživanje tužitelja zastarijevalo u općem zastarnom roku od 5 godine, a ne u roku od tri godine kako sud presuđuje, smatrajući da se u konkretnom predmetu radi o tražbinama povremenih davanja iz odredbe članka 226. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO).

Obveza tuženice na plaćanje polovice troškova režija proizlazi iz odredbe članka 44. Obiteljskom zakona ("Narodne novine", broj 103/15, dalje u tekstu: ObZ).

Odredbom članka 44. stavka 1. ObZ-a propisano je da za obveze koje je jedan bračni drug preuzeo radi namirenja tekućih potreba bračne i obiteljske zajednice, kao i za obveze

koje su bračni drugovi preuzeli zajednički u vezi s bračnom stečevinom, odgovaraju oba bračna druga solidarno bračnom stečevinom i vlastitom imovinom. Nadalje, iz stavka 2. istog članka proizlazi da ako je radi namirenja zajedničkih obveza iz suvlasničkoga dijela bračne stečevine ili iz vlastite imovine jednoga bračnog druga naplaćeno više nego što iznosi njegov dio duga, taj bračni drug ima prema drugom bračnom drugu pravo na naknadu toga iznosa iz njegova dijela bračne stečevine, odnosno iz njegove vlastite imovine, dok stavak 3. propisuje kako se smatra da su bračni drugovi za obveze iz stavka 1. tog članka odgovorni u jednakim dijelovima ako nisu drukčije ugovorili.

Dakle, u konkretnom predmetu radi se o regresnom potraživanju jednog bračnog druga prema drugom za podmirenjem obveza bračne zajednice. Naime, tužitelj je trenutkom plaćanja učinio isplatu za drugoga pridržavajući pri tome pravo da naknadno tužbom u redovnom sudskom postupku zatraži od tužene podmirenje učinjenog plaćanja (isplata s pravom na subrogaciju) što podrazumijeva i pokretanje postupka u okviru općeg zastarnog roka propisanog članka 225. ZOO-a. Stoga bi takvo potraživanje tužitelja zastarijevalo u općem zastarnom roku iz odredbe članka 225. ZOO-a, a ne trogodišnjem iz odredbe članka 226. ZOO-a, kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud.

Prema prijelaznim i završnim odredbama Obiteljskog zakona objavljenog u "Narodnim novinama" broj 103/15 propisano je da se odredbe tog Zakona primjenjuju i na obiteljske odnose koji su nastali do dana stupanja na snagu tog Zakona, ako tim Zakonom nije drukčije određeno (članak 551. stavak 1. ObZ-a).

Stoga, po ocjeni ovog suda, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da se u konkretnom slučaju radi o solidarnoj obvezi bračnih drugova (članak 44. stavak 1. ObZ-a), te da tužitelj ima pravo zahtijevati od tuženice naknadu polovice troškova plaćenih za namirenje obveza bračne zajednice (članak 44. stavak 2. i 3. ObZ-a).

Naime, obveze bračne zajednice predstavljaju obveze koje terete oba bračna druga i za koje svaki bračni drug odgovara trećima u cijelosti kao da ih je sam preuzeo. Međutim, to ne isključuje pravo bračnog druga koji je prema trećima podmirio te obveze da zahtijeva od drugog bračnog druga da mu naknadi onaj dio koji na njega otpada, odnosno polovicu plaćenih troškova sukladno odredbi članka 44. stavka 2. i 3. ObZ-a ako stranke svoje imovinske odnose nisu drugačije regulirale pa se na njihove imovinske odnose primjenjuje ta odredba.“

Županijski sud u Splitu, Gž-806/2018-2 od 3. prosinca 2019.

17

155.21

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU > OPĆI ROK ZASTARE

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99)*

Članak 371.
Članak 377.

Na zastaru regresnog zahtjeva (neosigurano vozilo) primjenjuje se petogodišnji zastarni rok, a ne tzv. privilegirani rok zastare iz članka 377. ZOO/91.

„U ovoj fazi postupka i dalje je sporno da li je nastupila zastara potraživanja tužitelja te da li je informatički zapisi koje je tužitelj dostavio u spis predstavljaju isprave u smislu odredbe članka 230. ZPP-a.

U odnosu na prigovor zastare i ovaj sud nalazi isti osnovanim. Pogrešno tužitelj smatra kako u konkretnom slučaju može doći do primjene takozvanog privilegiranog roka zastare iz odredbe članka 377. ZOO/91, ovo stoga što je predmet ovog spora regresni zahtjev osiguratelja. Stoga, pravilno utvrđuje prvostupanjski sud kako u ovoj pravnoj stvari valja primijeniti petogodišnji zastarni rok iz odredbe članka 371. ZOO/91.“

Županijski sud u Splitu, Gž-754/2018-2 od 2. prosinca 2019.

18

155.4

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > PREKID ZASTARE

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)*

Članak 225.
Članak 1111.

Podnošenjem kolektivne tužbe radi zaštite kolektivnih interesa potrošača pred Trgovačkim sudom u Zagrebu koja je podnesena 4. travnja 2012., u konkretnom slučaju nije došlo do prekida zastare, jer se ovdje ne radi o kreditu u švicarskim francima, već o kreditu u kunama.

„Tuženik je djelomično u pravu kada tvrdi da je tužiteljeva tražbina djelomično zastarjela. To stoga jer je od plaćanja prvog iznosa za kojeg tužitelj traži vraćanje tj. od 1. siječnja 2008. do podnošenja tužbe 20. rujna 2017. protekao opći zastarni rok od pet godina iz odredbe članka 225. ZOO-a u svezi s člankom 1111. ZOO-a. Radi toga tužitelj nema pravo na isplatu iznosa od 21.990,11 kuna za razdoblje od 1. siječnja 2008. do 1. rujna 2012. sa zateznom kamatom od dospijeca do isplate jer je za to razdoblje nastupila zastara.

U konkretnom slučaju nije došlo do prekida zastare podnošenjem kolektivne tužbe radi zaštite kolektivnih interesa potrošača pred Trgovačkim sudom u Zagrebu koja je podnesena 4. travnja 2012., te zastara ne može počinje teći ispočetka od trenutka pravomoćnosti sudske odluke donesene povodom te tužbe, a to je 13. lipnja 2014. jer se u tom slučaju radi o kreditima u švicarskim francima, a u ovom slučaju se radi o kreditu u kunama.“

Županijski sud u Splitu, Gž-62/2019-3 od 15. studenog 2019.

19

161.3

OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > SKLAPANJE UGOVORA > POBUDE ZA SKLAPANJE UGOVORA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 9.

Članak 270. stavak 1.

Članak 271.

Članak 273. stavak 1., 2., 3. i 4.

Članak 292. stavak 1.

Članak 499. stavak 1.

Ugovor o darovanju sklopljen radi izbjegavanja plaćanja i vraćanja zajma čini predmetni ugovor ništetnim jer se radi o nedopuštenoj pobudi u smislu članka 273. stavka 2., 3. i 4. ZOO-a.

„Predmet spora u uvodno označenoj građanskopravnoj stvari jeste zahtjev tužitelja za utvrđenje ništavosti ugovora o darovanju zbog nedopuštene pobude, pozivom na odredbu iz članka 273. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO), kako je to navedeno u tužbenom podnesku, odnosno zbog pobude za zaključenje ovog ugovora radi onemogućavanja naplate dugovanja tužene ad. 1., prema tužitelju, kako je to tužitelj isticao tijekom trajanja parnice pred sudom prvog stupnja.

Prvostupanjski sud temeljem nespornih činjenica kao i ocjenom izvedenih dokaza, na način kako to nalaže odredba članka 8. ZPP, koje svojim navodima tuženi tijekom postupka nisu s uspjehom osporili, utvrđuje da bi tužena 1. od tužitelja uzela u zajam iznos koji je navela u točki I. sklopljenog Sporazuma, kojeg je, temeljem odredbe članka 499. stavka 1., članka 292. stavka 1. i članka 9. ZOO-a, prema stajalištu suda prvog stupnja dužna vratiti tužitelju.

Ovo utvrđenje i obvezu vraćanja iznosa zajma prihvaća i ovaj žalbeni sud, budući je utvrđenje i zaključak prvostupanjskog suda rezultat ocjene provedenih dokaza, utemeljen i logičan, koje svojim žalbenim navodima tuženi nisu doveli u sumnju.

Iako je tuženik 2. tijekom postupka pred sudom prvog stupnja naveo da je "saznao da postoji neki ugovor", prihvatio je darovanje nekretnine od svoje majke, tužene 1., označene kao čest. zgr. 742 Z.U 1140 k.o. T. Ugovorom o darovanju koji je ovjeren 9. srpnja 2010. od strane javnog bilježnika.

Prvostupanjski sud je izrazio stajalište da pobuda za sklapanje ugovora o darovanju ne može biti razlogom ništavosti ugovora; da pravni poslovi koje je sklopila majka drugotuženika "nisu ništetni zbog toga što postoji njena obveza prema tužitelju već ti pravni poslovi gube pravni učinak prema oštećeniku – tužitelju u onoj mjeri u kojoj sprječavaju oštećenika u njegovom ostvarenju zahtjeva za naknadu štete." Stoga, sud prvog stupnja odbija zahtjev tužitelja radi utvrđenja ništetnosti ugovora o darovanju.

Ovaj žalbeni sud odlučujući o žalbama stranaka ne prihvaća izraženo stajalište prvostupanjskog suda glede pitanja valjanosti ugovora o darovanju, kao i glede pravnih posljedica nevaljanosti (ništetnosti) ugovora.

Prema odredbi iz članka 273. ZOO-a pobude iz kojih je ugovor sklopljen ne utječu na njegovu valjanost (stavak 1.).

Prema članku 273. stavku 2., ZOO-a, ako je nedopuštena pobuda bitno utjecala na odluku jednog ugovaratelja da sklopi ugovor i ako je to drugi ugovaratelj znao ili morao znati, ugovor će biti bez učinka, a prema stavku 3. besplatni ugovor nema pravni učinak i kad drugi ugovaratelj nije znao ni morao znati da je nedopuštena pobuda bitno utjecala na odluku njegovog sugovaratelja.

Odredba o nedopuštenosti činidbe primjenjuje se i na pobude za sklapanje ugovora (članak 273. stavak 4. ZOO-a).

Suglasno ovoj zakonskoj odredbi, prema stavku 1., doista nedopuštena pobuda, kao što je naveo prvostupanjski sud, ne utječe na valjanost ugovora.

Međutim, nedopuštena pobuda o kojoj navodi stavak 2. i 3. članka 273. ZOO-a, po pravnim je posljedicama izjednačena s nedopuštenom činidbom, što je izričito propisano u stavku 4. ovog članka, a posljedica je ništetnost takvog ugovora.

Naime, prema odredbi iz članka 271. ZOO-a, činidba je nedopuštena ako je protivna Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima ili moralu društva.

Kad je činidba nemoguća, nedopuštena, neodređena ili neodrediva ugovor je ništetan suglasno odredbi članka 270. stavka 1. ZOO-a.

Imajući u vidu naprijed citirane zakonske odredbe ovaj žalbeni sud zaključuje da je nedopuštena pobuda kod tužene ad. 1. da izbjegne plaćanje i vraćanje zajma suglasno sklopljenom sporazumu bila razlog za sklapanje ugovora o darovanju sa svojim sinom nekretnine koja je bila predmet zaloga – hipoteke kao sredstva osiguranja vraćanja tog zajma, čini ugovor o darovanju ništetnim.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-10/2018-2 od 12. prosinca 2019.

20

164.1

OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > NEVALJANOST UGOVORA > NIŠTETNI UGOVORI

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 294.
Članak 321. stavak 1.
Članak 620. stavak 2.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 96/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 43/13 – Rješenje USRH, 89/14)*

Članak 2. stavak 1.
Članak 354. stavak 2. točka 2.

Kako ništetan ugovor ne proizvodi pravne učinke, kao i da nije nastao, takav ugovor se ne može raskinuti, jer je raskid način prestanka pravno valjanih ugovora.

„Iz pravilnih utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je između tužitelja i oboje tuženika sklopljen usmeni ugovor o građenju temeljem kojega su se tuženici obvezali na zemljištu koje je predmet kupoprodaje izgraditi tužitelju kuću površine cca 60 m² za ugovorenu cijenu od 30.000 Eur-a.

Pravilnost ovog zaključka prvostupanjskog suda proizlazi iz sadržaja pisane komunikacije e-mailom između zakonske zastupnice tužitelja i drugotuženice N. P., pa ova tuženica u žalbi neosnovano tvrdi da ona nije bila stranka navedenog ugovora, pa time ni pasivno legitimirana u ovom postupku.

Prvostupanjski je sud na temelju rezultata raspravljanja utvrdio da ovaj usmeni ugovor stranke nisu ispunile niti u cijelosti, a niti u pretežitom dijelu jer se predmetno zemljište i danas nalazi u jednakom stanju kao i prilikom kupoprodaje 2011., odnosno na istome nije ništa izgrađeno.

S obzirom na navedeno, kao i na nespornu okolnost da ugovor o građenju nije sklopljen u pisanom obliku koja forma je za takav ugovor propisana člankom 620. stavkom 2. ZOO-a, te da nisu ispunjene pretpostavke iz članka 294. ZOO-a za valjanost tog ugovora, prvostupanjski je sud smatrao da je navedeni usmeni ugovor o građenju ništetan i ne proizvodi pravne učinke, radi čega je odbio tužbeni zahtjev na utvrđenje da je taj ugovor raskinut.

S pravom je prvostupanjski sud smatrao da predmetni usmeni ugovor o građenju nije valjan jer nije sklopljen u propisanoj pisanoj formi, niti je u konkretnom slučaju nedostatak propisanog oblika nadomješten time što su ugovorne strane u cijelosti ili u pretežitom dijelu ispunile ugovorne obveze.

Kako ništetan ugovor ne proizvodi pravne učinke, kao i da nije nastao, takav ugovor se ne može raskinuti, jer je raskid način prestanka pravno valjanih ugovora, pa je prvostupanjski sud pravilnom primjenom materijalnog prava odbio tužbeni zahtjev u dijelu kojim se traži utvrđenje raskida tog ugovora.

Na žalbene navode tuženika za odgovoriti je da sud prvog stupnja temeljem odredbe članka 327. stavka 1. ZOO-a po službenoj dužnosti pazi na ništetnost ugovora, posebno zato jer je u ovom postupku istaknut i zahtjev za isplatu iznosa kojega je tužitelj po tom ugovoru isplatio tuženicima, pa takvim postupanjem, suprotno tvrdnjama tuženika sud nije izišao iz okvira odredbe članka 2. stavka 1. ZPP-a, niti je prekoračio tužbeni zahtjev i počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 12. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1800/2019-2 od 6. veljače 2020.

21

164.12

OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > NEVALJANOST UGOVORA > NIŠTETNI UGOVORI > POSLJEDICE NIŠTETNOSTI

Zakon o obveznim odnosima

(NN 53/91, 73/91, 3/94, 107/95, 7/96, 112/99 i 88/01)

Članak 103. stavak 1.

Članak 104. stavak 1.

Zakon o osnovnim vlasničkopравnim odnosima

(NN 53/91, 9/92 i 77/92)

Članak 63.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 i 81/15 – pročišćeni tekst)

Članak 336. stavak 3.

Kada je pravomoćno utvrđen ništetnim ugovor o zajmu u kojem je sadržana hipotekarna klauzula za namirenje potraživanja na nekretnini tuženika, tužitelj ne može osnovano postaviti kondemnacijski zahtjev za namirenje tražbine, odnosno koncipirati zahtjev kao hipotekarnu tužbu.

„Tužitelj je tužbom zatražio da tuženik kao hipotekarni dužnik dopusti i trpi namirenje dospjelog, a neplaćenog potraživanja tužitelja u iznosu od 175.000 DEM, putem javne prodaje nekretnine tuženika označene kao 1/3 čest. zgr. 999 k.o. P., u naravi drugi kat stambene zgrade, te da mu na ime troškova postupka isplati iznos od 20.000,00 kuna. Protutužbenim zahtjevom tuženik je zatražio utvrđenje ništavim ugovora o zajmu zaključenog među strankama 16. lipnja 1995.

Predmetna je tužba (zahtjev konačno postavljen podneskom od 9. travnja 2019.) koncipirana kao hipotekarna tužba radi ostvarenja tužiteljeva založnog prava upisanog na nekretnini tuženika, a u svrhu namirenja tim zalogom osiguranog potraživanja.

Prvostupanjski je sud po provedenom postupku odbio kao neosnovan ovako postavljeni tužbeni zahtjev jer je smatrao da nakon utvrđenja ništavnim ugovora o zajmu od 16. lipnja 1995. u kojem ugovoru je pod točkom 3. sadržana hipotekarna klauzula za namirenje potraživanja na nekretnini tuženika tužitelj ne može osnovano postaviti kondemnacijski zahtjeva za namirenje tražbine, odnosno koncipirati zahtjev kao hipotekarnu tužbu. Ujedno je prvostupanjski sud primjenom pravila o teretu dokazivanja iz odredbe članka 221. ZPP-a smatrao da tužitelj tijekom postupka nije dokazao stvarni iznos glavnog potraživanja ugovoren predmetnim ništavnim pravnim poslom, odnosno visinu koji je tuženik primio od tužitelja i koji bi u smislu odredbe članka 104. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 3/94, 107/95, 7/96, 112/99 i 88/01, dalje u tekstu: ZOO) koji se u konkretnom slučaju primjenjuju na temelju odredbe članka 1163. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18), tuženik bio u obvezi isplatiti – vratiti tužitelju.

Navedeni zaključak prvostupanjskog suda o neosnovanosti tužbenog zahtjeva prihvaća i ovaj žalbeni sud.

Naime, temeljem odredbe mjerodavnog članka 63. Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima („Narodne novine“, broj 53/91, 9/92 i 77/92, dalje u tekstu: ZOVO), odnosno sada važeće odredbe članka 336. stavka 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 i 81/15, dalje u tekstu: ZV) založni vjerovnik ima pravo od svagdašnjega vlasnika založene stvari, a i od svakoga trećega, zahtijevati da trpi namirenje zalogom osigurane tražbine iz vrijednosti založene stvari, ako nije što drugo zakonom određeno.

Tužitelj svoje potraživanje u ovom postupku temelji na Ugovoru o zajmu od 16. lipnja 1995. koji ugovor je, kako je to prethodno u postupku već utvrđeno nastavak pravnog odnosa koji je uspostavljen među strankama ranijim ugovorom od 21. rujna 1993. Ugovorom o zajmu od 16. lipnja 1995. stranke su izmijenile sadržaj postojećeg obveznog odnosa, pri čemu nisu mijenjale predmet ni pravnu osnovu, već su utanačile nove rokove i dinamiku vraćanja, kao i sredstva osiguranja povrata tog iznosa, a na što ukazuju i navodi samih stranka koje su iznijeli tijekom postupka.

Odlukom ovoga suda poslovni broj Gž-4070/08 od 21. studenog 2008. utvrđeno je da je predmetni ugovor o zajmu od 16. lipnja 1995. ništav u smislu odredbe članka 103. stavka 1. ZOO-a obzirom da je protivan prisilnim propisima.

Obzirom na navedeno, odnosno na činjenicu da je Ugovor o zajmu od 16. lipnja 1995. ništav pravni posao i ne proizvodi pravne učinke, to niti ugovor o zalogu (hipoteci) sadržan u predmetnom ugovoru o zajmu također ne proizvodi pravne učinke, jer ne postoji potraživanje koje se osigurava tim zalogom.

Naime, vjerovnikova tražbina i založno pravo koje ju osigurava povezani su tako da je tražbina glavno pravo, dok je založno pravo sporedno (akcesorno) pravo, pa egzistencija svakog subjektivnog založnog prava ovisi o postojanju i valjanosti tražbine koja se osigurava.

Subjektivno založno pravo osigurava tako određenu tražbinu i ono ne može postojati bez tražbine koju osigurava. Vjerovnik dakle ima pravo iz vrijednosti nekretnine tražiti namirenje tražbine, ali ne bilo koje tražbine, već samo one koja je osigurana založnim pravom. Ako te tražbine nema, vjerovnik nema pravo tražiti namirenje.

Slijedom navedenog kada je osnovni pravni posao ništav i ne proizvodi pravne učinke, kao što je to u konkretnom slučaju, tada je ništavo i osiguranje koje osigurava takav pravni posao (tako i Vrhovni sud RH u Rev-x 1116/2011 od 15. svibnja 2019. i Rev-x 610/16 od 20. rujna 2017). Ovime se odstupa od pravnog shvaćanja izraženog u ranijoj odluci ovoga suda poslovni broj Gž-4070/08 od 21. studenoga 2008.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2279/2019-2 od 12. prosinca 2019.

22

166.22

*OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > UČINCI
DVOSTRANO OBVEZNIH UGOVORA > PRIGOVOR NEISPUNJENJA UGOVORA >
PRAVILO ISTODOBNOG ISPUNJENJA*

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)*

Članak 358.
Članak 368. stavak 2.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11,
25/13 i 89/14)*

Članak 2. stavak 1.

Kod obveze istodobnog ispunjenja dvostrane obveze, sud je ovlašten (dužan) neovisno o tužbenom zahtjevu tužitelja, u izreci presude uvjetovati tužitelju da ispunji svoju dužnu činidbu istodobno s ispunjenjem tuženika prema njemu.

„U konkretnoj pravnoj stvari radi se o situaciji kad bi prema sadržaju dvostranoobveznog ugovora tražbina tužitelja prema tuženiku na ispunjenje dužne činidbe ovisila o tome je li tužitelj ispunio ili bio spreman ispuniti svoju obvezu, a tuženik bi istodobno mogao prigovoriti da nije dužan ispuniti svoju obvezu dok tužitelj ne ispunji svoju. Sud bi u toj situaciji bio ovlašten i dužan, neovisno o tome je li tužitelj to tražio u svom tužbenom zahtjevu, narediti tuženiku da ispunji svoju dužnu činidbu kada mu tužitelj ispunji činidbu koju mu duguje. U navedenom bi slučaju istovremeno ispunjenje obveza tužitelja i tuženika bio uvjet za njihovu dospelost. Time što bi samoinicijativno, neovisno o sadržaju tužbenog zahtjeva, čak kada bi tužitelj zatražio samo osudu tuženika na ispunjenje dužne činidbe, u izreci presude uvjetovao nalog tužitelju da ispunji svoju dužnu činidbu istovjetnim ispunjenjem ili osiguranjem ispunjenja činidbe koju mu tužitelj duguje, sud ne bi sudio extra petita, on time ne bi povrijedio odredbu po kojoj je dužan suditi u granicama postavljenog tužbenog zahtjeva (članak 2/1 ZPP-a).

Tuženik je podneskom od 19. lipnja 2018. istakao građansko pravni prigovor da tuženik nije dužan ispuniti svoju obvezu tako dugo dok tužitelj tuženiku ne vrati kuhinju koja je predmet spora.

O ovom prigovoru prvostupanjski sud nije se izjasnio, već je samo istakao da tuženik nije postavio protutužbeni zahtjev, pa je na taj način imao pogrešan pristup točki III. tužbenog zahtjeva. Naime, odredbom članka 368. stavka 2. ZOO-a propisano je kako je jedna strana izvršila ugovor potpuno ili djelomično ima pravo da joj se vrati ono što je dala.

Prema odredbi članka 358. ZOO-a stavka 1. u obostrano obveznim ugovorima ni jedna strana nije dužna ispuniti svoju obvezu ako druga strana ne ispuni ili nije spremna istodobno ispuniti svoju obvezu, osim ako je što drugo ugovoreno ili zakonom određeno ili ako što drugo proističe iz naravi posla, stavkom 2. ako u sudskom postupku jedna strana istakne da nije dužna ispuniti svoju obvezu dok i druga strana ne ispuni svoju, sud će narediti da ispuni svoju obvezu kad i druga strana ispuni svoju.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-2070/2019-2 od 7. studenog 2019.

23

166.36

OBVEZNO PRAVO > UGOVORNI OBVEZNI ODNOSI > UČINCI DVOSTRANO OBVEZNIH UGOVORA > RASKID UGOVORA ZBOG NEISPUNJENJA > UČINAK RASKIDA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)*

Članak 368.

*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)*

Članak 12.
Članak 161.

Nakon raskida kupoprodajnog ugovora, obveza kupaca na povrat stvari preuzete osnovom raskinutog ugovora ravna se prema odredbi članka 368. ZOO-a pa je za ocjenu osnovanosti zahtjeva prodavatelja pravno neodlučno pitanje posjeda predmetne stvari u vrijeme podnošenja zahtjeva.

„Prvostupanjski sud je utvrdio:

-kako je pravomoćnom presudom utvrđeno da je raskinut Ugovor o kupoprodaji, zaključen između R. R., kao kupca i T. M. kao prodavatelja, a kojim Ugovorom je tužitelj prodao tuženiku brodicu,

-kako je po presudi i obvezan T. M. isplatiti R. R. iznos od 127.390,00 kuna s kamatom od 22. ožujka 2016., kao i nadoknaditi parnični trošak u iznosu od 12.575,00 kuna.

-kako je zaista R. R. podnio prijedlog za ovrhu protiv T. M. radi naplate novčane tražbine kao i troškova postupka,

-kako je ovršni postupak okončan na način da je sud rješenjem od 7.veljače 2018. stavio izvan snage rješenje od 15. rujna 2017. i ukinuo sve provedene radnje,

-kako je ovršni postupak obustavljen jer je ovrhovoditelj R. R. izvijestio sud kako je u cijelosti namiren izvansudskim putem,

-kako se predmetna brodica nalazi u suhoj marini u mjestu P. koju vodi tvrtka M. L. d.o.o., a brodica je smještena od strane tuženika,

-kako je tužitelj zaista vlasnik sporne brodice,

-kako je zaista tužitelj namirio tuženika u cijelosti prema ranije citiranoj presudi, jer je punomoćnik tuženika potvrdio da je dana 23. siječnja 2018. primio iznos od 140.000,00 kuna.

S obzirom na činjenicu da je tuženik upravo brodicu i motor smjestio u suhoj marini, prvostupanjski sud je smatrao kao u smislu odredbe članka 12. ZV-a tuženik jest u posjedu stvari, te da su stoga ostvarene pretpostavke iz odredbe članka 161. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12, dalje u tekstu: ZV) te je prihvatio tužbeni zahtjev.

Glede pitanja posjeda, odnosno mogućnosti ispunjenja jer da se brodica ne nalazi u tuženikovu posjedu valja istaći kako je prema pravnom shvaćanju ovog suda prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo, kada je pozivom na odredbe ZV-a prihvatio tužbeni zahtjev.

Po pravnom shvaćanju ovog suda, valjalo je pravni odnos između stranaka raspraviti na temelju odredbe članka 368. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15, dalje u tekstu: ZOO).

Odredbom članka 368. ZOO-a propisano je kako su raskidom Ugovora obje strane oslobođene svojih obveza osim obveze na naknadu štete. Ako je jedna strana ispunila Ugovor potpuno ili djelomično, ima pravo na povrat onoga što je dala. Ako obje strane imaju pravo zahtijevati vraćanje danog, uzajamna vraćanja obavljaju se po pravilima za ispunjenje dvostrano obveznih ugovora. Svaka strana drugoj duguje naknadu za koristi koje je u međuvremenu imala od onoga što je dužna vratiti, odnosno nadoknaditi. Strana koja vraća novac dužna je platiti zatezne kamate od dana kada je isplatu primila.

S obzirom na ovu zakonsku odredbu, jer je između stranaka kako je to prvostupanjski sud utvrdio došlo do raskida ugovora, te s obzirom ponovno kako je to utvrdio prvostupanjski sud da je tužitelj predao tuženiku brodicu koja je bila predmet raskinutog kupoprodajnog ugovora, to je tuženik u obvezi vratiti stvar koju je primio, jer se radi o učinku raskida u smislu odredbe članak 368. ZOO-a.

S obzirom da stvar i dalje postoji, to nema govora da bi se radilo od nemogućoj činidbi, a pri tome je potpuno pravno neodlučno pitanje posjeda predmetne stvari.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1796/2019-2 od 21. studenog 2019.

24

182.432.72

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O UPORABI I KORIŠTENJU STVARI > UGOVOR O NAJMU > NAJAM STANA SA ZAŠTIĆENOM NAJAMNINOM > SKLAPANJE UGOVORA > POSEBNA PRAVA > PRAVO NA OTKUP STANA

*Zakon o stambenim odnosima
(NN 51/85, 42/86 i 22/92)*

Članak 67. stavak 2.

Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo

(NN 27/91, 6/92, 8/92, 33/92, 43/92 - pročišćeni tekst, 69/92, 25/93, 48/93, 2/94, 29/94, 44/94, 47/94, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 11/97, 103/97, 68/98, 163/98, 96/99, 120/00, 94/01, 78/02)

Članak 6. stavak 1.

Zakon o najmu stanova
(NN 91/96 i 48/98)

Članak 24. stavak 2.

Članak 37. stavak 2.

Članak 38.

Tužiteljica (član obiteljskog domaćinstva stanara) koja nije podnijela osobno zahtjev za kupnju stana kao član obiteljskog domaćinstva uz suglasnost ranijeg stanara nego svoje pravo izvodi nakon smrti stanara (pok. bake) koji je zahtjev podnio, nema pravo na otkup istog temeljem odredbi Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo.

„No, suprotno pravnom stavu suda prvog stupnja smrću stanara-zaštićenog najmprimca pravo na otkup stana prema podnesenom zahtjevu pokojnog stanara-zaštićenog najmprimca njegovom smrću ne prelazi na člana njegova domaćinstva (članak 67. stavak 2. Zakon o stambenim odnosima ("Narodne novine", broj 51/85, 42/86 i 22/92, dalje u tekstu: ZSO) članka 24. stavka 2. i članka 38. ZONS-a).

Naime, stanarsko pravo jest neprenosivo pravo koje se ne može naslijediti pa i okolnost da je tužiteljica član obiteljskog domaćinstva ranijeg stanara, u ovoj situaciji joj ne daje pravo na otkup predmetnog stana. Stanarsko pravo je osobno pravo, a pravo na otkup stana pripadalo je prema članku 6. stavku 1. ZPS stanaru ili članu obiteljskog domaćinstva uz suglasnost stanara.

To konkretno znači da ukoliko je stanar osobno podnio zahtjev za otkup stana, legitimiran je bio podnijeti tužbu za donošenje presude koja nadomješta ugovor o prodaji stana u situaciji kada mu prodavatelj ne želi u mirnom postupku stan prodati. Međutim, kada je takav stanar u tijeku postupka umro, nema mogućnosti da tužiteljica kao član njegova domaćinstva nastavi parnicu u smislu afirmativnog donošenja odluke kojom se njoj može prodati stan. Ovo stoga što je ona kao član domaćinstva mogla otkupiti stan samo u situaciji da zahtjev za otkup stana nije podnio stanar, već je stanar njoj kao članu domaćinstva za svog života dao suglasnost da otkupi stan. Dakle, tek bi u toj situaciji član obiteljskog domaćinstva bio legitimiran za podnošenje takve tužbe, a kako u ovom predmetu tužiteljica nedvojbeno nije podnijela osobno zahtjev za kupnju stana kao član obiteljskog domaćinstva uz suglasnost ranijeg stanara, već to pravo izvodi nakon smrti svoje bake – stanara koji je zahtjev podnio zahtjev to ista nema pravo na otkup stana sukladno odredbama ZPS – a (članak 6. stavak 1.), (presuda Županijskog suda u Zagrebu poslovni broj Ps-535/04-37 od 31. listopada 2008. te odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj u U–III–1106/2013 od 30.ožujka 2016., kojom je prihvaćen pravni stav izražen u citiranoj presudi Županijskog suda u Zagrebu od 31. listopada 2008.).

S druge strane tužiteljica svoj zahtjev u konkretnom slučaju temelji na tvrdnji da je kao član domaćinstva stanara, koji je postavio zahtjev za otkup stana po bivšem Zakonu o stambenim odnosima, osnovom Zakona o najmu stanova, već samom činjenicom što je imala status član obiteljskog domaćinstva u času smrti svoje bake kao stanara-zaštićenog

najmoprimca, stekla i njeno pravo na otkup stana koje je otpočeo ostvarivati pokojni stanar – zaštićeni najmoprimac.

Međutim, neovisno o naprijed izraženom pravnom stavu u odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske prema kojem pravo na otkup stana stanara predstavlja osobno pravo, koje smrću stanara-zaštićenog najmoprimca prestaje i za člana obiteljskog domaćinstva ne počinje ostvarivanje prava na otkup, valja kazati da iz stanja spisa ne proizlazi da je tužiteljica u konkretnom slučaju dokazala pretpostavke iz odredbe članka 67. stavka 2. ZOS-a odnosno članka 24. stavka 2. i 38. ZONS-a.

Iz stanja spisa proizlazi da je tužiteljica na dan 19. rujna 2005. prijavljena na adresi prebivališta ... u Z., što je razvidno iz sadržaja izjave tužiteljice uzete na zapisniku od 19. rujna 2005. (list spisa broj 124). Naime, prema tadašnjim navodima tužiteljice ista je živjela u domaćinstvu zajedno sa majkom ocem i bratom u stanu u vlasništvu roditelja veličine 60 m². Da je tužiteljica iselila iz predmetnog stana proizlazi i iz podneska tužiteljice od 3. listopada 2013., kojim ista izvještava sud o promjeni prezimena s obzirom da se u međuvremenu udala, kao i podataka o novoj adresi stanovanja tako da sada živi na adresi ... u Z., što uostalom proizlazi i iz utvrđenja suda prilikom očevida na licu mjesta gdje se na ulaznim vratima predmetnog stana nalazi prezime B.

Dakle, tužiteljica je status člana obiteljskog domaćinstva svoje bake pok. P. P. u odnosu na predmetni stan izgubila iseljenjem, na što s pravom ukazuje žalitelj u žalbenim navodima, a upravo je na njoj bio teret dokaza (članak 37. stavak 2. ZNS-a).

Stoga u svakom slučaju tužiteljica, koja nedvojbeno nije podnijela osobno zahtjev za kupnju predmetnog stana kao član obiteljskog domaćinstva uz suglasnost ranijeg stanara, već to pravo izvodi nakon smrti svoje bake-stanara koji je zahtjev podnio, nema pravo na otkup istog sukladno odredbama ZPS-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-380/2017-2 od 19. prosinca 2019.

25

191.151.1

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DJELATNOSTI > OPĆENITO > OPASNA STVAR

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 963. stavak 1.
Članak 1045. stavak 3.
Članak 1063.-1067.

*Zakon o lovstvu
(NN 140/05, 75/09, 153/09 i 14/14)*

Članak 83.

*Zakon o cestama
(NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14 i 110/19)*

Članak 50. stavak 1.

Divljač u pokretu koja se nekontrolirano kreće predstavlja opasnu stvar u smislu odredbe članka 1045. stavka 3. ZOO-a.

„Prvostupanjski je sud na temelju valjano provedenog dokaznog postupka utvrdio:

- da se prometna nezgoda dogodila na kolniku državne ceste broj 44 L.-R. P., na području na kojemu gospodari tuženik,
- da je na predmetnoj dionici ceste brzina kretanja vozila ograničena na 90 km/h;
- da se vozilo osiguranika tužitelja kretalo iz pravca L. u smjeru B. te je svojim prednjim lijevim dijelom udarilo u srneću divljač koja je pretrčavala cestu,
- da se od mjesta stupanja na prometnicu pa do mjesta naleta srna kretala pretrčavanjem na putu dužine od oko 3,6 metara i u vremenu od oko 0,86 sekundi,
- da je vozilo osiguranika tužitelja u času stupanja divljači na prometnicu bilo udaljeno od mjesta naleta za oko 16,60 metara, te da je preglednost kolnika omogućavala pravovremeno uočavanje divljači u času njezina stupanja na prometnicu jer je ona bila osvijetljena oborenim svjetlima vozila,
- da se vozilo osiguranika tužitelja u trenutku sraza kretalo brzinom od 69,63 km/h,
- da gledano po mjestu stupanja divljači na prometnicu (vremenski prije naleta za 0,86 sekundi) u noćnim uvjetima na neosvijetljenom kolniku nije postojala mogućnost poduzimanja nikakve radnje s ciljem izbjegavanja naleta, a da su i postojali uvjeti za poduzimanje kočenja, nalet bi se mogao izbjeći samo za sve brzine kretanja niže od 40 km/h,
- da na mjestu nezgode nije bio postavljen prometni znak „divljač na cesti“;
- da je tuženik podnio zahtjev Hrvatskim cestama za postavljanje prometnih znakova A 44 "divljač na cesti" na cestama koje prolaze područjem lovišta kojim gospodari opisno definirajući dionice na koje se zahtjev odnosi, te da Hrvatske ceste nisu postupile po tom zahtjevu jer nije sadržavao oznake cestovnih stacionaža u skladu s Pravilnikom o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama koje bi kao opasna mjesta na kojima divljač često prelazi preko ceste trebalo označiti prometnim znakom te kojima od njih moraju biti pridružene dopunske ploče kojima bi bila označena duljina dijela ceste na kojem prijeti opasnost označena znakom,
- da je tužitelj svome osiguraniku D. P. na ime štete na vozilu nastale u predmetnoj prometnoj nezgodi isplatio ukupan iznos od 15.075,58 kuna,

Obzirom na naprijed utvrđene činjenice koje tuženik nije doveo u sumnju iznesenim žalbenim navodima prvostupanjski sud je zaključio da je tuženik kao lovovlaštenik na području na kojem se je dogodio štetni događaj odgovoran za nezgodu koja je prouzročena tužiteljevom osiguraniku i to temeljem odredbi članka 1063.-1067. ZOO-a kojima je uređena odgovornost za štetu od opasnih stvari ili opasne djelatnosti i članka 83. Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj 140/05, 75/09, 153/09 i 14/14).

Kako tuženik tijekom postupka nije dokazao postojanje okolnosti iz članka 1067. ZOO-a za potpuno ili djelomično oslobođenje od odgovornosti, prvostupanjski je sud pozivom na odredbu članka 963. stavka 1. ZOO-a prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja.

Neosnovano tuženik osporava pravilnost i zakonitost prvostupanjske presude.

Naime, člankom 1. Zakona o cestama ("Narodne novine", broj 84/11, 22/13, 54/13, 148/13 i 92/14,110/19, dalje u tekstu: ZC) propisano je da se tim Zakonom uređuje pravni status javnih cesta i nerazvrstanih cesta, način korištenja javnih cesta i nerazvrstanih cesta, razvrstavanje javnih cesta, planiranje, građenja i održavanja javnih cesta, upravljanje javnim cestama, mjere za zaštitu javnih i nerazvrstanih cesta i prometa na njima, koncesije, financiranje i nadzor javnih cesta.

Članak 50. ZC-a razvrstan je u Glavu IV pod nazivom „Mjere za zaštitu javnih cesta i prometa“ zbog čega taj članak nije moguće promatrati izvan konteksta uređenja ZC-

a u cjelini.

Prema članku 50. stavku 1. ZC-a za štetu trećim osobama nastaloj na javnoj cesti zbog naleta na divljač odgovara se po osnovi krivnje, a prema stavku 2. istog članka pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar odgovara za štetu iz stavka 1. nastalu na javnoj cesti ukoliko javna cesta, na zahtjev osobe koja gospodari lovištem, nije označena prometnom signalizacijom i opremom sukladno posebnim propisima.

Navedeni članak ni na koji način se ne odnosi na odštetnu odgovornost osoba koje gospodare lovištem i koja odgovornost kao i načela na kojima se ta odgovornost zasniva nisu ni predmet uređenja Zakona o cestama već je njihova odgovornost i to kao objektivna odgovornost, uređena Zakonom o lovstvu i općim propisima obveznog prava, konkretno odredbama ZOO-a u dijelu kojima je uređena odgovornost za štetu od opasne stvari ili opasne djelatnosti i koje odredbe nisu derogirane člankom 50. ZC-a, kako to pogrešno smatra tuženik. Naprijed navedeno proizlazi i iz rješenja Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-6264/2014 od 4. ožujka 2015., kojim nije prihvaćen prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 50. stavka 1 ZC.“

Županijski sud u Splitu, Gž-18/2020-2 od 14. siječnja 2020.

26

191.185

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST DRŽAVE > OSOBAMA NEOPRAVDANO OSUĐENIM I NEOSNOVANO LIŠENIM SLOBODE

Zakon o kaznenom postupku

(NN 190/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 178/04, 115/06, 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14)

Članak 223.

Zbog nezakonitog boravka u istražnom zatvoru tužitelj je pretrpio povredu prava osobnosti time da mu je visina naknade utvrđena u iznosu od 300,00 kuna po danu.

„Među strankama nije bila sporna pasivna legitimacija, niti činjenica da je tužitelj bio u istražnom zatvoru od 28. rujna 2016. do 12. listopada 2016., dakle ukupno 15 dana. Također je nesporno da bi tužitelj imao pravo na naknadu štete, sporna je međutim bila visina tužbenog zahtjeva.

Odredbom članka 480. stavka 1. točke 1. u svezi članka 573. alineja 3 Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 190/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 178/04, 115/06, 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14, dalje u tekstu: ZKP) važećeg u vrijeme pokretanja, odnosno dovršetka navedenog kaznenog postupka, propisano je da pravo na naknadu štete pripada osobi koja je bila u pritvoru, a nije došlo do pokretanja kaznenog postupka, ili je postupak obustavljen pravomoćnim rješenjem, ili je pravomoćnom presudom oslobođena optužbe, ili je optužba odbijena. Polazeći od ove odredbe, za ocjenu osnovanosti potraživanja tužitelja nisu od pravnog značenja razlozi zbog kojih je pritvor tj. istražni zatvor bio određen, odnosno je li on bio zakonit ili nezakonit, kao što nisu bitni niti razlozi zbog kojih je kazneni postupak obustavljen, pa kraj nesporne činjenice da je tužitelj u istražnom zatvoru proveo ukupno 15 dana, tužitelj osnovano zahtijeva naknadu neimovinske štete zbog neosnovanog lišenja slobode.

Prvostupanjski sud je nakon provedenog dokaznog postupka utvrdio kako je tužitelj, zbog nezakonitog boravka u istražnom zatvoru, pretrpio povredu prava osobnosti odnosno neimovinsku štetu te je primjenom članka 223. ZPP-a odredio visinu naknade u iznosu od 4.500,00 kuna (naknada po danu od 300,00 kuna), uzimajući u obzir nespornu činjenicu da je tužitelj proveo u istražnom zatvoru 15 dana zbog sumnje da je počinio kazneno djelo krađe, vodeći pritom računa o vrsti i težini kaznenog djela zbog kojeg je tužitelj bio neosnovano uhićen, te vodeći računa o neugodnostima koje je s tim u vezi mogao trpjeti s osnova povrede prava ugleda, časti i slobode, smatrajući takav iznos primjerenom naknadom u smislu članka 1100. stavka 2. ZOO-a kojom se postiže cilj i svrha kojoj je takva naknada namijenjena.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2092/2019-2 od 19. studenog 2019.

27

191.201.353

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > POPRAVLJANJE ŠTETE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE ŠTETE > NAKNADA U NOVCU > OPSEG NAKNADE ŠTETE > CIJENA PREMA KOJOJ SE ODREĐUJE VISINA NAKNADE

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99)*

Članak 189. stavak 2.

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 1163. stavak 1.

Kada tužitelji potražuju naknadu štete zbog protupravno posječene borove šume, naknada štete im pripada u visini u kojoj je šteta nastala u vrijeme kada je borova šuma posječena, odnosno prema vrijednosti u vrijeme nezakonitog oduzimanja njihove nekretnine.

„Pravilno je prvostupanjski sud odredio da na dosuđeni iznos naknade štete za posječenu borovu šumu zatezne kamate teku od dana presuđenja.

Naime, u konkretnom se slučaju radi o nenovčanoj materijalnoj šteti visina koje je odmjerena prema cijenama u vrijeme donošenja prvostupanjske presude, pa tada i zatezne kamate sukladno odredbi članka 189. stavka 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96 i 112/99, dalje u tekstu: ZOO) koji se u konkretnom slučaju primjenjuje na temelju odredbe članka 1163. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18) na tako utvrđenu visinu štete teku od dana donošenja sudske odluke, a ne od dana nastanka štete kako to pogrešno smatraju tužitelji.

U slučaju kada tužitelji potražuju naknadu štete zbog protupravno posječene borove šume isti su imali pravo tražiti naknadu štete u visini u kojoj je šteta nastala u vrijeme kada je predmetna borova šuma posječena, odnosno prema vrijednosti u vrijeme nezakonitog oduzimanja njihove nekretnine.

Tužitelji su u konkretnom slučaju postavili zahtjev u skladu s nalazom i mišljenjem sudskog vještaka za poljoprivredu i to prema cijenama u vrijeme donošenja prvostupanjske

presude. U takvoj procesnoj situaciji nije opravdano tužiteljima dosuditi naknadu štete prema cijenama u vrijeme donošenja sudske presude, a u isto vrijeme nalagati tuženiku plaćanje zatezne kamate na tako utvrđenu štetu od njezina nastanka, kako to traže tužitelji.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2261/2019-2 od 5. prosinca 2019.

28

191.202.33

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > POPRAVLJANJE ŠTETE > POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE > PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA > TEŠKI INVALIDITET BLISKE OSOBE

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)*

Članak 1101.

Naknadu za duševne boli posredno oštećenim osobama opravdava samo onaj teški invaliditet koji se razlikuje od ostalih slučajeva teškog invaliditeta po okolnostima koje tom invaliditetu daju posebnu težinu.

„Zakon o obveznim odnosima ne određuje što se smatra naročito teškim invaliditetom, ali iz same dikcije navedene zakonske odredbe vidljivo je da naknadu za duševne boli posredno oštećenim osobama opravdava samo onaj teški invaliditete koji se razlikuje od ostalih slučajeva teškog invaliditeta po okolnostima koje tom invaliditetu daju posebnu težinu.

Stoga, pri ocijeni postoji li naročito teški invaliditet kao osnova za dosuđenje pravične novčane naknade, valja imati na umu okolnosti svakog konkretnog slučaja te utvrđivati ne samo postotak odnosno stupanj invaliditeta izravno stečenog već i pravne oblike, vanjske manifestacije, kroz koje se taj invaliditet očituje pri čemu valja uzeti u obzir i jačinu duševnih boli koje trpe i koje će u budućnosti trpjeti.

Visina invaliditeta koja je utvrđena na temelju nalaza i mišljenja liječnika vještaka ne daje sama po sebi pravo roditelju na novčanu naknadu, već ona ovisi o konkretnoj preostaloj sposobnosti povrijeđene osobe. Kako u konkretnom slučaju kći odnosno majka tužitelja se samostalno kreće, uz pomoć štake, vozi automobil, služi se kompjutorom, ima očuvane intelektualne i spoznajne mogućnosti, čita, gleda televiziju, svakodnevno se čuje sa roditeljima i sestrom, ima prijatelje, stalnu vezu i normalan društveni život, i po ocijeni ovog suda, pravilno je sud prvog stupnja primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev tužitelja.

Naime, uvažavajući svu težinu predmetnog slučaja, kao i činjenicu da tužitelji kao roditelji, te sin nedvojbeno trpe duševne boli zbog teškog invaliditeta svoje kćeri, odnosno majke, a sagledavajući pri tom i vanjske manifestacije tog invaliditeta, ovaj sud nalazi da se invaliditet Z. M. ne može smatrati takvim naročito teškim invaliditetom koji podrazumijeva odredba članka 1101. ZOO-a i koji bi opravdavao dosudu naknadu s osnova duševnih boli kao što to potražuju tužitelji.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1399/2018-2 od 5. prosinca 2019.

2 > Trgovačko pravo

29

281.65

TRGOVAČKO PRAVO, UGOVORI I PRAVO DRUŠTVA, NEPOŠTENO TRŽIŠNO NATJECANJE, ZAŠTITA POTROŠAČA > ZAŠTITA POTROŠAČA > PRODAJA PROIZVODA I PRUŽANJE USLUGA > UGOVORI > NEPOŠTENE ODREDBE U POTROŠAČKIM UGOVORIMA

*Zakon o zaštiti potrošača
(NN 96/03)*

Članak 81. stavak 1. i 4.
Članak 87. stavak 1.

Odredba o isplati naknade za prijevremenu otplatu kredita je ništava, jer se o njoj nije pojedinačno raspravljalo.

„Sporno je to je li tuženica imala pravo naplatiti predmetnu naknadu za prijevremenu otplatu kredita.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu prvostupanjski sud je na pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo.

Naime, prvostupanjski sud smatra da je tuženica neosnovano naplatila naknadu za prijevremenu otplatu kredita jer se ista temelji na spornoj odredbi članka 6. točke 6.3. Ugovora o kreditu o kojoj se nije posebno pojedinačno pregovaralo jer se u konkretnom slučaju radilo o tipskom ugovoru o kreditu, stoga je navedena sporna odredba nišetna.

Prema spornoj odredbi članka 6. točke 6.2. predmetnog Ugovora o kreditu (koji je sklopljen 27. veljače 2007.), korisnik kredita može zatražiti prijevremenu potpunu ili djelomičnu otplatu kredita o čemu pisano odobrenje donosi Banka, dok je točkom 6.3. istog članka određeno da će za odustanak od kredita i za prijevremenu potpunu ili djelomičnu otplatu kredita, Banka naplatiti naknadu u skladu s Odlukom o tarifi naknada Banke.

Naime, u vrijeme zaključenja ugovora o kreditu na snazi je bio Zakon o zaštiti potrošača („Narodne novine“, broj 96/03, dalje u tekstu: ZZZP) koji u članku 81. stavku 1., određuje da se ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača, dok se prema stavku 2. istog članka, smatra da se o pojedinačnoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ta odredba bila unaprijed formulirana od strane trgovca te zbog toga potrošač nije imao utjecaj na njezin sadržaj, poglavito ako se radi o odredbi unaprijed formuliranog standardnog ugovora trgovca.

Nadalje, stavkom 4. članka 81. ZZZP-a, određeno je da ako trgovac tvrdi da se o pojedinačnoj ugovornoj odredbi u unaprijed sastavljenom standardnom ugovoru pojedinačno pregovaralo, da je dužan to dokazati.

Prema odredbi članka 87. stavka 1. ZZZP-a, nepoštena ugovorna odredba je ništava, dok je stavkom 2. istog članka određeno, da ništavost pojedine odredbe ugovora ne povlači ništavost i samog ugovora ako on može opstati bez ništave odredbe. Smatra se da se u pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ta odredba bila unaprijed

formulirana od strane trgovca te zbog toga potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako se radi o odredbi unaprijed formuliranog standardnog ugovora trgovca.

Naime, kako iz stanja spisa proizlazi da tuženica nikakvim dokazima nije osporila navode tužitelja da se o spornoj ugovornoj odredbi iz članka 6. točke 6.3. Ugovora o kreditu nije pojedinačno pregovaralo, stoga je nedvojbeno da se radi o unaprijed sastavljenom standardnom ugovoru o kreditu u kojem tužitelj kao korisnik kredita nije mogao utjecati na sadržaj odredbe članka 6. točke 6.3. Ugovora o kreditu, stoga po shvaćaju ovog suda sporna ugovorna odredba je zaista prouzročila značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača, te je zbog toga ova odredba ništava, u smislu odredbe članka 87. stavka 1. ZZP/03.

Naime, tuženik u tijeku postupka nije priložio niti jedan dokaz na okolnost da je zaista imao troškove zbog rješavanja tužiteljevog zahtjeva za prijevremenu otplatu kredita. Nadalje, za istaknuti je da tuženik posljedično tome nije dokazao ni visinu troškova koju je eventualno imao. Obzirom da iz sporne odredbe ugovora o kreditu proizlazi da će tuženica naplatiti naknadu za prijevremeno zatvaranje kredita u skladu s Odlukom o tarifi naknada Banke, a kako Ugovor ne sadrži jasne informacije o načinu određivanja te naknade, niti podatak o tome hoće li se primjenjivati Odluka koja je važila u vrijeme nastanka ugovornog odnosa ili Odluka koja će važiti u trenutku prijevremene otplate kredita, stoga je razvidno da bi takvom ugovornom odredbom tuženik proizvoljno odredio visinu same naknade, a o čemu se nije pojedinačno pregovaralo.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2471/2018-3 od 6. prosinca 2019.

3 > PRAVO VRIJEDNOSNIH PAPIRA, AUTORSKO PRAVO I SRODNA PRAVA, PRAVO INDUSTRIJSKOG VLASNIŠTVA

30

351.16

PRAVO VRIJEDNOSNIH PAPIRA, AUTORSKO PRAVO I SRODNA PRAVA, PRAVO INDUSTRIJSKOG VLASNIŠTVA > MJENICA > TRASIRANA MJENICA - POJAM > SASTOJCI MJENICE > REMITENT

Članak 16. stavak 1.

Remitent (imatelj mjenice) smije mjenicu upotrijebiti samo sukladno dobivenoj ovlasti odnosno detaljnim uputama o tome pod kojim uvjetima i na koji način se ta bjanko mjenica može popuniti.

„U konkretnom slučaju se radi o bjanko vlastitoj mjenici koja u vrijeme izdavanja nije sadržavala sve bitne sastojke, a sve s namjerom da se ti sastojci naknadno popune u okviru ovlaštenja danih u međusobnom sporazumu vjerovnika i dužnika, a tek ukoliko ne bi bilo posebnog sporazuma o popunjavanju mjenične isprave imatelj mjenice je dužan popuniti u skladu s uvjetima i rokovima otplate iz osnovnog posla.

Prema odredbi članka 16 stavka 2. Zakona o mjenici ("Narodne novine", broj 74/94 i 92/10, dalje u tekstu: ZM-a) ako je mjenica u vrijeme izdavanja bila nepotpuna, pri čemu prigovor da bjanko mjenica nije ispunjena u skladu s osnovnim poslom, može biti istaknut prema vjerovniku iz osnovnog pravnog posla, ako tu mjenicu nije ispunio u skladu s osnovnim poslom.

Naime, u mjeničnom pravu važi načelo savjesnosti i poštenja u ostvarivanju mjeničnih potraživanja, te su ugovorne strane dužne ponašati se u skladu s obvezama koje čine bitne elemente ugovora, a zbog ostvarivanja potraživanja iz kojeg ugovora je bjanko mjenica i dana vjerovniku.

S pravom tužitelj ističe kako mjenica kakvu je ispunio R. I. d.o.o. služi kao osiguranje plaćanja, što je razvidno iz sporazuma stranka odnosno citiranog ugovora o kreditu i založnom pravu time da bjanko mjenicu uvijek prati i „mjenično očitovanje“, odnosno ovlast za popunjavanje mjenice, što znači da remitent (imatelj mjenice) smije mjenicu upotrijebiti samo sukladno dobivenoj ovlasti, odnosno detaljnim uputama o tome pod kojim uvjetima i na koji način se ta bjanko mjenica može popuniti.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-2153/2018-9 od 23. siječnja 2020.

4 > Obiteljsko pravo i nasljedno pravo

31

411.315

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > BRAK > PRETPOSTAVKE ZA SKLAPANJE BRAKA > PRETPOSTAVKE ZA POSTOJANJE BRAKA > PRAVO NA TUŽBU RADI UTVREĐENJA POSTOJANJA ODNOSNO NEPOSTOJANJA BRAKA

Članak 433.

Članak 438.

Izvanparnični postupak koji je vođen radi utvrđenja postojanja izvanbračne zajednice nije zapreka za vođenje parničnog postupka radi osporavanja izvanbračne zajednice jer se ne radi o istovjetnoj pravnoj stvari.

„Prvostupanjski sud odbacio je tužbu smatrajući kako je osnovan tuženičin prigovor presuđene stvari.

Naime, prvostupanjski sud je izvršio uvid u spis pod poslovnim brojem R1 Ob-731/18, a u kojem spisu je 3. listopada 2018. prvostupanjski sud donio rješenje kojim je utvrđeno da je tužena živjela u izvanbračnoj zajednici s J. Ž. u razdoblju od točno neutvrđenog dana i mjeseca 2002. do dana njegove smrti 13. travnja 2018.

Zaključak prvostupanjskog suda nije pravilan.

U ovom konkretnom slučaju tužitelj je upućen u parnicu na temelju prvostupanjskog rješenja od 11. srpnja 2019. u predmetu pod brojem O-1420/2018, i to zato što je prekinut ostavinski postupak te upućen tužitelj kao zakonski nasljednik (ostaviteljev brat) iza pok. J. Ž. da pokrene parnicu protiv nasljednice Lj. B. radi osporavanja izvanbračne zajednice ostavitelja J. Ž. s Lj. B., a koja je inače utvrđena rješenjem Općinskog suda u Osijeku, Stalna služba u Valpovu broj R1 Ob-731/18 od 3. listopada 2018.

Izvanparnični postupak koji je vođen pod brojem R1 Ob-731/18, i u kojem je doneseno rješenje od 3. listopada 2018. uopće nije zapreka za suđenje u ovom postupku, jer je uostalom tužitelj upućen iz ostavine u parnicu da osporava izvanbračnu zajednicu, koja bi bila utvrđena rješenjem od 3. listopada 2018.

Dodatno valja ukazati prvostupanjskom sudu, a ovo za neka buduća postupanja, kako se izvanparnični postupak dijeli na dvije osnovne vrste i to tzv. oficijozni postupak u kojem sud ili neko drugo državno tijelo po službenoj dužnosti pokreće izvanparnični postupak, i kontenciozni postupak kojeg pokreće stranka.

Kada stranka pokreće izvanparnični postupak, kao kontenciozni postupak, u takvom postupku mora postojati predlagatelj, kao i protustranka, jer se kontenciozni izvanparnični postupak praktično provodi isključivo iz razloga jer je jednostavnije provesti izvanparnični postupak nego parnični postupak, ali je pitanje položaja stranaka jednako.

S obzirom da su postojale određene dvojbe je li uopće moguće voditi kontenciozni izvanparnični postupak radi utvrđenja postojanja izvanbračne zajednice (u kojem bi postojale obje stranke i predlagatelj i protivnik), to je na sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanom 15. lipnja 2018. zauzeo pravno shvaćanje da se u izvanparničnom postupku ne može tražiti utvrđenje postojanja izvanbračne zajednice u skladu s odredbama članka 433. i 438. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15 i 93/19, dalje u tekstu: ObZ), pa u takvim slučajevima treba prijedlog odbaciti.

Slijedom navedenog, kako je rješenje od 3. listopada 2018. pod poslovnim brojem R1 Ob-731/18 doneseno protivno odredbama članaka 433. i 438. ObZ-a, i to na način da uopće nije bila označena protustranka, to je očito jasno kako se ne radi o istovjetnoj pravnoj stvari, pa nema govora o tome da bi rješenjem od 3. listopada 2018. pod poslovnim brojem R1 Ob-731/18 bilo nešto pravomoćno presuđeno između stranaka u ovom postupku.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-48/2020-2 od 30. siječnja 2020.

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ODGOVORNOST, DUŽNOST I PRAVA RODITELJA > ZASTUPANJE DJETETA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 240. stavak 1. točka 2.

Članak 360. stavak 1., 2. i 3.

Članak 484. stavak 1. i 2.

*Konvencija o pravima djeteta od 20. studenog 1989.
(Službeni list SFRJ 15/90, NN MU 12/93 i 20/97)*

Članak 12. stavak 1.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 96/07, 84/08, 123/08, 55/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 43/13 - Rješenje USRH, 89/14)*

Članak 354. stavak 2. točka 8.

U postupku radi odobrenja jednom roditelju da samostalno zastupa mal. dijete u određenim poslovima, nepostavljanjem posebnog skrbnika mal. djetetu počinjena je bitna povreda iz članka 354. stavka 2. točke 8. ZPP-a, jer mal. dijete nije pravilno zastupano.

„Predmet je postupka zahtjev predlagatelja za odobravanje predlagatelju kao ocu i roditelju da samostalno zastupa svoju maloljetnu djecu M. Š. i L. Š. u postupku promjene prebivališta odnosno boravišta djece, koji je zahtjev utemeljen na odredbi članka 484. stavka 1. i 2. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, dalje u tekstu: ObZ).

Odredbom članka 12. stavka 1. Konvencije o pravima djeteta koja je usvojena 20. studenoga 1989., a koja je u pravni poredak Republike Hrvatske preuzeta na temelju notifikacije o sukcesiji (Službeni list SFRJ, broj 15/90, Narodne novine, Međunarodni ugovori, broj 12/93, 20/97, dalje u tekstu: Konvencija) propisano je da će države ugovornice osigurati djetetu koje je sposobno oblikovati vlastito mišljenje pravo na izražavanje misli o svim stvarima koje se odnose na njega, a stavkom 2. istog članka propisano je da se u tu svrhu, djetetu posebice mora dati mogućnost za saslušanje u svakom sudbenom i upravnom postupku koji se odnosi na njega.

Nadalje, člankom 360. stavkom 1. ObZ-a propisano je da će sud u postupcima u kojima se odlučuje o osobnim i imovinskim pravima i interesima djeteta omogućiti djetetu da izrazi svoje mišljenje, osim ako se dijete tome protivi. Prema odredbi stavka 2. istoga članka sud će omogućiti djetetu da izrazi mišljenje na prikladnom mjestu i u nazočnosti stručne osobe, ako procijeni da je to s obzirom na okolnosti slučaja potrebno.

Iznimno od stavka 2. ovoga članka, djetetu mlađem od četrnaest godina sud će omogućiti da izrazi mišljenje putem posebnog skrbnika ili druge stručne osobe, kako je to propisano stavkom 3. članka 360. ObZ-a.

Iz navedenog proizlazi da dijete ima pravo na prikladan način biti uključeno u sve važne okolnosti u kojima se odlučuje o nekom njegovom pravu ili interesu, ima pravo dobiti savjet te izraziti svoje mišljenje kao i biti obaviješteno o mogućim posljedicama poštivanja njegova mišljenja, pri čemu se mišljenje djeteta uzima se u obzir u skladu s njegovom dobi i zrelosti te se poštuje u skladu s djetetovom dobrobiti.

Člankom 240. stavkom 1. točkom 2. ObZ-a propisano je da će radi zaštite pojedinih osobnih i imovinskih prava i interesa djeteta, centar za socijalnu skrb ili sud imenovati posebnog skrbnika djetetu u drugim postupcima u kojima se odlučuje o roditeljskoj skrbi, pojedinim sadržajima roditeljske skrbi i osobnim odnosima s djetetom kad postoji spor među strankama.

Sukladno propisu iz stavka 2. istoga članka posebni skrbnik dužan je: 1. zastupati dijete u postupku za koji je imenovan, 2. obavijestiti dijete o predmetu spora, tijeku i ishodu na način koji je primjeren djetetovoj dobi i 3. prema potrebi, kontaktirati s roditeljem ili drugim osobama koje su djetetu bliske.

Prvostupanjski sud u provođenju postupka koji je prethodio donošenju pobijanog rješenja nije postupio u skladu s citiranim zakonskim odredbama jer mlt. M. Š. i mlt. L. Š. nije imenovao posebnog skrbnika radi zaštite njihovih prava i interesa, iako se u konkretnom slučaju radi o postupku u kojemu se odlučuje o pojedinim sadržajima roditeljske skrbi i u kojemu postoji spor među strankama.

Iz navedenog proizlazi da mlt. M. Š. i mlt. L. Š. u postupku koji je prethodio donošenju pobijanog rješenja nisu pravilno zastupani, čime je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 8. ZPP-a u svezi s člankom 381. ZPP-a, na koju povredu žaliteljica opravdano ukazuje u žalbi.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-565/2019-2 od 26. studenog 2019.

33

412.236.42

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ODGOVORNOST, DUŽNOST I PRAVA RODITELJA > NAČIN NA KOJI SE RODITELJI SKRBE O DJETETU > NADLEŽNOST SUDA > O SUSRETIMA I DRUŽENJU DJETETA

Ustav Republike Hrvatske

(NN 41/01 - pročišćeni tekst, 88/01 - ispravak, 76/10, 85/10 i 5/14)

Članak 35.

Obiteljski zakon

(NN 103/15)

Članak 95. stavak 1.

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

(NN MU 18/97, 6/99 - pročišćeni tekst, 8/99)

Članak 8.

Sud je dužan prije donošenja odluke u pogledu održavanja osobnih odnosa između mal. djece i drugog roditelja kroz susrete i druženja utvrditi predstavlja li mjesto održavanja susreta prikladan prostor za učinkovito ostvarivanje konvencijskog i ustavnog prava roditelja i djece.

„U pogledu mjesta održavanja osobnih odnosa između mal. djece i tužene kao majke kroz susrete i druženja, sud je odredio da će se ti susreti održavati u prostorijama Centra za socijalnu skrb u T. usprkos tome što se tijekom postupka nije uopće bavio pitanjem jesu li prostorije Centra za socijalnu skrb u T. prikladne za održavanje osobnih susreta i druženja niti je tražio bilo kakvo očitovanje o prikladnosti tih prostorija za susrete i druženja.

U tom smislu žalitelj osnovano ukazuje na žalbeni razlog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja jer je sud trebao, prije nego što je odredio mjesto za održavanje osobnih odnosa kroz susrete i druženja, najprije utvrditi postoji li u Centru za socijalnu skrb u T. na raspolaganju prikladan prostor za tu svrhu ili ne, pa tek onda u ovisnosti o tom utvrđenju donijeti odluku o mjestu održavanja osobnih odnosa.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-70/2020-2 od 13. veljače 2020.

34

412.24

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 5. stavak 1.

*Konvencija o pravima djeteta
(NN MU 12/93)*

*Europska konvencija o ostvarivanju dječjih prava od 25. siječnja 1996.
(NN MU 1/10 i 3/10)*

Nema mjesta testu razmjernosti između prava roditelja i djeteta u obiteljskim sporovima u kojima se izravno ili neizravno odlučuje o pravima maloljetnog djeteta.

„U ovom konkretnom slučaju prvostupanjski sud donio je rješenje 29. svibnja 2019. kojim je odredio privremenu mjeru, a na koje rješenje je protustranka izjavila žalbu 24. lipnja 2019.

Prvostupanjski sud donio je osporeno rješenje praktično za to što je utvrdio kako je protiv protustranke podnesena kaznena prijava, te je nakon provedenih istražnih radnji i optužnica koja je potvrđena i to ne samo zbog kaznenog djela počinjenog na štetu njegove supruge, predlagateljice, već i mlt. T. S obzirom na kvalifikaciju djela, da je prvostupanjski sud proveo test razmjernosti stavljajući na jednu stranu I. B. kao oca i njegova roditeljska prava kao osobe koja nije pravomoćno osuđena za kazneno djelo na štetu mlt. T., dok na drugoj strani postoji pravo i interes mlt. T. da s ocem održi emocionalnu povezanost i bliskost koja nestaje kao dijete sa roditeljem ne živi, te održava osobne odnose, te je prvostupanjski

sud smatrao kao je interes zaštite ml. djeteta treba prevagnuti u ovom slučaju, s time da će se osobni odnosi održavati makar pod nadzorom te da će se povezanost na taj način održati.

Po pravnom shvaćanju ovog suda prvostupanjski sud je počinio apsolutno bitnu povredu postupka propisanu odredbom članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a jer je obrazloženje odluke u potpunosti kontradiktorno.

Nema nikakvog testa razmjernosti, jer je interes ml. djeteta iznad bilo kakvih drugih interesa, a što jasno i nedvojbeno propisuje odredba članka 5. stavka 1. ObZ-a.

Odredba članka 5. stavka 1. ObZ-a koja propisuje da sudovi i javno pravna tijela koja vode postupke u kojima se izravno ili neizravno odlučuje o pravima djeteta moraju ponajprije štiti prava djeteta i njegovu dobrobit je odredba koja je u biti pravna stečevina ne samo Europske Unije, već zapadne civilizacije, te zaštitu djeteta tako propisuju čak i § 21. do 23. Austrijskog općeg zakonika (dalje u tekstu: OGZ), te se pravo djeteta štiti i međunarodnom Konvencijom o pravima djeteta ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori, broj 12/93), kao i Europskom konvencijom o ostvarivanju dječjih prava iz 1996. ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori, broj 1/10 i 3/10).

Dakle, kada sud donosi odluku nema nikakvog testa razmjernosti (tako i Europski sud za ljudska prava u predmetu Hokkanen vs Finska broj 19823/92), između prava roditelja i prava djeteta već isti mora voditi isključivo računa o najboljim interesima djeteta.

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-548/2019-2 od 2. prosinca 2019.

35

412.26

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > MJERE ZA ZAŠTITU PRAVA I DOBROBIT DJETETA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 15. stavak 1. i 2.

Članak 158. stavak 2.

Mjera oduzimanja prava na stanovanje s djetetom i povjeravanja skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi može trajati najdulje dvije godine, a samo iznimno i duže od toga i to do pravomoćnog okončanja sudskog postupka pokrenutog radi nadomještanja pristanka za posvojenje djeteta odnosno postupka radi lišenja prava na roditeljsku skrb te imenovanja skrbnika.

„Prvostupanjski je sud donio pobijano rješenje pozivom na odredbu članka 155. stavka 1. i 2. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, dalje u tekstu: ObZ) u svezi s člankom 157. i 158. ObZ-a nakon što je smatrao da i nadalje egzistiraju zakonske pretpostavke za izricanje mjere oduzimanja prava na stanovanje protustrankama J. R. i M. P. sa njihovom maloljetnom djecom.

Trajanje navedene privremene mjere regulirano je propisom iz odredbe članka 158. ObZ-a koji u stavku 1. određuje da se mjera oduzimanja prava na stanovanje s djetetom i povjeravanje svakodnevne skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi određuje u trajanju do godine dana.

Prema odredbi stavka 2. ovoga članka sud može u izvanparničnom postupku na

prijedlog djeteta, roditelja ili centra za socijalnu skrb produljiti trajanje ove mjere za najviše još jednu godinu, a nakon toga mjera iznimno može trajati do pravomoćnog okončanja sudskog postupka pokrenutog radi nadomještanja pristanka za posvojenje djeteta, odnosno postupka radi lišenja prava na roditeljsku skrb te imenovanja skrbnika.

Iz citiranih zakonskih odredbi proizlazi da mjera oduzimanja prava na stanovanje s djetetom i povjeravanja skrbi o djetetu drugoj osobi, udomiteljskoj obitelji ili ustanovi socijalne skrbi može trajati nadulje 2 godine, a samo iznimno i duže od toga i to do pravomoćnog okončanja sudskog postupka pokrenutog radi nadomještanja pristanka za posvojenje djeteta, odnosno postupka radi lišenja prava na roditeljsku skrb te imenovanja skrbnika.

Kako je u konkretnom slučaju navedena mjera protustrankama već izrečena u trajanju dužem od 2 godine, to bi ponovno produljenje predmetne mjere bilo moguće samo iznimno, odnosno samo u slučaju da je u međuvremenu pokrenut postupak radi nadomještanja pristanka za posvojenje djeteta, odnosno postupak radi lišenja prava na roditeljsku skrb te imenovanja skrbnika, i to do pravomoćnog okončanja tog postupka.

Prvostupanjski je sud pobijano rješenje kojim je produljio trajanje predmetne privremene mjere dulje od 2 godine, a da pri tom nije ispitao jesu li za donošenje takve odluke ispunjene pretpostavke iz odredbe članka 158. stavka 2. ObZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-504/2019-2 od 21. listopada 2019.

36

415.12

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNIKA > UZDRŽAVANJE PUNOLJETNE DJECE

*Obiteljski zakon
(NN 75/14 i 5/15)*

Članak 289.

*Obiteljski zakon
(NN 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 54/11, 61/11 i 23/13)*

Članak 209. stavak 2. do 4.

ObZ/03 u odredbi članka 209. daje punoljetnom djetetu ovlaštenje na potraživanje neisplaćenog uzdržavanja i za vremensko razdoblje prije podnošenja tužbe pod uvjetom da je ono nastavilo s redovnim školovanjem za razliku od ObZ/14 i ObZ/15, koje samo maloljetnom djetetu daje ovlaštenje (legitimaciju) na podnošenje tužbe radi isplate uskraćenog uzdržavanja.

„Predmet je postupka zahtjev tužiteljice za plaćanje uskraćenog uzdržavanja u razdoblju od rujna 2013. do konca 2017.

Sud je prvog stupnja u postupku utvrdio da je tužiteljica rođena ... te je postala punoljetna ..., a tužbu je podnijela 19. studenoga 2018. kada je već bila punoljetna potražujući kao kćerka od tuženika kao roditelja naknadu za uzdržavanje koju su joj bili dužni pružiti prije podnošenja tužbe.

Sud je ocijenio neosnovanim zahtjev tužiteljice za uskraćenim uzdržavanjem pozivom na odredbu članka 289. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, dalje u tekstu: ObZ) koja daje pravo maloljetnom djetetu potraživati uskraćeno uzdržavanje od roditelja, dakle tražiti naknadu za uzdržavanje koje roditelj nije plaćao za njega dok je bio u obvezi, i to od nastanka tog prava pa do podnošenja tužbe, dakle unatrag. Radi se o tužbi koju maloljetno dijete može ostvarivati prema roditelju pet godina unatrag od podnošenja tužbe jer zastarijeva za pet godina od nastanka obveze.

Kako je tužiteljica punoljetna osoba, sud je ocijenio da ona nema pravo nakon što je postala punoljetna potraživati od svojih roditelja naknadu za uskraćeno uzdržavanje jer to pravo, prema odredbi članka 289. ObZ-a, imaju samo maloljetna djeca.

Djelomično osnovano žaliteljica ukazuje na nepravilnost ovakvog zaključka suda prvog stupnja.

Naime, pravni institut uskraćenog uzdržavanja maloljetnog djeteta u domaći je obiteljskopравни sustav uveden već Obiteljskim zakonom ("Narodne novine", broj 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 54/11, 61/11 i 23/13, dalje u tekstu: ObZ/03), i baš Zakonom o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 107/07) kojim je domaći zakonodavac izrijekom odstupio od načela pro praeterito alitur prema kojem se uzdržavanje u pravilu dosuđuje samo za ubuduće. Noveliranom se odredbom članka 209. stavcima 2. do 4. ObZ/03 omogućilo djetetu koje neosnovano nije dobivalo uzdržavanje od odvojenog roditelja, da neisplaćene naknade potražuje retroaktivno od dana nastanka obveze, a ne kao do tada od trenutka podnošenja tužbe (upravo je ovaj razlog naveden u obrazloženju Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona iz 2007.).

Sud je prvog stupnja, međutim, ispustio iz vida odlučnu činjenicu da se utuženo razdoblje odnosi i na razdoblje važenja ObZ/03. Naime, ObZ/03 je bio na snazi od podnošenja tužbe odnosno u razdoblju na koje se odnosi tužbeni zahtjev od rujna 2013. do 31. kolovoza 2014. kad je stupio na snagu Obiteljski zakon ("Narodne novine", broj 75/14 i 5/15, dalje u tekstu: ObZ/14). Ustavni sud Republike Hrvatske je rješenjem od 12. siječnja 2015., međutim, pokrenuo postupak za ocjenu o suglasnosti s Ustavom Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 75/14) te je riješio da se do donošenja konačne odluke Ustavnog suda primjenjuje ObZ/03. Takvo stanje stvari je bilo na snazi do stupanja na snagu Obiteljskog zakona iz 2015. ("Narodne novine", broj 103/15) koji se primjenjuje od 1. studenoga 2015. od kada se primjenjuje ObZ/15.

ObZ/14 i ObZ/15, doista, kako to pravilno navodi sud prvog stupnja, daje samo maloljetnom djetetu ovlaštenje (legitimaciju) na podnošenje tužbe radi isplate uskraćenog uzdržavanja, pa je u pravu sud kada odbija tužbeni zahtjev u dijelu koji se odnosi na potraživanje uskraćenog uzdržavanja u razdoblju primjene ovih zakona.

Međutim, ObZ/03 u odredbi članka 209. daje tužiteljici kao punoljetnom djetetu ovlaštenje na potraživanje neisplaćenog uzdržavanja i za vremensko razdoblje prije podnošenja tužbe, ali to pod uvjetom da je ona nastavila s redovnim školovanjem, pa onda obveza tuženika da doprinose za njezino uzdržavanje postoji nakon punoljetnosti u skladu s odredbom članka 210. ObZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-7/2020-3 od 16. siječnja 2020.

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA > TRAJANJE I PRESTANAK OBVEZE UZDRŽAVANJA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 298. stavak 1.
Članak 300.

Obveza uzdržavanja bivšeg bračnog druga kada je utemeljena na pravomoćnoj sudskoj odluci kojom nije određen rok (trajanje) uzdržavanja, ne prestaje po pretpostavkama iz odredbe članka 298. stavka 1. Obiteljskog zakona već ispunjenjem zakonom propisanih pretpostavki iz odredbe članka 300. Obiteljskog zakona.

„Posebno je istaknuti da osnovano žaliteljica ističe u žalbi da prvostupanjski sud nije pravilno primijenio materijalno pravo, budući da iz postupka proizlazi da je uzdržavanje tužene utemeljeno na pravomoćnoj presudi Općinskog suda u Sisku broj P-1712/2010 od 18. listopada 2013. u mjesečnom iznosu od 2.000,00 kuna i to od 8. studenog 2010. do 1. veljače 2012., te od 2. veljače 2012. pa do okončanja tog parničnog postupka u iznosu od 1.000,00 kuna mjesečno, a nakon okončanja pa nadalje 2.000,00 kuna mjesečno, pri čemu je sud uzeo u obzir sve činjenice koje su bile odlučne prije donošenja te odluke, koje uzdržavanje nije bilo vremenski ograničeno.

Stoga, imajući u vidu činjenicu da je obveza uzdržavanja tužitelja spram tužene određena pravomoćnom presudom na temelju ranijeg Obiteljskog zakona, to doista nema mjesta primjeni odredbe članka 298. stavka 1. ObZ-a, kako to neosnovano navodi prvostupanjski sud. Dakle, promašeno je pozivanje suda na citiranu odredbu ObZ-a, odnosno pravila o ograničenom trajanju uzdržavanja i s tim u vezi iznesene činjenice, s obzirom da je istom odredbom regulirana jedna od mogućnosti odlučivanja o obvezi uzdržavanja bračnog druga, što nije predmet ove parnice, već kako je navedeno obveze uzdržavanja određene na neodređeno vrijeme pravomoćnom presudom Općinskog suda u Sisku broj P-1712/2010 od 18. listopada 2013. Uzdržavanje bračnog druga koje nije dosuđeno na određeni vremenski rok nije po zakonu ograničena, a što znači da obveza uzdržavanja bračnog druga koja nije dosuđena na određeni rok može prestati samo ispunjenjem zakonom propisanih pretpostavki iz odredbe članka 300. ObZ-a.

U konkretnom slučaju, primijeniti je odredbu članka 300. stavka 2. ObZ-a, prema kojoj pravo na uzdržavanje bračnog druga prestaje kad taj bračni drug zasnuje izvanbračnu ili istospolnu zajednicu, odnosno kada postaje nedostojan tog prava ili kad prestanu postojati pretpostavke na temelju kojih je uzdržavanje određeno.

U konkretnom slučaju prestale su postojati pretpostavke na temelju kojih je to uzdržavanje određeno, a to je činjenica stjecanja suvlasništva predmetne nekretnine, te prestanak najma, odnosno izdataka koje je žaliteljica imala u tom smislu, a istodobno nastanak te obveze na strani tužitelja i dodatno činjenica znatnog pogoršanja njegovog zdravstvenog stanja.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-575/2019-2 od 12. prosinca 2019.

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK RADI RJEŠAVANJA PITANJA S KOJIM ĆE RODITELJEM DIJETE ŽIVJETI I O RODITELJSKOJ SKRBI (O RODITELJSKOJ SKRBI, OSTVARIVANJU OSOBNIH ODNOSA I UZDRŽAVANJU DJETETA) > KAD POSTOJI NADLEŽNOST SUDA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 5.
Članak 419.

*Konvencija o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece od 25. listopada 1980.
(NN MU 4/94)*

Članak 3.
Članak 16.

Uredba vijeća (EZ) broj 2001/2003 od 27. studenog 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću

Članak 17.
Članak 18.

*Zakon o provedbi konvencije o građanskopravnim vidovima međunarodne otmice djece
(NN 99/18)*

Članak 20. stavak 1.

Hrvatski sudovi su nadležni odlučivati o prijedlogu za određivanje privremene mjere kojom bi se privremeno odlučilo da djeca stanuju zajedno sa majkom, a koja privremena mjera bi trebala trajati do okončanja postupka koji se vodi radi povratka protupravno odvedene ili zadržane djece.

„U ovom konkretnom slučaju predlagateljica osiguranja zatražila je donošenje privremene mjere kojom bi se privremeno odlučilo da maloljetna djeca stanuju zajedno s majkom, da se osobni odnosi s ocem i maloljetne djece održavaju prema prijedlogu i mišljenju centra za socijalnu skrb, kao i da se naloži protustranci, ocu doprinositi za uzdržavanje iznosa od 1.000,00 kn mjesečno, time da je posebno predlagateljica u prijedlogu i zatražila da se u skladu s odredbom članka 419. ObZ-a zabrani odlazak djece iz Republike Hrvatske.

Iz prvostupanjskog rješenja proizlazi kako je protustranka podnijela zahtjev za vraćanje djece prema Haškoj konvenciji o građansko pravnim aspektima međunarodne otmice djece od 25. listopada 1980., a Republika Hrvatska je stranka notifikacijom o sukcesiji ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori, broj 4/94).

Stoga je prvostupanjski sud pozivom na odredbu članka 16. citirane Konvencije i donio odluku kao u izreci.

Zaista, u smislu odredbe članka 16. Haške konvencije nakon dobivanja obavijesti o nezakonitom odvođenju ili zadržavanju djeteta u smislu članka 3. Konvencije sudski ili upravni organi države ugovornice u koju je dijete odvedeno ili u kojoj je zadržano neće donositi meritornu odluku o pravu na brigu sve dok se ne utvrdi da se dijete neće vratiti, na temelju ove Konvencije, ili ako nije podnesena molba, na temelju ove Konvencije, u razumnom razdoblju nakon prispjeca obavijesti.

Međutim, u ovom konkretnom slučaju predlagateljica nije niti zatražila donošenje meritorne odluke, već mjere osiguranja, koja mjera ne predstavlja meritornu odluku, već se dakle privremeno osigurava najbolji interes djeteta, a najbolji interes djeteta inače predstavlja nadnačelo u svim postupcima obiteljsko pravne zaštite, kako prema odredbi članka 5. ObZ-a, tako i prema svim mogućim konvencijama koje se tiču prava djece.

Nema govora da Uredba vijeća (EZ) broj 2001/2003 od 27. studenog 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) broj 1347/2000 ne predviđa nadležnost hrvatskih sudova, kako to u odgovoru na žalbu primjerice ističe protustranka, jer u uvodnom dijelu (preambuli) pod točkom 16. posebno je predviđeno da navedena Uredba ne bi trebala spriječiti sudove neke države članice da, u žurnim slučajevima, poduzimaju privremene i zaštitne mjere radi osiguranja osoba ili imovine u toj državi.

Niti točke 17. i 18. preambule citirane Uredbe ne upućuju na to da bi hrvatski sudovi bili apsolutno nenadležni.

Stoga je potpuno jasno kako su upravo hrvatski sudovi nadležni odlučiti o prijedlogu za određivanje privremene mjere, s time da bi po pravnom shvaćanju ovog suda upravo ta privremena mjera trebala i trajati do okončanja postupka koji se vodi radi povratka protupravno odvedene ili zadržane djece, a kako to uostalom citira prvostupanjski sud u smislu odredbe članka 20. stavka 1. Zakona o provedbi konvencije o građansko pravnim vidovima međunarodne otmice djece ("Narodne novine", broj 99/18, dalje u tekstu: Zakon o provedbi).“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-528/2019-2 od 13. studenog 2019.

39

417.32

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK ZA LIŠENJE I VRAĆANJE POSLOVNE SPOSOBNOSTI

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 498. stavak 3.

U postupku radi lišenja poslovne sposobnosti sud je dužan pokušati saslušati protustranku te, po potrebi, u tu svrhu je posjetiti u domu ili drugoj ustanovi, jer u suprotnom čini bitnu povredu postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a.

„U ovom postupku sud je odlučivao o prijedlogu da se protustranku M. I. djelomično liši poslovne sposobnosti.

S pravom protustranka u žalbi ističe da je kod donošenja pobijane odluke sud propustio neposredno saslušati protustranku po odredbi članka 498. stavka 3. ObZ-a, jer je svoje utvrđenje da saslušanje stranke nije moguće utemeljio na sadržaju prijedloga nadležnog centra za socijalnu skrb i na nalazu i mišljenju vještaka.

Prema članku 498. stavku 3. ObZ-a, sud će saslušati osobu u odnosu na koju se provodi postupak. Ako se ta osoba nalazi u psihijatrijskoj ustanovi, ustanovi socijalne skrbi ili je zbog lišenja slobode unutar zatvorskog sustava, saslušat će je u pravilu u toj ustanovi.

U smislu citirane zakonske odredbe sud je bio obavezan pokušati saslušati stranku, i to, u situaciji ako ista nije u mogućnosti pristupiti na ročište, morao je predloženika posjetiti u domu ili u ustanovi u kojoj se nalazi.

Kako prvostupanjski sud tako nije postupio, onemogućio je osobu u odnosu na koju se postupak provodi u raspravljanju, pa je time ostvarena bitna povreda postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a na koju opisno protustranka upućuje u žalbi.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-390/2018-2 od 2. listopada 2019.

40

417.325

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK ZA LIŠENJE I VRAĆANJE POSLOVNE SPOSOBNOSTI > POSTAVLJANJE SKRBNIKA ZA POSEBAN SLUČAJ

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 234. stavak 2.

Članak 236. stavak 5.

Članak 557.

Osobu koja se lišava poslovne sposobnosti u tom postupku može zastupati samo posebni skrbnik koji udovoljava uvjetima iz članka 236. stavka 5. ObZ, radi čega je žalba protiv rješenja o vraćanju poslovne sposobnosti, izjavljenu od strane stalnog skrbnika, nedopuštena.

„Predmet postupka je zahtjev predlagatelja Centra za socijalnu skrb R. radi vraćanja poslovne sposobnosti spram predloženika shodno odredbi članka 557. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, dalje u tekstu: ObZ).

U postupku je utvrđeno da je rješenjem prvostupanjskog suda pod gornjim poslovnim brojem dana 29. kolovoza 2019. donijeto rješenje kojim je ovdje protustranci djelomično vraćena poslovna sposobnost na način da isti može raspolagati novčanim iznosom do 50 kn mjesečno. Međutim, budući da je protustranka osoba koja ima duševne smetnje i nije se u stanju brinuti o drugim svojim pravima sud je smatrao da isti i nadalje mora biti lišen poslovne sposobnosti.

Budući da je na navedeno rješenje A. S. stalna skrbnica D. S. izjavila žalbu sud prvog stupnja je smatrao njezinu žalbu nedopuštenom, odnosno smatrao je da ista nije ovlaštena na njeno podnošenje, a sve sukladno odredbi članka 236. točke 5. ObZ-a. Suviše, smatrao je da

je ista suprotna interesima protustranke, kao i članku 8. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i članku 234. stavku 2. ObZ-a. Stoga je sukladno odredbi članka 358. stavak 3. ZPP-a odlučio kao u izreci.

Pravilno je sud prvog stupnja postupio kada je odbacio žalbu stalne skrbnice D. S. kao nedopuštenu.

Naime, odredbom članka 236. stavka 5. ObZ-a navedeni su posebni uvjeti kojima mora udovoljavati poseban skrbnik u postupcima koji se tiču lišenja odnosno vraćanja poslovne sposobnosti a to je da je to osoba zaposlena u centru za posebno skrbništvo iz članka 544. toga Zakona te mora imati položeni pravosudni ispit. Također, iz spisa proizlazi da je protustranka osoba koja je rješenjem poslovnog broja R1-49/99 od 23. prosinca 1999. bila potpuno lišena poslovne sposobnosti, a sukladno članku 234. stavku 2. ObZ-a osoba iz stavka 1. ne može biti potpuno lišena poslovne sposobnosti. S obzirom na sve izneseno pravilno je sud postupio kada je odbacio žalbu stalne skrbnice iz razloga pobliže navedenih u pobijanom rješenju.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-606/2019-2 od 17. siječnja 2020.

41

422.25

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > NASLJEĐIVANJE NA TEMELJU OPORUKE > OBLICI OPORUKE > NIŠTAVOST OPORUKE ZBOG NEDOSTATKA OBLIKA

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 52/71, 47/78 i 56/00)*

Članak 67.

Članak 71. stavak 1. i 3.

Propust suda da konstatira da su sve radnje (pri sačinjavanju sudske oporuke) izvršene, ne smatra se nedostatkom oblika koji čini oporuku nevaljanom s obzirom da je sud sve propisane radnje izvršio.

„Predmet spora je pravna valjanost oporuke pok. P. Lj. rođene G. udovice L. rođene ..., a umrle ... sastavljene pred Općinskim sudom u Biogradu na moru 26. srpnja 1996. pod poslovnim brojem R2-46/96.

Iz prvostupanjskog postupka proizlazi:

-da je ostaviteljica pok. P. Lj. sastavila oporuku pred Općinskim sudom u Biogradu na moru 26. srpnja 1996. pod poslovnim brojem RZ-46/96,

-da je pok. P. Lj. bila nepismena, to jest da nije znala ni čitati ni pisati,

-da tužitelji nisu kvalificirani za ocjenu mentalnog zdravlja ostaviteljice i u tom pravcu nisu predlagali dokaze (npr. vještačenje po vještaku odgovarajuće struke),

-da je oporuku pred svjedocima sastavio sudac, da je otisak prsta na oporuci stavila ostaviteljica pred sucem, da su svjedoci oporuku potpisali pred sucem, a što sve proizlazi iz zapisnika Općinskog suda u Biogradu na moru R2-46/96 od 26. srpnja 1996.,

-da na oporuci nema potvrde suca da su izvedene sve radnje iz članka 71. stavka 3. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 52/71, 47/78 i 56/00, dalje u tekstu: ZN)

-da iz zapisnika od 26. srpnja 1996. sastavljenog pred Općinskim sudom u Biogradu na moru u postupku R2-46/96 stoji konstatacija slijedećeg sadržaja:

Nakon što je sudac oporučiteljici pročitao sadržaj oporuke, ista izjavljuje da je njezina volja vjerno zabilježena i da je to njezina posljednja volja, te da na sastav oporuke nije ni od koga prisiljena.

Konstatira se da oporučiteljica pri punoj svijesti razborito komunicira te nema znakova da bi na sastav oporuke bila natjerana ili da je bila u zabludi."

Odredbom članka 67. ZN-a normirano je da je pravovaljana oporuka ona koja je napravljena u obliku i pod uvjetima utvrđenim Zakonom.

Članak 71. stavak 1. ZN-a normira da u slučaju da oporučitelj nije u stanju da pročita oporuku koju mu je sastavio sudac, ovaj će oporuku pročitati oporučitelju u prisutnosti dvaju svjedoka, pa će onda oporučitelj u prisutnosti dvaju svjedoka oporuku potpisati, ili staviti na nju svoj rukoznak pošto izjavi da je to njegova oporuka, stavkom 2. da će se svjedoci potpisati na samoj oporuci, a stavkom 3. da će sudac na oporuci potvrditi da su sve te radnje izvršene.

Međutim, propust suda da konstatira da su sve radnje izvršene ne smatra se nedostatkom oblika koji čini oporuku nevaljanom, s obzirom da je sudac sve radnje izvršio: pročitao je sadržaj oporuke, ostaviteljica je izjavila u nazočnost i dvaju svjedoka da je njena posljednja volja vjero zabilježena, da je to njena volja i da je nitko na to nije nagovarao ni prisiljavao. Dakle, sud je proveo sve radnje potrebne za sastavljanje sudske oporuke i u tom dijelu sadržana je potvrda da su sve radnje izvedene u smislu odredbe članka 71. stavka 3. ZN-a, te oporuka nema nedostataka u obliku.

Dakle, nema nedostatka u obliku koji bi oporuku činili pravno nevaljanom.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1706/2019-2 od 21. studenoga 2019.

42

424.54

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > PRELAZAK OSTAVINE NA NASLJEDNIKE > DIOBA NASLJEDSTVA > PRAVO NASLJEDNIKA KOJI SU ŽIVJELI ILI PRIVREĐIVALI U ZAJEDNICI S OSTAVITELJEM

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05 i 127/13)*

Članak 65.

Članak 75. stavak 3.

Članak 129.

Pravo nasljednika na podnošenje zahtjeva za izdvajanje iz ostavine ostavitelja prestaje protekom roka od 5 godina od dana otvaranja nasljedstva, u smislu odredbe članka 75. stavka 3. ZN-a.

„U ostavinskom postupku kći ostaviteljice M. G. zatražila je izdvajanje imovine u njenu korist sve suglasno odredbi iz članka 76. ZN-a. U žalbi ponavlja navode iz ostavinskog postupka te se prvenstveno poziva na imovinu koja bi se trebala izdvojiti iz ostavine u njenu korist.

Prvostupanjski sud otklanja ovaj prigovor jer da nasljednica koja ističe zahtjev za izdvajanje u korist potomka koji su privređivali s ostaviteljima i koji su živjeli s ostaviteljem u istom kućanstvu u času smrti, preostaje im to pravo ostvariti u parničnom postupku."

Ovo pravno shvaćanje ne prihvaća ovaj žalbeni sud već ocjenjuje da se radi o pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

U smislu odredbe iz članka 75. ZN-a kojim je stipulirano pravo izdvajanja u korist potomaka koji su privređivali s ostaviteljem, neovisno o svom nasljednom pravu ostaviteljev potomak koji je s ostaviteljem živio u zajednici te je svojim radom ili davanjem pridonio da se njegova imovina poveća, časom njegove smrti stječe pravo na onoliki dio ostavine koji odgovara vrijednosti za koju se njegovim doprinosom njegova imovina povećala dok su živjeli zajedno.

Tako izdvojeni dio ne spada u ostavinu te se ne uzima u račun pri izračunavanju nužnog dijela niti se uračunava nasljedniku u njegov nasljedni dio (članak 75. stavak 2. ZN).

Pretpostavke za primjenu odredbe iz članka 65. ZN-a su slijedeće:

- da je riječ o potomku,
- da je potomak s ostaviteljem živio u zajednici te,
- da je potomak svojim radom ili davanjem pridonio da se ostaviteljeva imovina poveća, pri čemu nije bitno kojeg obima je to povećanje.

Ispunjenjem kumulativno ovih pretpostavki ostaviteljev potomak stječe pravo, neovisno o svom nasljednom pravu, na onoliki dio ostavine koji odgovara vrijednosti za koji se njegovim doprinosom ostaviteljeva imovina povećala dok je živio u zajednici s ostaviteljem. Takvi izdvojeni dio ostavine ne spada u ostavinu.

Pravo na izdvajanje ostvaruje se samo na zahtjev potomaka u zakonom određenom roku i taj zahtjev se ostvaruje u ostavinskom postupku tek u slučaju spora o sastavu ostavine sud će prekinuti ostavinski postupak i uputiti stranke u parnicu utemeljeno na odredbi članka 224. ZN-a. Dakle, ukoliko ostaviteljev nasljednik, suprotno stajalištu suda prvog stupnja u postupku za raspravljanje o ostavini traži taj dio, sud je temeljem odredbe članka 75. ZN-a dužan glede tog traženja provesti postupak. U rješenju o nasljeđivanju sukladno odredbi iz članka 226. ZN-a sud će ustanoviti dio koji sudioniku u postupku pripada po članku 75. ZN-a i označiti ga odvojeno od njegovog nasljednog dijela.

Zbog toga kada je kći ostaviteljice u ostavinskom postupku zatražila svoj dio utemeljen na odredbi članka 75. ZN-a tada je prvostupanjski sud bio dužan o tome raspraviti, donijeti odluku ukoliko ne postoji spor, a ukoliko postoji spor o pravu potomaka na dio ostavine to je temeljem na odredbe članka 75. ZN-a iste uputiti na parnicu.

Međutim, suprotno žalbenim navodima pravilan je stav prvostupanjskog suda kako je predmetni prigovor izvandoban, odnosno da je podnesen nakon proteka 5 godina od dana otvaranja nasljedstva.

Odredbom članka 75 stavka 3. ZN-a propisano je da se pravo iz stavka 1. ovog članka ostvaruju samo na zahtjev ovlaštenika, a pravo na podnošenje zahtjeva prestaje 5 godina od dana otvaranja nasljedstva. Smrću osobe otvara se njezino nasljedstvo, a isti učinak imaju proglašenje osobe umrlom (članak 122. ZN-a).

Imajući u vidu činjenicu da je ostaviteljica umrla ..., (dan otvaranja nasljedstva), a da je javni bilježnik prvu raspravu u ovom ostavinskom postupku zakazao nakon preteka više od 6 godina nakon smrti ostaviteljice, konkretno 22. studenog 2016., kada je pristupila nasljednica M. G. i gdje je na tom ročištu zatražila izdvajanje iz ostavine, to je i po stajalištu ovog drugostupanjskog suda njen zahtjev izvandoban kako to pravilno utvrđuje prvostupanjski iz razloga jer se radi o objektivnom roku od 5 godina, iz odredbe članka 75 stavka 3. ZN-a, gdje protekom istog prestaje pravo na izdvajanje iz ostavine.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2591/2018-2 od 4. studenoga 2019.

OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)*

Članak 225. stavak 1.

Kad postoji spor o tome je li netko izvanbračni drug ostavitelja ili nije, tada je pravo zakonskih nasljednika na nasljeđivanje vjerojatnije od prava trećih osoba koje tvrde da su nasljednici jer je pravni položaj zakonskih nasljednika izvjestan, dok je pravni položaj trećih osoba kao mogućih nasljednika neizvjestan i svodi se na razinu vjerojatnosti.

„Naime, odredbom je članka 222. stavka 1. ZN-a propisano da će sud prekinuti ostavinski postupak i uputiti stranke na parnicu ili postupak pred upravnim tijelom ako su među strankama sporne činjenice o kojima ovisi neko njihovo pravo, uključujući i činjenice o kojima ovisi nasljedno pravo, a naročito odnos nasljednika i ostavitelja na temelju kojega se po zakonu nasljeđuje (stavak 2. točka 1. članka 222. ZN-a).

Odredom je članka 225. stavka 1. ZN-a propisano da će sud uputiti na parnicu ili upravni postupak stranku čije pravo smatra manje vjerojatnim.

Pravilno je sud prvog stupnja u primjeni citiranih zakonskih odredba ocijenio da je pravo žaliteljice manje vjerojatno od prava zakonskih nasljednika. Naime, kad postoji spor o tome je li netko izvanbračni drug ostavitelja ili nije, tada je pravo zakonskih nasljednika na nasljeđivanje vjerojatnije od prava trećih osoba koje tvrde da su nasljednici jer je pravni položaj zakonskih nasljednika izvjestan, dok je pravni položaj trećih osoba kao mogućih nasljednika neizvjestan i svodi se na razinu vjerojatnosti.

U takvim je okolnostima pravilna ocjena prvostupanjskog suda da je pravo ostaviteljice manje vjerojatno, pa je sud pravilno postupio kada je na parnicu uputio žaliteljicu, a ne zakonske nasljednike.

U odnosu na žalbene navode kojima se tvrdi da je žaliteljica platila troškove sahrane ostavitelja te javnosti učinila dostupnom obavijest o smrti ostavitelja, ne upućuje na zaključak da bi njezino pravo bilo više vjerojatno nego pravo zakonskih nasljednika jer te okolnosti ne ukazuju nužno na postojanje izvanbračne zajednice žaliteljice kao neudane žene i ostavitelja kao neoženjenog muškarca. S tim je u vezi dodatno primijetiti i da u obavijesti o smrti žaliteljica ne naziva sebe suprugom ostavitelja.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1855/2019-2 od 11. studenog 2019.

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > POSTUPAK KAD JE ZA OSTAVINSKU RASPRAVU NADLEŽNO INOZEMNO TIJELO

Zakon o nasljeđivanju

(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127,13 i 33/15)

Članak 211. stavak 2.

Sud RH nije nadležan za provođenje ostavinskog postupka iza smrti ostaviteljice koja je u trenutku smrti imala svoje uobičajeno boravište u Sloveniji, gdje je i živjela, imala obitelj, primala mirovinu i umrla.

„Prvostupanjskim rješenjem prvostupanjski se sud oglasio nenadležnim te je obustavio predmetni ostavinski postupak.

Sud je prvog stupnja donio pobijano rješenje uz obrazloženje da ga je Okružni sud u Mariboru Republika Slovenija u svom dopisu od 2. listopada 2018. obavijestio da se pred njim već vodi ostavinski postupak iza pok. A. R.-C. koja da je u vrijeme smrti imala prebivalište u Republici Sloveniji, M., ulica ..., odnosno da je ostaviteljica u trenutku smrti imala svoje uobičajeno boravište u Sloveniji gdje je i živjela, imala obitelj, primala mirovinu, gdje je i umrla, te da nasljednici žive u Sloveniji slijedom čega taj sud smatra da je ovlašten odlučivati o nasljedstvu u cijelosti sve prema odredbi članka 4. Uredbe broj 650/2012.

Stoga je prvostupanjski sud donio pobijano rješenje sukladno odredbi članka 211. stavka 2. ZN koja određuje da, ako sud ustanovi da je za ostavinski postupak nadležno inozemno tijelo, rješenjem će se oglasiti nenadležnim i obustaviti postupak.

Navedena utvrđenja i zaključak prvostupanjskog suda prihvaća i ovaj sud.

Ovo stoga jer je odredbom članka 4. Uredbe (EU) broj 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (dalje u tekstu: Uredba) propisano da sudovi države članice u kojoj je umrli imao svoje uobičajeno boravište u trenutku smrti imaju nadležnost odlučivati o nasljeđivanju u cijelosti, dok je odredbom članka 15. Uredbe propisano da kad se pred sudom države članice pokrene postupak o nasljednoj stvari za koju taj sud u skladu s ovom Uredbom nije nadležan, da se sud po službenoj dužnosti proglašava nenadležnim.

Budući je ostaviteljica u trenutku smrti imala prebivalište u Sloveniji kao i uobičajeno boravište jer i sam žalitelj tijekom postupka navodi da je ista živjela u domu u Sloveniji i da se tamo liječila (hospitalizirana u M. zbog logističkih razloga što upućuje na njenu vezanost za M.) te da je posljednjih 6 mjeseci provela u bolnici u Sloveniji gdje adrese imaju i svi njeni nasljednici (suprug i dva sina), da je u Sloveniji primala mirovinu, da je imala dvojno državljanstvo, te ponavlja i u žalbi "istina živimo u Sloveniji", to proizlazi da žalitelj nije dokazao suprotno odnosno nije dokazao da bi ostaviteljica imala uobičajeno boravište u Republici Hrvatskoj.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2067/2019-2 od 19. prosinca 2019.

5 > Radno pravo

45

521

RADNO PRAVO > ZAŠTITA RADNIKA > ZAŠTITA ŽIVOTA, ZDRAVLJA, PRIVATNOSTI I DOSTOJANSTVA RADNIKA

*Zakon o suzbijanju diskriminacije
(NN 85/08 i 112/12)*

Članak 1.

Kolektivni ugovor za Hrvatsku elektroprivredu od 29. lipnja 2016.

Članak 122.

Pravilnik o radu HEP O.

Članak 117.a

Pravo je poslodavca donositi Pravilnike o radu i sklapati Kolektivne ugovore, stoga sama činjenica što tuženik tužitelju nije otkazao ugovor o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga uz odgovarajuću otpremninu, ne znači i diskriminaciju tužitelja kao osobe koja nije ispunjavala uvjete za otkaz kao tehnološki višak jer je imao 63 godine i 6 mjeseci života.

„Odredbom članka 122. KU-a i članka 117.a) Pravilnika o radu propisano je da se radniku starijem od 63 godine i 6 mjeseci ne može otkazati ugovor o radu iz poslovno-uvjetovanih razloga.

Tužitelj pak smatra da tuženik nije na jednak način tretirao zaposlenike starije od 63 godine i 6 mjeseci života kao i one mlađe od tih godina.

Člankom 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije ("Narodne novine", broj 85/08 i 112/12, dalje u teksta ZZD) osigurava se zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, stvaraju se pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti i uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog nasljeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije.

Dakle, nesporno je da je diskriminacija nedopuštena i neopravdana razlika osoba na osnovu nekih njenih karakteristika, a za postojanje diskriminacije potrebna je veza između diskriminacijskog postupanja i neke od diskriminacijskih osnova koje su navedene u zakonu, odnosno one koje je tužitelj istakao u tužbi.

Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da iz provedenih dokaza proizlazi da tuženik tužitelju nije otkazao ugovor o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga, jer je imao više od 63 godine i 6 mjeseci.

Pravo je poslodavca donositi Pravilnike o radu i sklapati Kolektivne ugovore, stoga sama činjenica što tuženik tužitelju nije otkazao ugovor o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga uz odgovarajuću otpremninu, ne znači i diskriminaciju tužitelja kao osobe koja nije ispunjavala uvjete za otkaz kao tehnološki višak jer je imao 63 godine i 6 mjeseci života.

Zabrana otkazima radnicima starije životne dobi je zaštita starije kategorije radnika. Reguliranje prava na otpremninu, donošenje pravilnika i sklapanje kolektivnih ugovora spadaju u poduzetničke slobode i sama činjenica da je određena dobna granica nakon koje se više ne može dobiti otkaz ne predstavlja diskriminaciju.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-811/2019-2 od 21. studenog 2019.

46

554

RADNO PRAVO > PLAĆE > PRAVO NA POVEĆANU PLAĆU

Zakon o radu

(NN 38/95, 54/95, 65/95, 17/01 i 82/01, 114/03, 137/04 - pročišćeni tekst, 68/05)

Članak 7.

Članak 41.

Zakon o službi u oružanim snagama

(NN 33/02, 58/02, 175/03, 136/04 i 76/07)

Članak 3.

Članak 14.

Članak 97.

Članak 97. stavak 5. i 6.

Članak 168.

Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike

(NN 92/04)

Članak 39.

Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike

(NN 93/08)

Članak 44. i 57.

Pravo na uvećanje plaće za prekovremeni rad djelatne vojne osobe ne procjenjuje se primjenom Direktive 2003-88/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 4. studenog 2003. o određenim vidovima organizacije radnog vremena.

„Predmet ovog spora predstavlja zahtjev tužitelja za isplatu naknada za izvršeni prekovremeni rad, rad noću, subotom, nedjeljom i blagdanom u razdoblju od 1. veljače 2006. do 30. studenoga 2008.

Sud je prvog stupnja prihvatio tužbeni zahtjev smatrajući da je tužitelj postupajući po višednevnim radnim nalogima bio na višednevnom dežurstvu pri čemu da nije od značaja radi

li se o efektivnom radu ili ne jer je tužitelj bio na radnom mjestu te je bio na raspolaganju tuženici kao poslodavcu, a što da se ima smatrati njegovim radnim vremenom koje mu je odredio poslodavac radnim nalogima i za koje je tuženica obvezna tužitelju isplatiti naknadu za rad u vidu naknade za prekovremeni rad, pa da tužitelju pripada pravo na naknadu za rad za vrijeme "dežurstva na radnome mjestu, a izvan redovnoga radnog vremena" u visini osnovne plaće uključujući i pravo na uvećanja iste na temelju članka 39. stavka 1. KU-a, baš kao i onim djelatnicima tuženice koji rade u obveznom dežurstvu i kojima tužena isplaćuje naknadu za takav rad kao za prekovremeni rad.

Stoga je taj sud prihvatio prvu varijantu vještva prema kojoj se rad tužitelja u slučaju višednevnog uzastopnog radnog angažmana po 24 sata obračunava na način da se pored 8 sati redovnog rada obračuna 8 sati prekovremenog rada te da se dnevni odmor u trajanju od 8 sati obračuna po satnici redovnog rada, slijedom čega da tužitelju u spornom razdoblju po osnovi prekovremenoga rada, rada noću, subotom, nedjeljom i blagdanom pripada naknada u ukupnoj bruto svoti od 86.534,60 kn.

Prema odredbi članka 3. ZSOS-a pripadnici Oružanih snaga u smislu odredaba ovoga Zakona su vojne osobe te državni službenici i namještenici (dalje u tekstu: službenici i namještenici). Po članku 168. ZSOS-a, djelatne vojne osobe, službenici i namještenici imaju pravo na plaću i dodatke na plaću te druga materijalna prava prema odredbama tog zakona.

Slijedom navedenog, članak 169. stavak 1. ZSOS-a određuje da se plaća djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika sastoji od osnovne plaće i dodataka na plaću; stavak 2. da osnovnu plaću djelatne vojne osobe čini umnožak koeficijenta osobnog čina i osnovice za obračun plaće uvećan za 0,5% za svaku godinu navršenoga radnog staža; a stavak 3. da se osnovica za obračun osnovne plaće djelatne vojne osobe, službenika i namještenika određuje na način propisan za državne službenike i namještenike.

Članak 14. ZSOS-a određuje da se o svim pitanjima koja nisu uređena ovim Zakonom ili propisima donijetima na temelju ovoga Zakona primjenjuju propisi o državnim službenicima i namještenicima, opći propisi o radu odnosno, kolektivni ugovori sklopljeni u skladu s njima.

Obveza poslodavca u plaćanju prekovremenog rada, pa bila to i Republika Hrvatska, regulirana je nizom općih pravnih propisa, od ZR do međunarodnih normi. S tim u vezi, odredba članka 12. ZR-a određuje da, ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorom ili zakonom, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Pravilnikom o dodatku na plaću i načinu isplate plaće pripadnika oružanih snaga Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 6/03, dalje u tekstu: Pravilnik) uređuje se dodatak na plaću i način isplate plaće pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske. Dodatak na plaću je novčani iznos koji se isplaćuje djelatnim vojnim osobama, državnim službenicima i namještenicima prema uvjetima propisanim Pravilnikom (članak 2.) i utvrđuje se u koeficijentu od osnovice za obračun plaće (članak 3.) dok je člankom 6. normiran mornarički dodatak.

Člankom I. Odluke o rasporedu tjednog i dnevnog radnog vremena djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika („Narodne novine“, broj 9/03) određeno je da djelatne vojne osobe, službenici i namještenici raspoređeni u Glavni stožer Oružanih snaga Republike Hrvatske, zapovjedništva, postrojbe i ustanove Oružanih snaga Republike Hrvatske, imaju tjedno radno vrijeme u trajanju od 40 sati te se isto u pravilu raspoređuje od ponedjeljka do petka. Međutim, u konkretnom slučaju, a to je razvidno upravo iz podataka koje je dostavila sama tuženica, tužitelj je radio i noću, i subotom, i nedjeljom, i blagdanom.

I sama tuženica se poziva na odredbu članka 97. ZSOS a glede visine cijene rada - satnice dakako, ovdje je primijeniti kolektivne ugovore sklopljene sukladno općim propisima

o radu a glede državnih službenika i namještenika jer na to nedvojbeno upućuju naprijed iznijete zakonske odredbe.

Slijedom navedenog, pravilno se tužitelj poziva na primjenu KU/04 gdje je odredbom članka 39. određeno među ostalim, da će se osnovna plaća službenika i namještenika uvećati za rad noću 40%, za prekovremeni rad 50%, za rad subotom 25%, za rad nedjeljom 35%, za rad u drugoj smjeni ukoliko službenik ili namještenik radi naizmjenično ili najmanje dva radna dana u tjednu, u prvoj i drugoj smjeni 10%. Ako službenik ili namještenik radi na blagdane, neradne dane utvrđene zakonom i na Uskrs ima pravo na plaću uvećanu za 150% te da se dodaci međusobno ne isključuju. Prekovremenim radom, kad je rad službenika i namještenika organiziran u smjenama (2 prve - 2 druge - 2 treće - 2 dana slobodna) ili u turnusu, smatra se svaki sat rada duži od redovnog mjesečnog fonda radnih sati kao i svaki sat rada duži od predviđenog rada utvrđenog dnevnim rasporedom rada. Ako je rad službenika i namještenika organiziran na drugačiji način, prekovremeni rad je rad duži od 40 sati tjedno.

Umjesto uvećanja osnovne plaće po osnovi prekovremenog rada, službenik ili namještenik može koristiti jedan ili više slobodnih radnih dana prema ostvarenim satima prekovremenog rada u omjeru 1:1,5 (1 sat prekovremenog rada = 1 sat i 30 min. redovnog sata rada), te mu se u tom slučaju izdaje rješenje u kojem se navodi broj i vrijeme korištenja slobodnih dana, kao i vrijeme kad je taj prekovremeni rad ostvaren. Tijekom postupka nisu dostavljena odgovarajuća rješenja o tome.

Dakle, temelj za plaćanje prekovremenog rada, rada noću, subotom, nedjeljom i blagdanom, i ovaj drugostupanjski sud pronalazi u ZSOS kao općem propisu, a (supsidijarno) također i u propisima o državnim službenicima i namještenicima te općim propisima o radu. S druge strane, kako tužena nije dokazala ni da je prema ZSOS organizirala preraspodjelu radnog vremena niti da je dežurstvo kao poseban uvjet rada vezano uz kontinuirano obavljanje poslova i zadaća, a što bi istu ekskulpiralo u ovoj pravnoj stvari; pa je tužitelj dokazao pravni temelj svoje tražbine u dijelu osmosatnog prekovremenog rada dnevno.

Visina tužbenog zahtjeva je utvrđena temeljem rezultata financijskog vještačenja provedenog po vještaku dipl. oec. V. K. na osnovu dokumentacije koju je dostavila sama tuženica (Izvod iz broskog dnevnika i dr.) provedenoga u više varijanti.

Pravilnom primjenom materijalnog prava, prihvatiti je varijantu II. prema kojoj se u situaciji kada je tužitelj boravio više dana na brodu po 24 sata, obračun vrši na način da se obračunava 8 sati redovnog rada, 8 sati prekovremenog rada i 8 sati dnevnog odmora slijedom čega proizlazi da bi tužitelj u utuženom razdoblju po osnovi prekovremenog rada, rada noću, subotom, nedjeljom i blagdanom ostvario naknadu u ukupnom bruto iznosu od 58.835,80 kn ili po mjesecima kako je to prikazano u koloni broj 28. Tablice 2 (list 294. spisa).

Direktiva 2003-88/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 4. studenog 2003. o određenim vidovima organizacije radnog vremena koja u članku 2. točka 1. i 2. definira radno vrijeme kao vremensko razdoblje u kojem radnik radi, stoji na raspolaganju poslodavcu i obavlja svoje poslove i zadatke u skladu s nacionalnim propisima i/ili praksom, a vrijeme odmora definira kao vremensko razdoblje koje nije radno vrijeme.

Člankom 1. stavkom 2. iste propisano je kako se ona primjenjuje na sve sektore djelatnosti, kako javne tako i privatne, u smislu članka 2. Direktive 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989., a članak 2. stavak 2. Direktive 89/391/EEZ određuje da se ta Direktiva ne primjenjuje kod obilježja svojstvenih određenim specifičnim aktivnostima u sektoru državne uprave, kao što su oružane snage ili policija, ili na neke posebne aktivnosti u poslovima zaštite građana s kojima je u direktnoj suprotnosti.

Međutim, ta odredba u nastavku određuje i da je u tom posebnom slučaju potrebno u najvećoj mogućoj mjeri osigurati sigurnost i zdravlje radnika s obzirom na svrhu ove Direktive, što po ocjeni ovog drugostupanjskog suda znači da se dosegnute tekovine navedenih Direktiva imaju posredno primijeniti i u konkretnom slučaju. Naime, puni naziv

Direktive 89/391/EEZ glasi Okvirna direktiva o sigurnosti i zdravlju na radu, i podrazumijeva osiguranje uvjeta za sigurnost i zdravlje zaposlenika. Ako tužitelj radi i boravi 7 dana po 24 sata na brodu, ako na brodu nema dovoljno članova posade, ako mu se ne isplaćuju naknade posebnih dodataka s naslova sati provedenih na brodu a koji nisu „efektivno radno vrijeme“, nedvojbeno se može zaključiti da tuženica kao poslodavac nije osigurala radne uvjete koji garantiraju sigurnost i zdravlje zaposlenika ali to nije stvar razlike plaće već eventualno naknade štete a što nije predmet ovog tužbenog traženja.

U odnosu na uopće primjenu navedenih Direktiva, obzirom da je utuženo razdoblje ono u kojemu tuženica nije bila članica Europske unije, za navesti je da se iste i ne primjenjuju direktno Međutim, Europski sud ustanovio je u pravu EU načelo koje obvezuje sudove u državama članicama da interpretiraju interno pravo u svjetlu prava EU, te mu kroz interpretaciju pokušaju dati isto značenje i učinke kakvi bi nastali izravnom primjenom norme Zajednice a sve u svrhu da europsko pravo bude djelotvorno ako se ciljevi europske integracije doista žele ostvariti.

S obzirom na sve naprijed navedeno, zaključiti je da tužitelj kroz utuženo razdoblje nije ostvario rad (ni redovni ni prekovremeni) u razdoblju odmora od 8 sati niti u dežurstvu (pasivnom), slijedom čega u konkretnom slučaju nisu primjenjiva pravna stajališta izražena u odlukama Suda Europske unije na koja je ukazano u žalbi broj C303/98 "SIMAP" i broj C151/02 "Jaeger".“

Županijski sud u Splitu, Gž R-791/2019-2 od 11. prosinca 2019.

47

554

RADNO PRAVO > PLAĆE > PRAVO NA POVEĆANU PLAĆU

*Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama
(NN 141/12)*

Članak 54. stavak 2.

*Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama
(NN 24/17)*

Članak 53. stavak 2.

*Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama
(NN 128/17)*

Članak 53. stavak 2.

Pravo na uvećanje plaće sukladno Odluci poslodavca kojom je ovo pravo priznato zaposlenicima prema znanstvenom stupnju, zaposleniku pripada od dana podnošenja zahtjeva poslodavcu.

„Predmet spora u ovoj fazi postupka je zahtjev tužiteljice za isplatom iznosa od 6.763,25 kn sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama, na ime dodatka za plaću za znanstveni stupanj, a za koji tužiteljica smatra da joj pripada za vremensko razdoblje od

listopada 2017. do ožujka 2018., odnosno od 25. rujna 2017. kao dana podnošenja tuženiku Zamolbe za dodjelu bodova za magistra znanosti.

U ovoj fazi postupka među strankama nije sporno da je tužiteljica zaposlenik tuženika na radnom mjestu v.d. voditelja "Razvoja, prodaje i marketinga galenskih pripravaka", da ista ima znanstveni stupanj magistra znanosti kao i da tuženik tužiteljici od travnja 2018. isplaćuje navedeni dodatak.

Sporno je od kada tužiteljica ima pravo na uvećanje plaće po osnovu dodatka za znanstveni stupanj magistra znanosti, odnosno pripada li joj to pravo od dana podnošenja tuženiku Zamolbe za dodjelu bodova za magistra znanosti (25. rujna 2017.) ili od dana kada je tuženik donio odluku kojom se tužiteljici odobrava uvećanje plaće od 8% (9. travnja 2018.).

Sud prvog stupnja je nakon provedenog dokaznog postupka prihvatio tužbeni zahtjev, smatrajući da tužiteljici pripada pravo na uvećanje plaće od 8% za utuženo vremensko razdoblje od listopada 2017. (odnosno od dana podnošenja tuženiku Zamolbe za dodjelu bodova za magistra znanosti) do ožujka 2018.

Ovo stoga što je tuženik, sukladno molbi tužiteljice od 25. rujna 2017. donio Odluku od 9. travnja 2018. kojom se tužiteljici odobrava uvećanje plaće od 8%, a koja odluka da je donesena na temelju Odluke Upravnog vijeća tuženika od 11. rujna 2017., koja se primjenjuje od 1. listopada 2017. na obračunu plaće za mjesec rujna.

Ovakav pravni pristup suda prvog stupnja kao pravilan i zakonit prihvaća i ovaj drugostupanjski sud.

Odmah uvodno je za navesti kako se u konkretnom slučaju kao mjerodavno materijalno pravo ne primjenju odredbe članka 54. stavka 2. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama ("Narodne novine", broj 141/12), članka 53. stavka 2. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama ("Narodne novine", broj 24/17), te članka 53. stavka 2. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama ("Narodne novine", broj 128/17), a obzirom da tuženik nije potpisnik istih, niti je istome naknadno pristupio, a niti je potpisnik istog Hrvatska ljekarnička komora, kao samostalna i neovisna strukovna organizacija koja predstavlja i zastupa ljekarničku struku i ljekarničku djelatnost u Republici Hrvatskoj.

Iz odredbe članka I. Odluke tuženika od 11. rujna 2017. (list 26-27 spisa) proizlazi da se uvećava osnovna plaća zaposlenicima Lj. S. d. ž. koji imaju znanstveni stupanj magistra znanosti, odnosno znanstveni stupanj doktora znanosti, a znanstveni stupanj značajno doprinosi i u uskoj je vezi obavljanju poslova iz djelokruga zaposlenika i poslovnoj politici Ustanove. Uvećanje osnovne plaće za 8% ostvaruje zaposlenik koji ima znanstveni stupanj magistra znanosti, odnosno za 15% ako zaposlenik ima znanstveni stupanj doktora znanosti, a uz prethodno dostavljen vlastoručno potpisani zahtjev i odobren zahtjev od poslodavca sukladno gornjem stavku.

Dakle, pravni propis na kojemu se temelji potraživanje tužiteljice je citirana Odluka, dok je pretpostavka za ostvarivanje istoga podnošenje vlastoručno potpisanog zahtjeva i odobren zahtjev od poslodavca.

Obzirom da iz utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da je tužiteljica navedeni zahtjev podnijela 25. rujna 2017., a tuženik je donio odluku kojom se tužiteljici odobrava uvećanje plaće od 8% dana 9. travnja 2018., to je pravilno sud prvog stupnja smatrao da tužiteljici pripada pravo na traženo uvećanje po osnovi znanstvenog stupnja magistra znanosti od dana podnošenja zahtjeva.

Ovo stoga što je odluka tuženika kojom je tužiteljici odobrio traženo uvećanje samo deklaratornog karaktera, a ne konstitutivnog. Naime, tužiteljici pravo na traženo uvećanje pripada od dana podnošenja zahtjeva, a obzirom da je u trenutku podnošenja zahtjeva vrijedila Odluka tuženika od 11. rujna 2017., koja je interni akt tuženika i pravni temelj za uvećanje po

osnovne plaće za 8%, i koja se primjenjuje od 1. listopada 2017. na obračunu plaće za mjesec rujan.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-603/2019-2 od 10. prosinca 2019.

7 > Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji

48

711.10

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENO PRAVO > KAZNENO DJELO > OPĆENITO

Kazneni zakon

(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19)

Članak 51.

Članak 117. stavak 1. i 2.

Članak 179.a

Članak 139. stavak 2.

Ne radi se realnom stjecaju tri kaznena djela, već o prividnom stjecaju, gdje se kazneno djelo iz članka 179.a KZ/11 pojavljuje kao glavno djelo, koje u sebi uključuje kazneno djelo iz članka 139. stavka 2. KZ/11 i kazneno djelo iz članka 117. stavka 1. i 2. KZ/11, kao sporedna djela.

"Međutim, ovaj sud nalazi da je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalni zakon kada je utvrdio da je okrivljenik počinio navedena tri kaznena djela u realnom stjecaju budući da se u ovom slučaju radi o prividnom stjecaju, gdje se kazneno djelo iz članka 179.a KZ/11 pojavljuje kao glavno djelo, koje u sebi uključuje kazneno djelo iz članka 139. stavka 2. KZ/11 i kazneno djelo iz članka 117. stavka 1. i 2. KZ/11, kao sporedna djela. Dakle, u konkretnom slučaju su kaznena djela iz članka 139. stavka 2. KZ/11 i članka 117. stavka 1. i 2. KZ/11 konzumirana u radnji izvršenja kaznenog djela iz članka 179.a KZ/11.

Naime, kazneno djelo nasilja u obitelji čini onaj tko teško krši propise o zaštiti od nasilja u obitelji i time kod člana obitelji ili bliske osobe izazove strah za njezinu sigurnost ili

sigurnost njoj bliskih osoba ili je dovede u ponižavajući položaj, a time nije počinjeno teže kazneno djelo.

Iz rezultata dokaznog postupka proizlazi da je okrivljenik svoju izvanbračnu suprugu M. M. verbalno napadao i vrijeđao, da je prema njoj primjenjivao fizičku silu, nazivao je pogrđnim imenima te joj prijetio, a što je sve kod nje izazvalo jak osjećaj straha za njezin život i sigurnost. Stoga su se u ovakvom ponašanju okrivljenika ostvarila sva bitna obilježja kaznenog djela iz članka 179.a KZ/11.

S obzirom na istaknute okolnosti, ovaj sud je preinačio presudu suda prvog stupnja u pravnoj oznaci djela označivši da je okrivljenik radnjama opisanim u izreci pobijane presude počinio jedno kazneno djelo nasilja u obitelji iz članka 179.a KZ/11, a koje kazneno djelo ima pravni kontinuitet u kaznenom djelu iz članka 179.a Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona („Narodne novine“, broj 126/19) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020., a koji Zakon nije blaži za počinitelja."

Županijski sud u Splitu, Kž-52/2020-8 od 11. veljače 2020.

49

712.125.611

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > PRETHODNI POSTUPAK > ISTRAGA > DOKAZNE RADNJE > ISPITIVANJE SVJEDOKA > OSOBE OSLOBOĐENE OBVEZE SVJEDOČENJA > ISPITIVANJE SVJEDOKA KOJI SE NE MOGU POZVATI NA BLAGODAT NE SVJEDOČENJA

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - Odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 285. stavak 1. točka 2.

Tazbinsko svojstvo stječe isključivo sklapanjem braka, tako da krvni srodnici izvanbračnog druga okrivljenika ne spadaju u krug osoba propisanih člankom 285. stavkom 1. točkom 2. ZKP/08 i nisu oslobođeni obveze svjedočenja.

"Međutim, suprotno žalbenim navodima, prvostupanjski sud je, potpuno ispravno, odbio prijedlog za izdvajanjem zapisnika o ispitivanju svjedoka A. D., kao nezakonitog dokaza, bez obzira što je takvo pravno stajalište suprotno stavu suca istrage, u odnosu na majku izvanbračne supruge okrivljenika, V. D. Pravilno, pri tome, prvostupanjski sud ističe kako se tazbinsko srodstvo u pravnoj teoriji određuje kao odnos između jednog bračnog druga i krvnih srodnika drugog bračnog druga, koji se uspostavlja isključivo sklapanjem braka te da izjednačavanje određenih pravnih posljedica postojanja izvanbračne zajednice, s onima koje proizlaze iz činjenice sklapanja braka, prvenstveno ima učinke na sam odnos izvanbračnih drugova pa se samo u tom smislu može govoriti o izjednačenju izvanbračne zajednice s brakom.

Okolnost da je sudac istrage majku izvanbračne supruge okrivljenika upozorio na blagodat nesvjedočenja, u smislu članka 285. ZKP/08, nije od utjecaja jer je sudac istrage u toj situaciji pogrešno postupio, s obzirom da je sudska praksa, u pogledu ove pravne situacije, već zauzela stajalište da se tazbinsko svojstvo stječe isključivo sklapanjem braka, tako da krvni srodnici izvanbračnog druga okrivljenika ne spadaju u krug osoba propisanih člankom 285.

stavak 1. točka 2. ZKP/08 i nisu oslobođeni obveze svjedočenja, kako je to pravilno utvrdio sud prvog stupnja.

Slijedom navedenog, zapisnik o ispitivanju svjedoka A. D., od 21. studenog 2019 sačinjen u PP S. (list 85 spisa), nije nezakoniti dokaz u smislu članka 86. ZKP/08 te je ispravno optužno vijeće odbilo prijedlog obrane da se taj zapisnik izdvoji iz spisa."

Županijski sud u Splitu, KŽ-50/2020-5 od 28. siječnja 2020.

50

712.311.32

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRVOSTUPANJSKE PRESUDE > OSNOVE ZBOG KOJIH SE PRESUDA MOŽE POBIJATI > POVREDE KAZNENOG ZAKONA

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - Odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 469. stavak 5.

Kazneni zakon

(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19)

Članak 69. KZ/11

Povrijeđen je kazneni zakon na štetu optuženika jer je prvostupanijski sud prekoračio ovlast koju ima po zakonu, kada prilikom izricanja sigurnosne mjere obveznog liječenja o ovisnosti iz članka 69. KZ/11 nije odredio trajanje te mjere.

"Okrivljenik se žali i zbog odluke o sigurnosnoj mjeri, ali u tom pravcu ne daje posebne razloge. Međutim, ovaj sud je postupajući po službenoj dužnosti, u smislu članka 476. stavka 1. točke 2. ZKP/08 utvrdio da je u ovom slučaju kod izricanja mjere sigurnosti obveznog liječenja od ovisnosti o drogama povrijeđen kazneni zakon, jer je prekoračena ovlast koju sud ima po zakonu (članak 469. stavak 5. ZKP/08).

Naime, sud je s obzirom na rezultate psihijatrijskog vještačenja pravilno ocijenio da su ostvareni uvjeti za izricanjem navedene mjere, ali je prilikom izricanja propustio odrediti trajanje navedene mjere iz članka 69. KZ/11, a ne 65. KZ/11 kako je to sud pogrešno naveo u izreci i obrazloženju pobijane presude, jer su u članku 65. KZ/11 navedene vrste sigurnosnih mjera, a članak 69. KZ/11 odnosni se upravo na sigurnosnu mjeru obveznog liječenja od ovisnosti. Prema članku 69. stavku 3. KZ/11 navedena mjera može trajati do prestanka izvršenja kazne zatvora ili rada za opće dobro, protoka roka provjeravanja primjenom uvjetne osude, odnosno do isteka vremena kazne zatvora koja odgovara izrečenoj novčanoj kazni, a najdulje 3 (tri) godine. Stoga je ovaj sud preinačio presudu suda prvog stupnja na način kako je to navedeno u izreci ove presude suda drugog stupnja."

Županijski sud u Splitu, KŽ-33/2020-5 od 28. siječnja 2020.

8 > Građansko procesno pravo

51

810.9

*GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O
PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI*

Zakon o sudskim pristojbama

(NN 74/95, 57/96, 137/02, 26/03 i 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15)

Članak 16. točka 9.

Zakon o socijalnoj skrbi

(NN 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17 i 130/17)

Članak 21. stavak 1. alineja 1.

Članak 25.

Članak 26.

Korisnik zajamčene minimalne naknade oslobođen je plaćanja sudskih pristojbi.

„Iz stanja spisa proizlazi kako je prvostupanjski sud dana 8. studenog 2017., donio rješenje kojim je obvezao tuženika na plaćanje sudske pristojbe za prigovor protiv rješenja o ovrsi u iznosu od 100,00 kuna.

U prigovoru kao i sada u žalbi tuženik ističe da je kao osoba koja je korisnik zajamčene minimalne naknade sukladno zakonskim odredbama oslobođen plaćanja sudskih pristojbi. kao dokaz svojih navoda prilaže uplatnicu CZSS-a S. (list 17 spisa).

Prvostupanjski sud je otklonio prigovor tuženika, smatrajući da u konkretnom predmetu nisu ispunjene pretpostavke iz odredbe članka 16. točke 9. Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“, broj 74/95, 57/96, 137/02, 26/03 i 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15, dalje u tekstu: ZSP).

Članak 16. točka 9. ZSP-a propisuje kako su od plaćanja sudskih pristojbi oslobođeni korisnici socijalne skrbi koji primaju pomoć za uzdržavanje.

Člankom 21. stavkom 1. alineje 1. Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine", broj 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17 i 130/17, dalje u tekstu: ZSS) određeno je kako su korisnici socijalne skrbi, između ostalog i samac i kućanstvo koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, a nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom, primitkom od imovine, od obveznika uzdržavanja ili na drugi način. Nadalje članak 25. ZSS-a navodi kako su prava u sustavu socijalne skrbi temeljem ovoga Zakona zajamčena minimalna naknada, naknada za troškove stanovanja, pravo na troškove ogrjeva, naknada za osobne potrebe korisnika smještaja, jednokratne naknade, naknade u vezi s obrazovanjem, osobna invalidnina, doplatak za pomoć i njegu, status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja, naknada do zaposlenja, socijalne usluge te naknada za ugroženog kupca energenata. Sukladno

članku 26. ZSS-a zajamčena minimalna naknada je pravo na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba.

Iz citiranih odredbi vidljivo je kako je zajamčena minimalna naknada jedno od prava u sustavu socijalne skrbi koje ostvaruju korisnici socijalne skrbi i predstavlja novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba.

S obzirom na mnogobrojnu praksu Europskog suda za ljudska prava koja upućuje da sud uvijek mora cijeliti kao odlučne okolnosti i socijalni komponentu krivo cijeni prvostupanjski sud da tuženik ne ispunja uvjete propisane odredbom članka 16. točke 9. ZS-a, to jer je upravo on korisnik socijalne skrbi (članak 21. i 25. ZSS-a) te prima pomoć za održavanje (članak 26. ZSS-a).“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-793/2018-2 od 17. srpnja 2018.

52

810.94

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > NAKNADA PARNIČNIH TROŠKOVA PREMA USPJEHU U PARNICI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 25/13)

Članak 154. stavak 1.

U parnici između dvije fizičke osobe, kad je odbijen tužbeni zahtjev sud o troškovima postupka odlučuje isključivo vodeći računa o uspjehu u sporu, ne dolazi u primjenu praksa Europskog suda za ljudska prava izražena u predmetu Klauz protiv Republike Hrvatske.

„Prvostupanjski sud donio je presudu kojom je odbio tužbeni zahtjev usmjeren na ukidanje prava sukorištenja kat. čest. broj 1288/1 k.o. V.

Odlukom o troškovima postupka prvostupanjski sud je odredio da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Neovisno o razlozima odbijanja tužbenog zahtjeva sud prilikom odlučivanja o troškovima postupka u parnici između dvije fizičke osobe može isključivo voditi računa o uspjehu u sporu, jer ne dolazi u primjenu praksa Europskog suda za ljudska prava izražena u predmetu Klauz protiv Republike Hrvatske.

Stoga tuženik ima pravo na nadoknadu troškova postupka u smislu odredbe članka 154. stavka 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1248/2018-7 od 19. ožujka 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o sudskim pristojbama

(NN 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15)

Članak 4. stavak 2.

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 – Odluka USRH, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 43/13 - Rješenje USRH, 89/14)

Članak 446. stavak 1.

Članak 449. stavak 1.

Prigovor na rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave predstavlja odgovor na tužbu pa obveza plaćanja pristojbe dopijeva po pravomoćnosti završenog postupka.

„Iz stanja spisa, u bitnom proizlazi:

- prvostupanjski sud je rješenjem poslovni broj Povrv-1123/2018-4 od 21. veljače 2019. pozvao tuženika na plaćanje pristojbe za prigovor protiv rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika M. A. iz K., poslovni broj Ovr-5384/2018 od 30. listopada 2018. u iznosu od 100,00 kuna te za rješenje o pristojbi u iznosu od 100,00 kuna,

- protiv tog rješenja tuženik je izjavio prigovor koji je odbijen pobijanim rješenjem.

Odredbom članka 4. stavka 2. Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“, broj 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15, dalje u tekstu: ZSP) propisano je da obveza plaćanja pristojbe, ako tim zakonom nije drukčije propisano, nastaje: 2. za odgovor na tužbu po pravomoćnom završetku postupka za svaku stranku razmjerno uspjehu u parnici.

Rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave u širem smislu u sebi sadrži dvije odluke – platni nalog i na tom nalogu utemeljeno uvjetno rješenje o ovrsi u užem smislu, budući je ovrha određena pod rezolutivnim uvjetom da ovršenik ne podnese prigovor protiv dijela rješenja o ovrsi koje ima značaj platnog naloga. Ako prigovor bude podnesen, a što je ovdje slučaj, time je ispunjen rezolutivni uvjet i određena ovrha se mora staviti izvan snage. Nadalje, iz odredbe članka 446. stavka 1. i članka 449. stavka 1. ZPP-a proizlazi da platni nalog u takvom postupku zamjenjuje tužbu.

Dakle, u pravnoj situaciji kada prijedlog za ovrhu u postupku predstavlja tužbu, tada prigovor na rješenje o ovrsi predstavlja odgovor na tužbu.

Obzirom da je sud pozvao tuženika na plaćanje pristojbe na prigovor na rješenje o ovrsi (sada odgovor na tužbu), navesti je da u tom slučaju obveza za plaćanje sudske pristojbe za odgovor na tužbu, nastaje po pravomoćnom završetku postupka za svaku stranku razmjerno uspjehu u parnici.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2001/2019-2 od 25. listopada 2019.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o sudskim pristojbama

(NN 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15)

Članak 3.

Članak 4.

Članak 16. stavak 1. točka 2.

Zakon o željeznici

(NN 94/13 i 148/13)

Članak 4.

Članak 5. stavak 1.

Zakon o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava

(NN 82/13, 18/15 i 110/15)

Članak 6. stavak 1.

Hrvatske željeznice nisu oslobođene plaćanja sudskih pristojbi u smislu odredbe članka 16. stavka 1. točke 2 ZSP-a u postupcima pokrenutim radi naplate usluga korištenja željezničkog prijevoza, jer se ne radi o obavljanju javnih ovlasti.

„U konkretnom slučaju, radi se o sporu nastalom iz ugovora o željezničkom prijevozu, budući da je predmet spora isplata na ime neplaćene prijevozne karte za uslugu prijevoza na relaciji Zagreb Glavni kolodvor-Kustošija, kao i tarifnog dodatka za neplaćenu voznu kartu.

Odredbom članka 16. stavka 1. točke 2. ZSP-a, propisano je da su od plaćanja sudskih pristojbi oslobođeni osobe i tijela koja obavljaju javne ovlasti u postupcima proizašlim iz obavljanja tih ovlasti.

Nadalje, odredbom članka 5. stavka 1. Zakona o željeznici ("Narodne novine", broj 94/13 i 148/13, dalje u tekstu: ZŽ), koji se ovdje primjenjuje obzirom na vrijeme pokretanja postupka, propisano je da se obavljanje usluga željezničkog prijevoza i upravljanje željezničkom infrastrukturom temelje na načelu razdvajanja.

Odredbom članka 4. ZŽ-a propisano je da je željeznički prijevoz gospodarska djelatnost koja obuhvaća prijevoz putnika i/ili tereta, dok je odredbom članka 15. stavka 1. ZŽ-a propisano da je upravljanje željezničkom infrastrukturom djelatnost od javnog interesa.

Povjeravanje javnih ovlasti je jedan od načina organizacije javne vlasti u kojem država prenosi dio nadležnosti državnih tijela za obavljanje poslova od javnog interesa na subjekt izvan sustava državnih tijela (ustanovu, trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu).

Nadalje, odredbom članka 6. stavka 1. Zakona o sigurnosti i interoperabilnosti željezničkog sustava ("Narodne novine", broj 82/13, 18/15 i 110/15), propisano je da su tijela javne vlasti nadležna za željeznički sustav, prema ovom Zakonu, ministarstvo nadležno za željeznički promet, Agencija za sigurnost željezničkog prometa i Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, osnovana posebnim propisom.

Iz sadržaja navedenih zakonskih odredbi proizlazi kako je željeznički prijevoz gospodarska djelatnost koja obuhvaća prijevoz putnika i/ili tereta, a ne djelatnost izvršavanja javnih ovlasti, kako to navodi žalitelj.

Stoga tužitelj nije oslobođen od plaćanja sudske pristojbe temeljem odredbe članka 16. stavka 1. točke 2. ZSP-a, slijedom čega je sud prvog stupnja pravilno primijenio materijalno pravo kada je istoga obvezao na plaćanje sudske pristojbe na žalbu protiv rješenja, u iznosu od 100,00 kn.“

Županijski sud u Splitu, Gž-126/2020-2 od 17. siječnja 2020.

55

811.152

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > PREINAKA TUŽBE > SUBJEKTIVNA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 28/13 i 89/14)

Članak 109.

Članak 186.

Članak 201.

Kada je tužitelj umjesto ugovorne strane koja je preminula označio njene nasljednike tužene 2. do 4., takvo uređenje tužbe ne smatra se subjektivnom preinakom tužbe, već samo njenom dopunom i uređenjem u smislu odredbe ili članka 109. ZPP-a.

„S obzirom na žalbene prigovore tuženih uputiti je na izraženo stajalište ovog žalbenog suda u ukidnom rješenju Gž-1295/2016 od 13. listopada 2017. kojom je ukinuta donesena presuda pod brojem P-3480/15 od 15. prosinca 2015., a kojom je kao tuženik bio obuhvaćen tek tuženik 1. G. F. G., a zbog postojanja apsolutno bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 8. ZPP-a na koju povredu ovaj žalbeni sud pazi po službenoj dužnosti, a koja povreda uvijek postoji ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku, ili ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili ako zakonski zastupnik, odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku, ako vođenje parnice, odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku, nije bilo naknadno odobreno. Ovu bitnu povredu valja dovesti u vezu sa sastavom tužbe stipuliranom odredbom iz članka 186. i sa odredbom iz članka 201. ZPP-a.

Naime, u smislu odredbe iz članka 201. ZPP-a ako se prema zakonu ili zbog prirode pravnog odnosa spor može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima (jedinostveni suparničari) oni se smatraju kao jedna parnična stranka, tako da se u slučaju ako pojedini suparničari propuste koju parničnu radnju učinak parničnih radnji što su ih poduzeli drugi suparničari proteže i na one koji te radnje nisu poduzeli.

Prema sudskoj praksi koja se razvila uz ovu zakonsku odredbu jedinstveni suparničari u parnici ne moraju biti obuhvaćeni tužbom, međutim, pojedini jedinstveni suparničari koji maju značaj nužnih suparničara moraju biti obuhvaćeni tužbom. Dakle, kada je riječ o

nužnom suparničarstvu tužba mora biti podignuta ili tužbom moraju biti obuhvaćeni svi učesnici jednog pravnog posla.

Kao što je u ukidnom rješenju ovog žalbenog suda navedeno, istina je da je pokrenut postupak protiv oba učesnika ovog pravnog posla i sina kao darodavatelja tuženika 1. i 2. oca R. F. G. kao daroprimatelja, dakle, oba sastavljača ugovora o darovanju. Međutim, kako je daroprimateelj preminuo prije pokretanja parnice u uvodno označenoj građanskopravnoj stvari to je sud rješenjem odbacio tužbu protiv ovog tuženika.

Međutim, tužba bez druge strane ovog pravnog posla, bez drugog jedinstvenog i nužnog suparničara nije uredna na način da se po njoj može postupati, te je upućen prvostupanjski sud da postupi suglasno odredbi iz članka 109. ZPP, da pozove tužitelje da upotpune tužbu na način da obuhvate sve nužne suparničare koji su neophodni za potpunu pasivnu legitimaciju, da bi uopće bilo moguće raspravljati i donijeti odluku u ovom postupku.

Stoga kada su tužitelji postupili prema navodima samog ukidnog rješenja (GŽ-1295/2016) u ponovljenom postupku i bez da ih je sud pozvao u smislu odredbe iz članka 109. ZPP-a, kada su na mjesto ugovorne strane koja je preminula označili njegove nasljednike, tužene 2. do 4. to se takvo uređenje tužbe ne smatra proširenjem tužbe, subjektivnom preinakom gdje je potreban pristanak novooznačenih tuženih kako to tuženi navode u podnesenim žalbama. Naime, u konkretnom slučaju tužba se nije proširila nego se zbog nepotpune pasivne legitimacije samo dopunila i uredila u smislu odredbe iz članka 109. ZPP.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-2030/2018-4 od 6. veljače 2020.

56

811.16

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > POVLAČENJE TUŽBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14)

Članak 109.

Članak 380. točka 3.

Dostava fizičkoj osobi s naznakom „obaviješten, nije predigao pošiljku“ nema nikakvog procesnog učinka, takva dostava nije obavljena, te istu treba ponoviti.

„Osim toga, iz dostavnica koje priležu spisu predmeta, ne proizlazi da je rješenje od 27. svibnja 2019., kojim je tužiteljica pozvana na ispravak i dopunu tužbe, uredno dostavljeno tužiteljici.

Naime, na dostavnici koja prileži listu 8. spisa nalazi se oznaka "nepoznat", dok je na dostavnici na listu 9. spisa naznačeno: "obaviješten, nije predigao".

U citiranim okolnostima, protivno pravnom stavu prvostupanjskog suda, nije bilo osnove za dostavu tužiteljici navedenog rješenja putem e-oglasne ploče.

Istovjetno pravno shvaćanje zauzeto je na Zajedničkom sastanku predsjednika Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske s predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova Republike Hrvatske održanom 16. i 17. rujna 2015, prema kojem vraćanje

dostave fizičkoj osobi s naznakom "obaviješten, nije predigao pošiljku" nema nikakvog procesnog učinka – takva dostava nije obavljena te istu treba ponoviti.

Iz iznesenih razloga, kako za donošenje rješenja o presumiranom povlačenju nisu bile ostvarene propisane zakonske pretpostavke iz odredbe članka 109. ZPP-a, žalbu tužiteljice valjalo je uvažiti, pobijano rješenje ukinuti te predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak, temeljem odredaba članka 380. točke 3. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-609/2019-2 od 20. prosinca 2019.

57

811.173

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > LITISPENDENCIJA (POSTOJANJE PARNICE) OTUĐENJE STVARI ILI PRAVA O KOJEM TEČE PARNICA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01)*

Članak 305.
Članak 436.
Članak 437.
Članak 440.

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 80.
Članak 81.
Članak 84.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 25/13)*

Članak 195. stavak 1.

Tužitelj gubi materijalnopravnu aktivnu legitimaciju nakon ustupanja tražbine trećoj osobi, pa njegov tužbeni zahtjev treba odbiti.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da postoji tražbina, ali koju je tužitelj ustupio (cedirao) trećoj osobi. Stoga je na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja pozivom na tada važeću odredbu članka 305 Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99 i 88/01, dalje u tekstu: ZOO/91) sukladno odredbi članka 1163 Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO/05) prvostupanjski sud odbio tužbeni zahtjev.

Iako u žalbi tužitelj izrijekom navodi da osporava utvrđeno činjenično stanje iz sadržaja žalbe i sadržaja spisa ne dvojbeno proizlazi kako je tužitelj ustupio tražbinu trećoj osobi.

Kod ustupanja tražbine ugovorom (cesije) dolazi do promjene vjerovnika te na primatelja kao novog vjerovnika prelaze sva prava sukladno ranije važećim odredbama članka 436., 437. i 440. ZOO/91, odnosno sada važećim odredbama članka 80., 81. i 84. ZOO/05.

Stoga je pravilan zaključak prvostupanjskog suda kako tužitelj nakon što je ustupio tražbinu više nije aktivno legitimiran u svoje ime i za svoj račun tražiti naplatu iste.

Vrhovni sud Republike Hrvatske se u većem broju odluka izjasnio kako odredbu članka 195. stavka 1. ZPP-a kojom je propisano ako koja od stranaka otuđi stvar ili pravo o kojem teče parnica, to ne sprječava da se parnica među istim strankama dovrši; treba tumačiti kao procesnu a ne materijalno pravnu odredbu, te da odredba članka 195. ZPP-a ne utječe na legitimaciju stranaka.

Kako tužitelj nema aktivnu legitimaciju to je valjano prvostupanjski sud odbio tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-2676/2018-2 od 21. siječnja 2020.

58

811.31

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA

*Zakon o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku
(NN 32/17)*

Članak 41. stavak 1. i 2.

Sporovi iz radnih odnosa izuzeti su od odredbi o nužnom prekidu postupka u smislu članka 41. stavka 1. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku.

„Osnovano u žalbi tužiteljica ističe da nije bilo zakonskog osnova za donošenje rješenja o prekidu postupka u smislu članka 41. stavka 1. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku ("Narodne novine", broj 32/17, dalje u tekstu: Zakon o postupku izvanredne uprave).

Naime, tužba radi naknade štete koju je tužiteljica pretrpjela na radu podnesena je 18. srpnja 2018., a postupak izvanredne uprave nad A. k. z. u. d., p. i t. p. p. d.d. i nad svim njegovim ovisnim i povezanim društvima, je otvoren 10. travnja 2017. rješenjem poslovnog broja 47 St-1138/17.

Dakle, tužba je podnesena nakon otvaranja postupka izvanredne uprave pa se odredba članka 41. stavka 1. i 2. Zakona o postupku izvanredne uprave ne može primijeniti na sporove iz radnih odnosa, jer su baš ti sporovi izuzeti od odredbi o nužnom prekidu postupka.“

Županijski sud u Splitu, GŽ R-368/2019-2 od 20. siječnja 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > NASTAVAK PREKINUTOG POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14)

Članak 215. stavak 1.

Zakon o nasljeđivanju

(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19)

Članak 4. stavak 1. i 4.

Za pozivanje nasljednika da preuzmu parnični postupak ne mora postojati pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza prednika nasljednika.

„Iz sadržaja spisa proizlazi: da je prvostupanjski sud rješenjem od 15. veljače 2018. prekinuo postupak zbog smrti tuženika; da je tužitelj podnescima predlagao nastavak postupka; da je pobijanim rješenjem nastavljen postupak u ovoj pravnoj stvari.

Prvostupanjski sud je pravilno primjenjujući odredbu članka 215. stavka 1. ZPP-a odlučio nastaviti prekinuti postupak te pozvao nasljednice tuženika preuzeti isti, a s obzirom da su ispunjene zakonske pretpostavke za to. Sud o nastavku postupka odlučuje sukladno citiranim zakonskim odredbama te je predmet odlučivanja o nastavku postupka isključivo ispitivanje pretpostavki za nastavak postupka i označavanje nasljednika, odnosno presumiranih nasljednika ranijeg dužnika.

Odredbom članka 4. stavka 1. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 i 14/19, dalje u tekstu: ZN), umrlu fizičku osobu (ostavitelja) nasljeđuje onaj koji je njezinom smrću stekao nasljedno pravo (nasljednik). Nasljednik je, dakle, onaj tko je stekao nasljedno pravo, a nasljedno se pravo stječe u trenutku ostaviteljeve smrti. Stjecatelj nasljednog prava može ga se po odredbama ovoga Zakona odreći, pa će se uzeti kao da ga nikada nije niti stekao (članak 4. stavak 4. ZN-a). Stjecanjem nasljednog prava osoba koja stječe to pravo postaje ostaviteljevim sveopćim pravnim sljednikom (univerzalnim sukcesorom) zbog njegove smrti (mortis causa).

Naime, napomenuti je da se univerzalni pravni sljednik ne može protiviti procesnoj sukcesiji i postaje procesna stranka časom otvaranja nasljedstva (smrću ostavitelja), pri čemu za nastavak prekinutog postupka dovoljno je da je sud posebnim rješenjem pozvao presumirane nasljednike preuzeti postupak, dok se za to ne traži njihov pristanak. Također, pitanje odgovaraju li nasljednici i u kojem dijelu za eventualne obveze ostavitelja nije pitanje od kojeg ovisi odluka o nastavku prekinutog parničnog postupka, nego eventualno može biti relevantno za donošenje meritorne odluke o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

Valja ukazati žaliteljicama da je na Zajedničkom sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanom 27. studenog 2019. zauzeto pravno shvaćanje da za pozivanje nasljednika da preuzmu parnični postupak ne mora postojati pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza prednika nasljednika.“

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > OBUSTAVA POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 i 25/13 i 89/14)

Članak 212. stavak 1. točka 4.

Članak 214. stavak 2.

Članak 215.b

Okolnost da su preostali članovi tuženika prešli u drugu socijalnu zadrugu, da obje zadruge imaju isto sjedište, vrlo sličan naziv i podudarne predmete poslovanja, ne može se smatrati dokazom o tome da je ta druga socijalna zadruga univerzalni pravni sljednik tuženika.

„Na temelju takvog stanja u spisu, neovisno o tome što su preostali članovi tuženika prešli u S. z. C. i što je sjedište navedene zadruge na istoj adresi kao tuženika, nema dokaza da tuženik ima pravnog sljednika sve pozivom na odredbu članka 215.b ZPP-a prvostupanjski sud donio je pobijano rješenje.

U žalbi tužitelj navodi da, suprotno navodima prvostupanjskog suda, okolnost da su preostali članovi tuženika prešli u S. z. C., da obje zadruge imaju isto sjedište, vrlo sličan naziv, podudarne predmete poslovanja, ukazuje kako tuženik ima pravnog sljednika i to upravo S. z. C. na koju je prešla imovinska cjelina i djelatnost tuženika.

Prema odredbi članka 214. stavka 2. ZPP-a za trajanja prekida postupka sud ne može poduzimati nikakve radnje u postupku, a postupak koji je prekinut može se, u svako doba, nastaviti kad pravni sljednik pravne osobe koja je prestala postojati preuzme postupak ili kada ga sud, na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti.

Postupak se obustavlja u slučaju kad umre ili prestane postojati stranka u postupku o pravima koja ne prelaze na njezine nasljednike, odnosno pravne sljednike (članak 215.b ZPP-a).

Neosnovano tužitelj ukazuje na okolnosti iz kojih bi proizlazilo da postoji univerzalni pravni sljednik tuženika. Da isti ne postoji, ovaj žalbeni sud zaključuje na temelju činjenice da Trgovački sud u Pazinu ne raspolaže podatcima o pravnim sljednicima tuženika.

Nakon prekida ovog parničnog postupka do kojeg je došlo temeljem zakona, u smislu odredbe članka 212. stavka 1. točke 4. ZPP-a, budući je stranka koja je pravna osoba prestala postojati, postupak se mogao nastaviti tek ako postoji univerzalni pravni sljednik takve stranke.

Kada je, na temelju pravilno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja, prvostupanjski sud utvrdio da ne postoji univerzalni pravni sljednik tuženika, prema mišljenju ovog žalbenog suda, donio je valjano i zakonito rješenje. Naime, analogno primjenjujući odredbu članka 215.b ZPP-a, parnični postupak valjalo je obustaviti jer tuženik nema pravnog sljednika na kojeg bi prešla tužiteljova prava, konkretno, pravo na povrat udjela u visini nominalne vrijednosti zadržnog udjela.“

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > DOKAZI I IZVOĐENJE DOKAZA > TERET DOKAZIVANJA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 - Odluka USRH, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 43/13 – Rješenje USRH, 89/14)

Članak 221.a

U situaciji kad prvostupanjski sud nije proveo sve predložene dokaza kojim se utvrđuje postojanje, odnosno nepostojanje odlučne činjenice, nisu ispunjene pretpostavke za primjenu odredbe članka 221.a ZPP-a, za primjenu pravila o teretu dokazivanja.

„Prvostupanjski je sud po provedenom postupku primjenom pravila o teretu dokaza iz odredbe članka 221.a ZPP-a prihvatio postavljeni tužbeni zahtjev tužitelja nakon što je smatrao da tuženici tijekom postupka ničim nisu dokazali da predmetne nekretnine ne predstavljaju njihovu bračnu stečevinu, odnosno da su vlastita imovina tuženice D. D. u smislu odredbe članka 247. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 61/11, 25/13 i 05/15, dalje u tekstu: ObZ/03) koja se odredba ima primijeniti obzirom na vrijeme stjecanja tih nekretnina (2009.).

Navedeni zaključak prvostupanjskog suda za sada nije moguće sa sigurnošću prihvatiti.

Prema odredbi članka 221.a ZPP-a ako sud na temelju izvedenih dokaza (članak 8. ZPP-a) ne može sa sigurnošću utvrditi neku činjenicu, o postojanju činjenice zaključit će primjenom pravila o teretu dokazivanja.

Tužitelj je u smislu navedene zakonske odredbe dužan dokazati činjenice koje su stvarna osnova tužbe, a tuženici istinitost svojih navoda i prigovora.

Dakle, da bi se mogla primijeniti odredba članka 221.a ZPP-a, moraju biti ispunjene dvije pretpostavke: 1. da je sud izveo (predložene) dokaze i 2. da na temelju provedenih dokaza sa sigurnošću ne može utvrditi neku (odlučnu) činjenicu.

U konkretnom je slučaju teret dokaza bio na tuženicima koji su trebali dokazati da predmetne nekretnine koje su stečene tijekom trajanja njihove bračne zajednice predstavljaju posebnu (vlastitu) imovinu tuženice D. D.

Tuženici su u svrhu dokazivanja svojih tvrdnji da sporne nekretnine predstavljaju vlastitu imovinu tuženice D. D. prije zaključenja prethodnog postupka predložili provođenje dokaza saslušanjem svjedoka S. R., te saslušanjem tuženika.

Prvostupanjski je sud odustao od provođenja ovih dokaza pozivom na odredbu članka 10. stavka 1. ZPP-a, jer ni tuženici, niti svjedok S. R., iako su uredno pozvani, nisu pristupili na ročište za glavnu raspravu zakazano za 13. lipnja 2019. na kojemu je određeno izvođenje dokaza njihovim saslušanjem.

Međutim, u situaciji kada prvostupanjski sud nije proveo sve predložene dokaze od strane tuženika kojima bi se utvrdilo postojanje, odnosno nepostojanje odlučnih činjenica, to nisu ispunjene pretpostavke za primjenu odredbe članka 221.a ZPP-a.“

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > DOKAZI I IZVOĐENJE DOKAZA > VRSTE DOKAZA > OSIGURANJE DOKAZA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14)

Članak 272. stavak 1.

Kada su na tek kupljenom motornom vozilu primijećeni skriveni nedostaci, za cijeniti je da su ispunjeni uvjeti za provođenje postupka radi osiguranja dokaza.

„Sud prvog stupnja odbio je prijedlog za osiguranje dokaza smatrajući da se u smislu odredbe članka 272. stavka 1. ZPP-a, postupak može provesti ako postoji opravdana bojazan da se kasnije neće moći izvesti ili da će njegovo kasnije izvođenje biti otežano. Takav postupak da ne služi tome da se utvrđuju pretpostavke odgovornosti za štetu. U konkretnom slučaju, predlagatelj da uopće ne navodi koji se to predloženi dokaz kasnije neće moći izvesti ili će njegovo kasnije izvođenje biti otežano, a kamoli zašto bi tome tako bilo. To što predlagatelj smatra da postoji opravdana bojazan da se predmetno vozilo ne može nositi s neravnim terenom, te da postoji bojazan prilikom korištenja tog vozila, ne znači da se preloženi dokaz ne može kasnije izvesti u odgovarajućem parničnom postupku.

Iz spisa predmeta međutim proizlazi da se radi o skrivenim nedostacima, prema tvrdnji predlagatelja koji su primijećeni na novom motornom vozilu marke VOLVO XC60 II.OL. U svom prijedlogu predlagatelj navodi da je putem operativnog leasinga kupio novo motorno vozilo kod protustranke, te ga je isti dan preuzeo, a niti mjesec dana od preuzimanja vozila da su primijećeni nedostaci na istom, što je predlagatelj prijavio protustranci, koji je neke nedostatke priznao, a neke osporio.

S obzirom na navedeno, osnovano, po mišljenju ovog žalbenog suda, žalitelj ističe da je životno i logično da što više predlagatelj bude koristio predmetno motorno vozilo da će šteta biti tim veća, a isto tako i da je kupio predmetno vozilo kako bi mogao obavljati svoju djelatnost kao geodeta, ići na terene i sl. Stoga je sasvim jasno da bi daljnjim korištenjem predmetnog motornog vozila bilo sve teže utvrditi uzroke štete, odnosno utvrditi nastaje li šteta zbog skrivenih nedostataka ili iz nekog drugog razloga.

Radi svega iznesenog, po stavu ovog žalbenog suda, ispunjeni su uvjeti za provođenje postupka osiguranja dokaza sukladno odredbi članka 272. stavka 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-360/2020-2 od 24. siječnja 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSEBNI POSTUPCI > IZDAVANJE PLATNOG NALOGA > VRSTE PLATNIH NALOGA > NEDOKUMENTARNI PLATNI NALOG > PRETPOSTAVKE ZA IZDAVANJE > NAZNAKA DOKAZA

*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku
(NN 70/19)*

Članak 93.

Članak 117. stavak 1. i 3.

Članak 461.a stavak 3.

Zakon o parničnom postupka

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, 89/14)

Članak 461.a stavak 2.

U pravnoj situaciji kada je parnični postupak proizašao iz ovršnog budući je ovršenik uložio prigovor na rješenje o ovrsi temeljem vjerodostojne isprave, tužitelj ima mogućnost prilaganja dokaza sve do održavanja pripremnog ročišta.

„S obzirom na vrijednost predmeta spora, radi se o sporu male vrijednosti pa se prvostupanjsku presudu može pobijati samo zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 1., 2., 4., 5., 6., 8., 9., 10. i 11. ZPP-a i pogrešne primjene materijalnog prava (članak 458. stavak 1. u vezi članka 467. stavka 1. ZPP-a).

Iz stanja spisa u bitnom proizlazi da je da je tužitelj ustao sa prijedlogom za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave i to Izvoda iz poslovnih knjiga. Temeljem tog prijedloga javni bilježnik u V., D. F. K. je donijela rješenje o ovrsi broj Ovr-2595/19 od 21. lipnja 2019., na koje je tuženik uložio prigovor, slijedom čega je sud prvog stupnja donio rješenje kojim je predmetno rješenje o ovrsi stavio izvan snage u dijelu u kojem je određena ovrha, ukinuo provedene radnje, a postupak nastavio kao u povodu prigovora protiv platnog naloga.

Prvenstveno, treba naglasiti i da se u konkretnom slučaju ne primjenjuje odredba članka 93. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 70/19, dalje u tekstu: ZID ZPP/19) i to sve u skladu s odredbom članka 117. stavka 1. i 3. ZID ZPP/19. Naime, navedenom odredbom mijenjana je odredba članka 461.a ZPP-a na način da je u stavicima 2. i 3. propisano da su u postupku u sporovima male vrijednosti stranke su dužne najkasnije u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica. Isto tako, u postupku u sporovima male vrijednosti u povodu prigovora protiv platnog naloga tužitelj je dužan najkasnije u podnesku predanom sudu u roku od 15 dana od primitka rješenja kojim je ukinut platni nalog, iznijeti sve činjenice na kojima temelji svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica.

Prvostupanjski sud navodi da tužitelj nije dostavio relevantnu dokumentaciju u roku iz odredbe članka 461.a stavka 3. ZID ZPP/19.

Obzirom da je u konkretnom slučaju postupak pokrenut prije stupanja na snagu ZID ZPP/19, a članak 93. navedenih izmjena se u smislu odredbe članka 117. stavka 3. ZID ZPP/19 ne primjenjuje ni kao iznimka.

No, u predmetu je pripremno ročište zakazano za dan 28. studenog 2019., a tužitelj je bas toga dana u predmet dostavio podnesak sa priložima, a kojima dokazuje osnovanost tužbenog zahtjeva. Sud prvog stupnja je na navedenom ročištu zaključio je prethodni postupak, proveo glavnu raspravu, završio dokazni postupak, te odredio ročište za objavu.

Odredbom članka 461.a stavka 2. ZPP-a propisano je da su u postupku u sporovima male vrijednosti stranke dužne najkasnije u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđenje iznijetih činjenica. Idućim stavkom propisano je da stranke mogu na pripremnom ročištu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako ih bez svoje krivnje nisu mogle iznijeti, odnosno predložiti u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu. Stavkom 4. navedeno je da nove činjenice i nove dokaze koje su stranke iznijele, odnosno predložile na pripremnom ročištu protivno stavku 3., sud neće uzeti u obzir.

Predmetni postupak je proizašao iz ovršnog postupka, isti je započeo prijedlogom za ovrhu. Ovršni postupak bi morao biti brz i efikasan, u prijedlogu za ovrhu ovrhovoditelj je dužan dostaviti samo vjerodostojnu ispravu na kojoj temelji svoje potraživanje, isti u toj fazi postupka nema obvezu dokazivati postojanje svoje tražbine. Kada bi se od ovrhovoditelja tražilo da već u prijedlogu za ovrhu prilaže dokaze na okolnost postojanja tražbine, time bi se suviše opteretilo ovršni postupak, koji bi time izgubio na svojoj funkcionalnosti.

Stoga, prema stavu ovog suda, treba uzeti, da u pravnoj situaciji kada je parnični postupak proizašao iz ovršnog, budući je ovršenik uložio prigovor na rješenje o ovrsi temeljem vjerodostojne isprave, tada tužitelj ima mogućnost prilaganja dokaza sve do održavanja pripremnog ročišta.“

Županijski sud u Splitu, Gž-475/2020-2 od 4. ožujka 2020.

64

821.711

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI > PRIZNANJE I OVRHA STRANIH SUDSKIH ODLUKA > POJAM > PRIZNANJA

*Zakon o međunarodnom privatnom pravu
(NN 101/17)*

Članak 65.

Članak 67. stavak 2.

Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenog 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću

Članak 22.

Članak 37.

Članak 39.

Priznanje odluke suda u SR Njemačkoj donesene u bračnom sporu ocjenjuje se u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) broj 2201/2003 od 27. studenog 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću.

„Prijedlogom od 23. ožujka 2019. predlagatelj je predložio donošenje rješenja o priznanju presude Općinskog suda Stuttgart – Bad Cannstatt, Obiteljski sud broj 7 F 841/08 od 20. siječnja 2009.

Pobijanim rješenjem sud prvog stupnja je odbio kao neosnovan prijedlog predlagatelja, pozivom na odredbu članka. 67. stavka 2. Zakona o međunarodnom privatnom pravu ("Narodne novine", broj 101/2017), budući predlagatelj nije dostavio sudu potvrdu o ovršnosti presude za koju traži priznanje.

Zakon o međunarodnom privatnom pravu ("Narodne novine", broj 101/2017), na koji se poziva sud prvog stupnja i koji je stupio na snagu 29. siječnja 2019., u članku 65. izrijekom isključuje primjenu odredaba ovog zakona u slučajevima kada je to regulirano, između ostalog, Uredbom Vijeća (EZ) broj 2201/2003 od 27. studenog 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) broj 1347/2000 /Sl. L. 338, 23.12.2003/.

Naime, u cilju osiguranja priznavanja presude o razvodu, zakonskoj rastavi ili poništaju braka donesene u drugoj državi članici, svaka zainteresirana stranka može, u skladu s postupkom predviđenim u Uredbi Vijeća (EZ) br. 2201/2003, zatražiti donošenje odluke o priznavanju ili nepriznavanju presude podnošenjem zahtjeva za priznavanje ili za priznavanje i izvršenje strane presude od suda u mjestu u kojem će se izvršavati presuda, ili u prijavljenom mjestu prebivališta tuženika ili, ako nije poznato, *de facto* mjestu prebivališta tuženika.

Sud može odbiti priznati sudsku odluku donesenu na stranom sudu samo na temelju jednog od razloga nepriznavanja navedenih u članku 22. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003. Njima se dopušta odbijanje priznavanja sudske odluke donesene u drugoj državi članici u sljedećim slučajevima:

- ako je takvo priznavanje očito u suprotnosti s javnim redom u Republici Hrvatskoj, uzimajući u obzir interes djeteta;

- ako je odluka donesena, osim u žurnom predmetu, a da pri tom djetetu nije omogućeno saslušanje, kršeći pri tom temeljna postupovna načela države članice u kojoj se zahtijeva priznavanje;

- ako je odluka donesena u odsustvu protustranke, ako protustranci nije pravodobno dostavljeno pismeno o pokretanju postupka ili jednakovrijedno pismeno da bi mogao pripremiti svoju obranu, osim ako je utvrđeno da je protustranka nedvosmisleno prihvatila sudsku odluku;

- na zahtjev bilo koje osobe koja smatra da sudska odluka zadire u njenu roditeljsku odgovornost, ako je donesena bez saslušanja te osobe;

- ako je sudska odluka nepomirljiva s kasnijom sudskom odlukom koja se odnosi na roditeljsku odgovornost donesenom u postupku između istih stranaka u Republici Hrvatskoj;

- ako je nepomirljiva s kasnijom sudskom odlukom koja se odnosi na roditeljsku odgovornost, donesenu u drugoj državi članici ili državi nečlanici u kojoj dijete ima uobičajeno boravište, ako ta kasnija sudska odluka ispunjava uvjete potrebne za njezino priznavanje u državi članici u kojoj se zahtijeva priznavanje;

ili

- ako nije poštivan postupak propisan člankom 56.

Pri tome u skladu sa člankom 37. Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003, uz zahtjev za priznavanje sudske odluke koju je donio sud u drugoj državi članici moraju biti priloženi sljedeći dokumenti:

- primjerak odluke koji ispunjava uvjete potrebne za utvrđivanje njezine vjerodostojnosti i potvrda koju je izdalo nadležno tijelo ili sud u državi članici podrijetla sudske odluke u skladu s člankom 39. Uredbe Vijeća (EU) br. 2201/2003.

- ako je presuda donesena u odsutnosti, dokument kojim se potvrđuje da je tuženiku dostavljen dokument o pokretanju postupka (za razvod braka, zakonsku rastavu ili poništaj braka); u protivnom podnositelj zahtjeva može dostaviti dokument u kojem je navedeno da je tuženik nedvosmisleno prihvatio presudu donesenu u odsutnosti.

Zbog pogrešnog pravnog stava sud prvog stupnja nije utvrđivao navedene pretpostavke za dopuštenost prijedloga pa je stoga, uvažavanjem žalbe predlagatelja, pobijano rješenje valjalo ukinuti i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovnu odluku, temeljem odredbe članka 380. točke 3. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1466/2019-2 od 8. siječnja 2020.

65

830.32

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > SREDSTVA I PREDMET OVRHE I OSIGURANJA > PREDMET OVRHE I OSIGURANJA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13 i 93/14 i 55/16 – Odluka USRH)

Članak 4. stavak 1., 4., 5. i 6.

Članak 6.

Članak 81. stavak 1. i 2.

Članak 82. stavak 1.

Članak 91.

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara

(NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13 i 152/14)

Članak 37. stavak 1. i 2.

Članak 38. stavak 1.

Nema zapreke da se odredi ovrha na nekretnini koja ima status zaštićenog kulturnog dobra time da je odredbom članka 37. i 38. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara određen režim prodaje te nekretnine u ovršnom postupku.

„Stoga, pravilno je postupio prvostupanjski sud kada je donio pobijano rješenje i odredio ovrhu na nekretnini u suvlasništvu ovršenika za 7/192 dijela, odlučujući o prijedlogu za ovrhu ovrhovoditelja, a koji je u suglasnosti s navedenim ovršnim ispravama (članak 29. stavak 1. OZ-a), time da je u zemljišnim knjigama na predmetnim nekretninama kao suvlasnik upisan ovršenik, jer je isto utemeljeno na odredbama članka 81. stavka 1. i 2. OZ-a i članka 82. stavka 1. OZ-a.

Nadalje, žalitelj ističe kako predmetna nekretnina predstavlja zaštićeno kulturno dobro te da vrijedi poseban režim ovršne prodaje, sukladno članku 38. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine", broj 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13 i 152/14, dalje u tekstu: ZZOKD).

Članak 4. stavak 1. OZ-a propisuje da su sredstva ovrhe i osiguranja ovršne radnje, odnosno radnje osiguranja ili sustav takvih radnji kojima se po zakonu tražbina prisilno ostvaruje ili osigurava, dok iz stavka 2. istog članka proizlazi da su predmet ovrhe i osiguranja

stvari i prava na kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine ili njezina osiguranja, dok je stavcima 4., 5. i 6. istog članka propisano koje stvari i prava ne mogu biti predmet ovrhe.

Prema tome, kako je ovrhovoditelj predložio da sud odredi ovrhu na nekretnini u suvlasništvu ovršenika za 7/192 dijela koja nije izuzeta od ovrhe (članak 91. OZ-a), niti je mogućnost ovrhe na njoj ograničena, odredba članka 6. OZ-a se u konkretnom slučaju ne bi mogla primijeniti, a ZZOKD-a je samo propisao poseban režim prodaje u ovršnom postupku, kako to i sam žalitelj ističe.

Naime, odredbom članka 37. stavka 1. ZZOKD-a propisano je koje su to pravne osobe koje imaju pravo prvokupa, dok je člankom 38. stavkom 1. ZZOKD-a propisano kako pravne osobe iz članka 37. stavka 1. zakona imaju pravo prvokupa i u slučaju ovršne prodaje kulturnoga dobra i to prema uvjetima ponude u postupku ovrhe koja je najpovoljnija za vlasnika kulturnoga dobra, dok je stavkom 2. istog članka određeno da je osoba koja provodi postupak ovršne prodaje kulturnoga dobra dužna obavijestiti pravne osobe iz članka 37. stavka 1. ovoga Zakona da je određena prisilna prodaja, te dostaviti pisane uvjete ponude utvrđene za prodaju kulturnoga dobra.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-1147/2017-2 od 12. studenog 2019.

66

830.57

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA

Ovršni zakon

(NN 12/12, 70/12, 112/12, 93/14 i 73/17)

Članak 14. stavak 1. i 6.

Pravilnik o načinu postupanja i suradnje suca, stručnog radnika Centra za socijalnu skrb i policijskog službenika za mladež, prilikom prisilnog oduzimanja i predaje djeteta
(NN 48/16 i 112/18)

Policija obavljanjem policijskih poslova i primjenom policijskih ovlasti pruža pomoć u postupku ovrhe radi prisilnog oduzimanja i predaje djeteta, pa je utoliko neosnovan zahtjev policijske postaje da joj ovrhovoditelj naknadi troškove nastale u postupku provedbe ovrhe, jer kao sudionik postupka nema pravo na iste u smislu odredbe članka 14. Ovršnog zakona.

„Sud prvog stupnja donio je rješenje kao u izreci smatrajući da se iznos od 1.168,66 kuna odnosi na trošak koji je nastao provedbom ovršne radnje zbog sudjelovanja prilikom provođenja prisilnog oduzimanja i predaje djece, te da se radi o trošku koji je bio potreban za ovrhu, a visina istog da je iskazana u nalogu za naplatu troškova koji je dostavljen sudu nakon provedene ovrhe.

Gore navedeni zaključak prvostupanjskog suda, ne prihvaća ovaj žalbeni sud.

Naime, uvidom iz spisa predmeta utvrđuje se da su u postupku sudjelovali, između ostalih, i djelatnici nadležne policijske postaje i to u postupku kojim su ovršenici prisilno predani djelatnicima Centra za socijalnu skrb R., radi povjere i smještaj u Dječjem domu I. B.

M., L. dana 7. studenog 2018., time da je taj sud prethodno donio zaključak o provedbi ovrhe za dan 20. studenog 2018., kojeg dana su mlt. djeca izdvojena iz obitelji i smještena u gore navedenu ustanovu.

Shodno navedenom, u postupku su sudjelovali djelatnici Prve policijske postaje po službenoj dužnosti, a kako to proizlazi iz Pravilnika o načinu postupanja i suradnje suca, stručnog radnika Centra za socijalnu skrb i policijskog službenika za mladež, prilikom prisilnog oduzimanja i predaje djeteta („Narodne novine“, broj 48/16 i 112/18).

Sukladno odredbi članka 14. stavka 1. OZ-a, troškove u svezi određivanja i provedbe ovrhe i osiguranja prethodno snosi ovrhovoditelj, odnosno predlagatelj osiguranja, a člankom 14. stavkom 4. je regulirano da su ovršenik, odnosno protivnik osiguranja dužni ovrhovoditelju, odnosno predlagatelju osiguranja naknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu odnosno osiguranje.

Slijedom iznesenog, po shvaćanju ovog žalbenog suda, neosnovan je zahtjev Prve policijske postaje R. da joj ovrhovoditelj naknadi troškove koji su nastali u postupku provedbe ovrhe, jer je zahtjev isto utemeljen na odredbi gore citiranog Pravilnika, a prema odredbi članka 16. istog u skladu s posebnim propisima kojima se uređuje pružanje pomoći, policija obavljanjem policijskih poslova i primjenom policijskih ovlasti pruža pomoć u postupku ovrhe radi prisilnog oduzimanja i predaje djeteta.

Radi iznesenog, pozivanje prvostupanjskog suda na odredbu članka 14. stavka 6. OZ-a nije osnovano, jer se odredba članka 14. odnosi i regulira snalažanje troškova ovršnog postupka od strane stranaka toga postupka, a Prva policijska postaja R. očito nije stranka ovog postupka, već sudionik postupka, koji pruža pomoć u postupku ovrhe.

Radi svega iznesenog, valjalo je rješenje prvostupanjskog suda preinačiti, sukladno odredbi članka 380. točke 3. ZPP-a, u svezi s odredbom članka 21. stavka 1. OZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr Ob-102/2019-2 od 9. prosinca 2019.

67

831.017.3

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > POTVRDA O OVRŠNOSTI > UKIDANJE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 26. stavak 5. i 6.

Članka 33. stavak 5.

Ovršenik (predlagatelj) koji traži ukidanje potvrde ovršnosti na javnobilježničkom aktu-ugovoru, a koji nije stranka tog ugovora, nije ovlašten isticati takav prijedlog, neovisno o tome što se protiv njega vodi ovršni postupak radi naplate novčane tražbine temeljem zadužnice.

„Pobijanim prvostupanjskim rješenjem odbačen je prijedlog ovršenika za ukidanje potvrde ovršnosti javnog bilježnika V. P. iz R. izdane na Ugovor o kreditu broj 301-112/2005 sa Sporazumom o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini, solemniziranog kod navedenog javnog bilježnika dana 14. lipnja 2005. pod brojem OU-

1538/05, te potvrde ovršnosti javnog bilježnika V. P. iz R. izdane na Aneks 1 Ugovora o kreditu broj 301-112/2005 sa Sporazumom o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini, solemniziranog kod navedenog javnog bilježnika dana 21. lipnja 2005. pod brojem OU-1538/05-II kao nedopušten.

Nisu ostvareni žalbeni razlozi ovršenika kojima se dovodi u pitanje zakonitost pobijanog rješenja.

Odredbom članka 33. stavka 5. OZ-a propisano je da javni bilježnici sami daju potvrde o ovršnosti svojih isprava. U povodu pravnog lijeka ovršenika, sud koji vodi ovršni postupak ispitat će jesu li bili ispunjeni uvjeti za davanje takve potvrde uzimajući u obzir i izjave osoba koje su prema toj ispravi ovlaštene potvrditi nastupanje okolnosti o kojima ovisi stjecanje toga svojstva (članak 26. stavci 5. i 6.). Ako sud utvrdi da uvjeti za davanje javnobilježničke potvrde o ovršnosti nisu bili ispunjeni, tu će potvrdu ukinuti rješenjem u ovršnom postupku. O zahtjevu za ukidanje potvrde o ovršnosti koju je dao javni bilježnik na svojoj ispravi, podnesenom izvan ovršnog postupka, odlučuje u izvanparničnom postupku općinski sud na čijem je području sjedište javnog bilježnika (stavak 6).

U konkretnom slučaju, prijedlog za ukidanje potvrde ovršnosti izdane na Ugovoru o kreditu broj 301-112/2005 sa Sporazumom o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini, solemnizirano kod navedenog javnog bilježnika dana 14. lipnja 2005. pod brojem OU-1538/05, te ukidanje potvrde ovršnosti javnog bilježnika V. P. iz R. izdane na Aneks 1 Ugovora o kreditu broj 301-112/2005 sa Sporazumom o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini, solemniziranom kod navedenog javnog bilježnika dana 21. lipnja 2005. pod brojem OU-1538/05-II, podnio je M. M. iz Z., koji je zapravo ovršenik u predmetu Općinskog građanskog suda u Zagrebu pod poslovnim brojem Ovr-3867/10.

Međutim, prvostupanjski sud je pregledom pravnih poslova na koje se odnosi podneseni prijedlog za ukidanje potvrda o ovršnosti javnog bilježnika utvrdio kako osoba koja je podnijela prijedlog, točnije, ovršenik iz ovršnog postupka M. M. nije stranka naprijed citiranog Ugovora o kreditu sa Sporazumom o osiguranju novčane tražbine te Aneksa toga ugovora.

U navedenim okolnostima, kod nedvojbene činjenice da su stranke navedenih ugovora, uz ovrhovoditelja, P. p. i. d.o.o. D. A. i P. p. i. d.o.o. Z., a ne ovršenik M. M., pravilno je prvostupanjski sud ocijenio kako ovršenik nije ovlašten na podnošenje prijedloga za ukidanje potvrde ovršnosti koju je izdao javni bilježnik, neovisno o zadužnicama koje predstavljaju osnovu ovrhe u ovršnom postupku radi naplate novčane tražbine ovrhovoditelja.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-1228/2018-2 od 7. studenog 2019.

68

831.021.1

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU > NADLEŽNOST

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14)

Članak 58. stavak 2.

*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima
(NN 53/91 i 88/01)*

Članak 54. stavak 1.
Članak 78. stavak 1.

*Zakon o međunarodnom privatnom pravu
(NN 101/17)*

Članak 46. stavak 1.
Članak 78. stavak 1.

Uredba (EU) broj 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (preinačena) (SL L 351, 20. 12. 2012.)

Članak 7. – 9.

*Ovršni zakon
(NN 112/12, 25/13, 94/14, 55/16 i 73/17)*

Članak 38.
Članak 171. stavka 1.

Nadležnost suda u RH u ovršnom postupku radi naplate novčane tražbine protiv ovršenika koji nema prebivalište u RH na temelju ovršne isprave koju je donijelo javnopravno tijelo u upravnom postupku, ne određuje se primjenom Uredbe (EU) broj 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (preinačena) (SL L 351, 20.12.2012.), jer se ne radi o izvršenju sudske odluke.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud se oglasio apsolutno nenadležnim te je odbacio prijedlog za ovrhu.

Iz ovršne isprave razvidno je, kako je ovršenik dužan ispuniti novčanu obvezu s osnova naknade za uređenje voda i to kao vlasnik ili posjednik nekretnine, sve u smislu odredbe članka 14. Zakona o financiranju vodnog gospodarstva ("Narodne novine", broj 153/09).

Treba naglasiti kako je 29. siječnja 2019. na snagu stupio Zakon o međunarodnom privatnom pravu („Narodne novine“, broj 101/17, dalje u tekstu: ZMPP), kojim je regulirano pitanje mjerodavnog prava za privatnopravne odnose s međunarodnim obilježjem, nadležnost sudova i drugih tijela Republike Hrvatske u pravnim stvarima čiji su predmet odnosi iz točke 1. ovoga članka i pravila postupka, te priznanje i ovrha stranih sudskih odluka u pravnim stvarima čiji su predmet odnosi iz točke 1. ovoga članka. Člankom 46. stavkom 1. navedenog zakona propisano je da se u građanskim i trgovačkim stvarima, nadležnost suda Republike Hrvatske određuje se primjenom Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (preinačena) (SL L 351, 20.12.2012.).

No, člankom 78. stavkom 1. ZMPP-a propisano je da se ovaj zakon primjenjuje na pravne odnose nastale od dana stupanja na snagu ovoga Zakona i na postupke pokrenute od

dana stupanja na snagu ovoga Zakona, dok je stavkom 2. propisano da odredba stavka 1. ovoga članka ne utječe se na vremenske granice primjene međunarodnih ugovora koji su na snazi u Republici Hrvatskoj i pravno obvezujućih akata Europske unije kojima se uređuju odnosi iz članka 1. ovoga Zakona.

U konkretnom slučaju postupak je pokrenut 21. prosinca 2017., a ovršna isprava je svojstvo izvršnosti stekla 30. travnja 2011., dakle prije stupanja na snagu ZMPP-a.

Uredbom (EU) br. 1215/2012, između ostalog, uređena je nadležnost sudova (poglavlje II/ članak 5.) na način da osobe koje imaju domicil u državi članici mogu biti tužene pred sudovima druge države članice samo na temelju pravila iz odjeljka 2.-7. ovog poglavlja (članak 7.-9.).

No, pod odredbe navedenog dijela Uredbe (EU) broj 1215/2012 nije moguće podvesti konkretan slučaj, obzirom da je, u bitnom, ovršni ispravu donijelo javnopravno tijelo u upravnom postupku, te se ne radi o izvršenju sudske odluke. Isto tako, izvršenje konkretne obveze nije povezano s ugovorom, te se ne radi o postupcima čiji su predmet stvarna prava na nekretninama ili najam/zakup nekretnina.

Sukladno navedenom, potrebno je primijeniti odredbe Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja („Narodne novine“, broj 53/91, 88/01, dalje u tekstu: ZSRZ), sve u smislu odredbe članka člankom 78. stavkom 1. ZMPP-a.

Odredbom članka 54. stavka 1. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja („Narodne novine“, broj 53/91, 88/01, dalje u tekstu: ZSRZ) propisano je da u sporovima o imovinskopravnim zahtjevima nadležnost suda Republike Hrvatske postoji ako se na teritoriju Republike Hrvatske nalazi imovina tuženika ili predmet koji se traži tužbom. Stavkom 2. istog članka propisano je da nadležnost suda Republike Hrvatske postoji i u sporovima zbog obveza nastalih za vrijeme boravka tuženika u Republici Hrvatskoj.

Nadalje, odredbom članka 58. stavka 1. ZPP-a propisano je da se tužba o imovinskopravnim zahtjevima protiv osobe koja nema općemjesnu nadležnost u Republici Hrvatskoj može se podnijeti svakome sudu u Republici Hrvatskoj na čijem se području nalazi kakva imovina te osobe ili predmet koji se tužbom traži. Stavkom 2. istog članka propisano je da ako nadležnost suda u Republici Hrvatskoj postoji zato što je obveza nastala za vrijeme boravka tuženika u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem je području obveza nastala. Isto tako, u sporovima protiv osobe koja u Republici Hrvatskoj nema općemjesnu nadležnost, za obveze koje treba ispuniti u Republici Hrvatskoj, tužba se može podnijeti sudu na čijem području tu obvezu treba ispuniti (stavak 3.).

Obzirom da iz ovršne isprave proizlazi kako je ovršenik dužan ispuniti novčanu obvezu s osnova naknade za uređenje voda i to kao vlasnik ili posjednik nekretnine, to je u konkretnom slučaju potrebno odredbu članka 58. stavka 2. ZPP-a koja se primjenjuje u vezi s odredbom članka 21. stavka 1. OZ-a, jer je obveza nastala za vrijeme boravka tuženika u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem je području obveza nastala.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-321/2019-2 od 4. ožujka 2019.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PRIJEDLOG ZA OVRHU > NADLEŽNOST > MJESNA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 28/13 i 89/14)

Članak 20. stavak 1.

Članak 21. stavak 1.

Članak 48. stavak 1. ,

Članak 70. stavak 1. - 5.

Zakon o zaštiti potrošača

(NN 41/14, 110/15 i 14/19)

Članak 49. stavak 1. i 2.

Europska konvencija o ljudskim pravima i temeljnim slobodama

(MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)

Članak 6.1.

Ukoliko sporazum o mjesnoj nadležnosti iz Ugovora o kreditu, prema kojem je u slučaju spora nadležan sud u mjestu sjedišta Kreditora, ne isključuje niti otežava pravo tužitelja kao potrošača ostvariti svoja prava iz ugovora pred sudom ili drugim nadležnim tijelom imajući u vidu vrijednost predmeta spora, udaljenost između prebivališta tužitelja (potrošača) i sjedišta tuženika (banke) te nedvojbenu mogućnost dolaska na sud punomoćnika tužitelja i tužitelja, ne radi se o nepoštenoj ugovornoj u smislu članka 49. stavaka 1. i 2. Zakona o zaštiti potrošača.

„Predmet ovog postupka je zahtjev tužitelja prema tuženiku kojim traži utvrđenje ništetnim ugovora o kreditu broj 168-50-3284420 koji su stranke zaključile dana 22. veljače 2006. Nastavno tužitelj od suda traži i da naloži tuženiku dostavu ukupne dokumentacije u svezi s navedenim kreditom te postavlja i zahtjev eventualne objektivne kumulacije tražeći da se utvrdi ništetnom odredba citiranog ugovora o promjenjivoj kamatnoj stopi kao i odredba o valutnoj klauzuli, te da se tuženoj naloži vratiti tužitelju 30.000,00 kuna s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom.

Tuženik je u odgovoru na tužbu istakao prigovor mjesne nenadležnosti tvrdeći da su stranke ugovorile mjesnu nadležnost Općinskog građanskog suda u Zagrebu, i to člankom 12. Ugovora od 13. lipnja 2005. Sud je prihvatio ovaj prigovor tuženika pozivom na odredbu članka 20. stavka 1. ZPP-a, članka 48. stavka 1. ZPP-a, te članka 70. stavaka 1. do 5. ZPP-a, nakon što je utvrdio da su tužitelj i tuženik ugovorili nadležnost suda u mjestu sjedišta kreditora (članak 12. Ugovora), da navedena odredba Ugovora ne bi bila nepoštena u smislu odredbe članka 49. stavka 1. i 2. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 41/14, 110/15 i 14/19; ZPP), da je u konkretnom slučaju sud sjedišta kreditora Općinski građanski

sud u Zagrebu, pa se oglasio mjesno nenadležnim i odlučio po pravomoćnosti rješenja predmet ustupiti mjesno nadležnom Općinskom građanskom sudu u Zagrebu.

Neutemeljeno tužitelj prigovara ovakvom postupanju suda prvog stupnja.

Na sjednici Građanskog odjela Županijskog suda u Splitu, od dana 29. siječnja 2020. zauzeto je sljedeće pravno shvaćanje:

"Prorogacijska klauzula (o mjesnoj nadležnosti) u korist registriranog sjedišta banke, je klauzula o kojoj se nije posebno pregovaralo a ista je ništetna ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača imajući u vidu vrijednost predmeta spora, udaljenost između prebivališta tužitelja (potrošača) i sjedišta tuženika (banke), mogućnost dolaska na sud (u mjeri da taj trošak i način dolaska stranku odvraća od bilo kakvog prigovora ili pravnog lijeka ili tužbe), opće imovno stanje potrošača, te ostale relevantne okolnosti koje predstavljaju *questio facti*."

Sukladno navedenom pravnom shvaćanju zauzetom na sjednici Građanskog odjela Županijskog suda u Splitu, a koje temeljem članka 40. Zakona o sudovima obvezuje sva vijeća i suce pojednice tog suda da bi prorogacijska klauzula, o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo, bila nepoštena, a posljedično i ništetna potrebno je uzeti u obzir sve okolnosti pojedinog slučaja.

Stoga je tužitelj trebao sudu podastrijeti dokaze iz kojih bi bilo vidljivo kako bi nadležnost Općinskog građanskog suda u Zagrebu, koja je ugovorena u članku 12. Ugovora, uzrokovala znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača.

Na temelju ovakvog činjeničnog stanja, ovaj sud prihvaća stajalište izraženo u pobijanoj odluci da sporazum o mjesnoj nadležnosti iz predmetnog Ugovora o kreditu prema kojem je u slučaju spora nadležan sud u mjestu sjedišta Kreditora, ne isključuje niti otežava pravo tužitelja kao potrošača ostvariti svoja prava iz ugovora pred sudom ili drugim nadležnim tijelom jer je ugovorena nadležnost upravo u skladu s odredbom članka 46. stavka 1. ZPP-a (određena je po općoj mjesnoj nadležnosti za tuženika). Naime, imajući u vidu vrijednost predmeta spora, udaljenost između prebivališta tužitelja (potrošača) i sjedišta tuženika (banke), mogućnost dolaska na sud punomoćnika tužitelja i tužitelja i ovaj sud je stava kako nadležnost Općinskog građanskog suda u Zagrebu neće tužitelja odvratiti od njegovog prava na pristup sudu, koji je zajamčen člankom 6.1. Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama (Međunarodni ugovori, broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10).

U tom se smislu, suprotno žalbenim navodima, ugovorna odredba o mjesnoj nadležnosti ne može smatrati nepoštenom odredbom ugovora prema odredbi članka 49. stavaka 1. i 2. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 41/14, 110/15 i 14/19) kojom je propisano da se ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra nepoštenom, ako uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača pri čemu se smatra da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je tu unaprijed formulirao trgovac, a potrošač nije imao utjecaj na njezin sadržaj, a osobito ako je riječ o odredbi unaprijed formuliranog standardnog ugovora trgovca.

Dakle, s obzirom na činjenicu da za suđenje u konkretnom slučaju nije određena isključiva mjesna nadležnost, stranke su imale mogućnost sporazumjeti se u pogledu nadležnosti suda u mjestu sjedišta tuženika, pa je sud pravilno primijenio odredbe članka 70. stavka 1. i 3., članka 20. stavka 1. i članka 21. stavka 1. ZPP-a kada je prihvatio prigovor mjesne nenadležnosti te se oglasio mjesno nenadležnim za postupanje u ovoj pravnoj stvari i predmet odlučio po pravomoćnosti ustupiti stvarno i mjesno nadležnom Općinskom građanskom sudu u Zagrebu.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-333/2020-2 od 31. siječnja 2020.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE

Ovršni zakon

(NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Članak 55.

Članak 56.

Članak 79. stavak 3.

Priloženom pravomoćnom presudom na temelju priznanja treća osoba ne dokazuje opravdanost prigovora, jer se radi o presudi utemeljenoj na raspoložbi ovršenika.

„Sud prvog stupnja je pobijanim dijelom rješenja uputio treću osobu na pokretanje parnice radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, smatrajući da, iako je treća osoba prijedlogu priložila pravomoćnu presudu, da time nije dokazala opravdanost svoga prigovora jer da je navedena presuda donesena na temelju priznanja, slijedom čega da predstavlja ispravu utemeljenu na dobrovoljnoj raspoložbi ovršenika, jer da je tuženica S. P. (ovdje ovršenica 4. u potpunosti priznala tužbeni zahtjev tužitelja D. P., a temelje koje isprave nije dopuštena uknjižba prava vlasništva nakon zabilježbe ovrhe.

Prigovor treće osobe reguliran je odredbama članka 55.–56. OZ-a. Tako je odredbama članka 55. OZ-a propisano da osoba koja tvrdi da u pogledu predmeta ovrhe ima takvo pravo koje sprječava ovrhu može podnijeti prigovor protiv ovrhe tražeći da se ovrha na tom predmetu proglasi nedopuštenom. Navedeni prigovor može se podnijeti sve do završetka ovršnog postupka, a podnošenje prigovora ne sprječava provedbu ovrhe i ostvarenje ovrhovoditeljeve tražbine. Sud će prigovor dostaviti ovrhovoditelju i ovršeniku i pozvati ih da se u roku od osam dana očituju o prigovoru.

Odredbama članka 56. OZ-a propisano je da, ako se ovrhovoditelj u propisanom roku ne očituje o prigovoru ili ako se jedna stranka usprotivi prigovoru, sud će podnositelja prigovora rješenjem uputiti da protiv stranaka u roku od petnaest dana pokrene parnicu radi proglašenja da ovrha na predmetu ovrhe nije dopuštena, osim ako podnositelj ne dokaže opravdanost svoga prigovora pravomoćnom presudom ili drugom javnom ispravom, ili javno ovjerovljenom privatnom ispravom, odnosno ako činjenice na kojima se temelji prigovor treće osobe nisu općepoznate ili se mogu utvrditi primjenom pravila o zakonskim predmnjevama.

Nadalje, odredbom članka 79. stavka 3. OZ-a propisano je da nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva niti kojeg drugog stvarnog prava utemeljen na raspoložbi ovršenika, bez obzira na to kada je ta raspoložba poduzeta.

U ovoj fazi postupka nije sporno da je treća osoba podnijela prigovor u kojemu navodi da opravdanost istoga u pogledu nekretnina koje su predmet ovrhe dokazuje temeljem kvalificirane javne isprave – pravomoćne i ovršne presude na temelju priznanja donesene od strane suda prvog stupnja pod brojem P-4405/15-18 od 19. kolovoza 2016., a kojom je utvrđeno da navedena nekretnina predstavlja bračnu stečevinu njega i ovršenice 4.

Sud prvog stupnja je pravilno primijenio materijalno pravo kada je, pozivom na odredbe članka 56. stavka 1. i 3. OZ-a, smatrao da treća osoba priloženom pravomoćnom presudom na temelju priznanja nije dokazala opravdanost svoga prigovora jer navedena presuda predstavlja ispravu utemeljenu na dobrovoljnoj raspoložbi ovršenika, a temeljem koje

nije dopuštena uknjižba prava vlasništva nakon zabilježene ovrhe. Navedeni zaključak proizlazi iz citiranih odredaba OZ-a te ga u potpunosti kao pravilan i zakonit prihvaća i ovaj drugostupanjski sud.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-910/2019-3 od 19. prosinca 2019.

71

831.054.3

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE > POSTUPANJE PO PRIGOVORU > KAD SE NE MOŽE TRAŽITI DA SE OVRHA PROGLASI NEDOPUŠTENOM

Ovršni zakon

(NN 139/10, 125/11, 150/11 i 154/11)

Članak 54. stavak 6.

Ako se ovrha na temelju rješenja o ovrsi protiv kojeg je podnesena redovna ili izvanredna žalba, provede prije nego što se glavna rasprava u prvostupanjskom parničnom postupku radi proglašenja ovrhe nedopuštenom zaključi, nakon provedbe ovrhe više se ne može odlučivati o tužbenom zahtjevu za nedopustivost ovrhe.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja da se utvrdi nedopuštenom ovrha u predmetu Općinskog građanskog suda u Zagrebu broj Ovrpl-5430/09 određena rješenjem od 27. siječnja 2010.

Sud prvog stupnja je prihvatio tužbeni zahtjev smatrajući da su ispunjeni uvjeti za utvrđenje nedopuštenosti ovrhe.

Među strankama nije sporno da je rješenjem Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj 43 Ovrpl-5430/09-10 od 14. prosinca 2011. tužitelj upućen da u roku od 15 dana pokrene parnicu radi proglašenja predmetne ovrhe nedopuštenom, a sve radi utvrđenja da je u cijelosti podmireno potraživanja o kojemu je u ovrsi bila riječ.

Također je nesporno da je tužitelj temeljem tog rješenja i podnio tužbu u ovom predmetu.

U smislu odredaba Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 139/10, 125/11, 150/11 i 154/11, dalje u tekstu: OZ), koji je bio na snazi u vrijeme podnošenja tužbe (28. prosinca 2011.), rješenja o ovrsi kojima je određena ovrha mogu se u ovršnom postupku pobijati samo pravnim lijekovima predviđenim tim Zakonom.

Tužba radi proglašenja ovrhe nedopuštenom predviđena je (propisana) kao put pravne zaštite samo u okviru i svezi tih pravnih lijekova, i to (opet) samo kad ovršni sud u ovršnom postupku rješenjem odluči da ovršenika upućuje na parnicu: između ostalog i kada u postupku povodom izjavljene žalbe protiv rješenja o ovrsi i dok ovrha traje na put parnice uputi ovršenika.

Prema odredbi članka 54. stavka 6. OZ-a tužbu kojom pokreće parnicu na koju je upućen ovršenik može utemeljiti samo na razlozima koje je istaknuo u žalbi u povodu koje je upućen na parnicu i na činjenicama i predloženim dokazima koje je naveo u žalbi.

Inače bi pravilo o upućivanju na parnicu koju treba pokrenuti u određenom (prekluzivnom) roku gubilo svaki smisao.

Sukladno tome, predmet spora može biti samo ono na što je ovršenik upućen u parnicu.

Dakle, u ovom se stupnju postupka moglo razmatrati i odlučivati samo je li podmirena tražbina glede ostvarenja koje je određena ovrha.

Međutim, navedeno sporno pitanje prvostupanjski sud nije raspravio odnosno uopće nije imao u vidu razloge iz kojih je tužitelj (kao ovršenik) upućen na pokretanje parnice radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, kako bi o tužbenom zahtjevu tužitelja odlučio u okviru tih razloga.

Sud prvog stupnja je naime, koncentrirao utvrđenje činjenica isključivo na to je li ovrha određena na temelju ovršne isprave koja je naknadno izgubila svoju pravnu djelotvornost, a s obzirom na presudu Vrhovnog suda RH broj Revr-651/12 od 25. travnja 2012.

Inače, krajnji moment do kojega bi do obesnaženja ovršne isprave trebalo doći da bi se ono moglo istaknuti u žalbi protiv rješenja o ovrsi je moment isteka roka za žalbu, a obesnaženje ovršne isprave do kojega bi došlo nakon tog momenta ne bi moglo biti razlog za žalbu i zato bi moglo biti osnova za obustavu ovrhe po službenoj dužnosti ili u povodu prijedloga ovršenika.

S druge strane, ako se ovrha na temelju rješenja o ovrsi protiv kojeg je podnesena redovna ili izvanredna žalba provede prije nego što se glavna rasprava u prvostupanjskom parničnom postupku zaključi (kako bi to upućivao dopis P. b. Z. priležeći u spisu Ovrpl-5430/09 - list 65 spisa), nakon provedbe ovrhe više se ne može odlučivati o tužbenom zahtjevu za nedopustivost ovrhe.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-371/2019-2 od 12. rujna 2019.

72

831.054.3

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PRIGOVOR TREĆE OSOBE > POSTUPANJE PO PRIGOVORU > KAD SE NE MOŽE TRAZITI DA SE OVRHA PROGLASI NEDOPUŠTENOM

*Zakon o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku
(NN 32/17)*

Članak 41. stavak 1.

*Ovršni zakon
(NN 112/12, 25/13 i 93/14)*

Članak 55. stavak 1.

Sud će primjenom odredbe članka 41. stavka 1. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku odbaciti tužbu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom iako je tužitelj podnio tužbu sukladno nalogu suda.

„Nakon prigovora ovršenika, prvostupanjski sud donosi rješenje pod brojem 22 Ovr-217/16-9, od 29. kolovoza 2018., kojim ovršenika upućuje da u roku od 15 dana od dana pravomoćnosti tog rješenja pokrene parnicu radi proglašenja nedopustivosti ovrhe određene rješenjem o ovrsi broj Ovr-217/16, od 8. ožujka 2016.

Dana 24. rujna 2018, ovršenik, kao tužitelj, podnosi tužbu protiv ovrhovoditelja, kao tuženika, radi proglašenja nedopustivosti ovrhe.

Rješenjem broj 11 P-364/18-6., prvostupanjski sud odbacio je tužbu kao nedopuštenu. Prvostupanjski sud se poziva na odredbe članka 41. stavka 1. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku („Narodne novine“, broj 32/17, dalje u tekstu: ZPIU), kojim je propisana zabrana pokretanja i vođenja parničnih, ovršnih i postupaka osiguranja kao postupaka izvansudske naplate, protiv dužnika i njihovih ovisnih i povezanih društava, osim postupaka koji se odnose na sporove iz radnih odnosa.

U ovom slučaju uvidom u podatke tuženika T. d.d. u sudskom registru kod Trgovačkog suda u Zagrebu utvrđeno je da je rješenjem tog suda broj 47 St-1138/17., od 10. travnja 2017., otvoren postupak izvanredne uprave nad dužnikom A. d.d., i nad dužnikom povezanim i ovisnim društvima, a među kojima je i tuženik T. d.d.

Pravilno je prvostupanjski sud odlučio kada je odbacio tužbu, jer je ista podnesena 24. rujna 2018., dakle, nakon 10. travnja 2017.

Stajalište prvostupanjskog suda, za koje je prvostupanjski sud naveo jasne i valjane razloge, prihvaća i ovaj drugostupanjski sud i iste uzima kao sastavni dio ove drugostupanjske odluke.

U odnosu na žalbeni navod da je "tužitelj tužbu podnio postupajući po nalogu suda, pa da isti sud nije mogao odbaciti tužbu", nije utjecalo na prihvaćanje žalbe, jer je sud dužan takvu tužbu odbaciti što mu nalažu odredbe ZPIU, bez obzira što je prethodno tuženika uputio u parnicu.“

Županijski sud u Splitu, Gž-491/2019-2 od 10. rujna 2019.

73

831.065

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > PROTUOVRHA > ROK ZA PODNOŠENJE PRIJEDLOGA ZA PROTUOVRHU

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13 i 93/14)

Članak 62. stavak 1.

Kod ovrhe na novčanoj tražbini početak roka za podnošenja prijedloga za protuovrhu ovisi o objektivnoj činjenici-kada je ovrha provedena, neovisno o tome što nije protekao subjektivni rok (kada je ovršenik-protuovrhovoditelj saznao za razlog iz članka 62. stavka 1. točke 3. OZ-a).

„Prema odredbi iz članka 62. stavka 1. Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 112/12, 25/13 i 93/14) nakon što je ovrha već provedena, ovršenik može u istom ovršnom postupku zatražiti od suda da naloži ovrhovoditelju da mu vrati ono što je ovrhom dobio:

1. ako je ovršna isprava pravomoćno ukinuta, preinačena, poništena, stavljena izvan snage ili je na drugi način utvrđeno da je bez učinka,
2. ako je tijekom ovršnog postupka namirio ovrhovoditelju tražbinu mimo suda tako da je ovrhovoditelj dvostruko namiren,

3. ako je rješenje o ovrsi pravomoćno ukinuto i prijedlog za ovrhu odbačen ili odbijen, odnosno ako je rješenje o ovrsi pravomoćno preinačeno,

4. ako je ovrha koja je provedena na određenom predmetu ovrhe proglašena nedopuštenom.

Stavkom 5. istog članka određeno je da se prijedlog za protuovrhu može podnijeti u roku od tri mjeseca od dana kada je ovršenik saznao za razlog za protuovrhu, a najkasnije u roku od jedne godine od dana dovršetka ovršnog postupka.

Prema raspoloživim podacima iz spisa razvidno je:

- da je temeljem rješenja o ovrsi prvostupanjskog suda broj Ovr-3057/17 od 11. srpnja 2017. s računa ovršenika-protuovrhovoditelja naplaćen ukupan iznos od 15.852,03 kuna,

- da je rješenje o ovrsi ukinuto kao i sve provedene radnje, a prijedlog ovrhovoditelj odbačen kao nedopušten rješenjem ovog drugostupanjskog suda od 3. prosinca 2018. koje je ovršeniku-protuovrhovoditelju dostavljeno 17. prosinca 2018.,

- da je 11. veljače 2019. ovršenik-protuovrhovoditelj predložio da sud naloži ovrhovoditelju da mu vrati navedeni iznos zajedno sa zateznim kamatama,

- da se ovrhovoditelj-protuovršnik usprotivio prijedlogu za protuovrhu, osporio sve navode iz prijedloga te istakao kako je isti nepravovremen.

Na temelju takvog stanja u spisu prvostupanjski sud zaključuje da je ispunjen razlog iz članka 62. stavka 1. točke 3. OZ-a i da je prijedlog za protuovrhu pravovremen, podnesen u roku od 3 mjeseca, a počeo je teći 17. prosinca 2018. kada je ovršeniku-protuovrhovoditelju dostavljeno drugostupanjsko rješenje. Stoga je donio pobijano rješenje.

Ovrhovoditelj-protuovršnik u žalbi ističe da je dan dovršetka ovrhe – dan provedbe i prijenosa sredstava na račun ovrhovoditelja-protuovršnika (19. i 29. rujna 2017.) relevantan za računanje roka za podnošenje prijedloga za protuovrhu. Smatra da prijedlog valja odbaciti jer je podnesen izvan roka od 1 godine od dovršetka ovrhe.

Kod ovrhe na novčanoj tražbini, sukladno odredbi članka 150. stavka 1. OZ-a, radnja kojom bi se utvrdio dovršetak ovrhe bi bio prijenos novčanih sredstava do kojeg je, konkretno 19. i 29. rujna 2017. Pri tom nije od utjecaja činjenica što dovršetak ovrhe nije deklariran posebnim rješenjem prvostupanjskog suda.

Naime, početak računanja objektivnog roka ovisi o objektivnoj činjenici – kada je ovrha provedena. Neovisno o tome što nije protekao subjektivni rok (kada je ovršenik-protuovrhovoditelj saznao za razlog iz članka 62. stavka 1. točke 3. OZ-a, objektivni rok nesumnjivo je prošao 29. rujna 2017.

Kada istekne objektivni rok prijedlog za ovrhu više se ne može podnijeti, odnosno, isti će biti nepravovremen.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-984/2019-2 od 24. listopada 2019.

74

831.071

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > ODGODA OVRHE

*Zakon o potrošačkom kreditiranju
(NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15 i 102/15)*

Članak 29.

Prijedlog za odgodu ovrhe na temelju odredbe članka 29. Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine", broj 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15 i 102/15, dalje u tekstu: ZPK), ne može se podnijeti kada je ovrha određena na temelju ugovora o kreditu koji su sklopljeni prije stupanja na snagu ovog Zakona.

„Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem odbio prijedlog za odgodu ovrhe na temelju odredbe članka 29. Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine", broj 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15, dalje u tekstu: ZPK), budući da se odredba članka 19.k ZPK-a, koja je u Zakon o potrošačkom kreditiranju unesena Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (dalje u tekstu: ZIDZPK), objavljenim u "Narodnim novinama", broj 102/15., ne može primijeniti na ugovore o kreditu koji su sklopljeni prije stupanja zakona na snagu, što je slučaj u ovom predmetu. Prvostupanjski sud je smatrao da nema ni mjesta primjeni Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj s neovlaštenim vjerovnikom ("Narodne novine", broj 72/17, dalje u tekstu: Zakon o ništetnosti), a da nisu ispunjene ni pretpostavke za odgodu ovrhe propisane odredbama OZ-a.

Obzirom da je Sud EU utvrdio kako odredbe Zakona o ništetnosti nisu u skladu sa člancima 56. i 63. UFFU, ovaj sud je prilikom odlučivanja o žalbi dužan isključiti primjenu navedenog Zakona.

U odnosu na odgodu ovrhe na temelju odredaba ZPK-a, za istaknuti je da je odredbom članka 19.k stavka 1. ZPK-a propisano je da će sud, ako se radi ostvarenja tražbine iz ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem vodi ovršni postupak protiv potrošača koji je podnio tužbu radi utvrđenja ništetnosti, na prijedlog ovršenika, odgoditi ovrhu do pravomoćnog okončanja postupka radi utvrđenja ništetnosti, ne ispitujući postojanje drugih zakonom propisanih pretpostavki o odgodi ovrhe na prijedlog ovršenika. Stavkom 2. istog članka propisano je da u slučaju iz stavka 1. tog članka ovrhovoditelj ne može uvjetovati odgodu ovrhe davanjem jamčevine, dok iz stavka 3. istog članka proizlazi da prijedlog za odgodu ovrhe prema tom Zakonu potrošač kao ovršenik može zatražiti neovisno od toga je li podnio prijedlog za odgodu ovrhe u ovršnom postupku koji je u tijeku na dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

Člankom 3. ZIDZPK-a propisano je da će se taj Zakon objaviti u "Narodnim novinama", te da stupa na snagu 30. rujna 2015.

Odredbom članka 29. ZPK-a (objavljenog u "Narodnim novinama", broj 75/09.) propisano je da se taj Zakon ne primjenjuje na ugovore o kreditu sklopljene do dana stupanja na snagu tog Zakona, osim u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka (kojim je propisana obveza obavještavanja potrošača o promjenama uvjeta ugovora).

Nadalje, odredbom člankom 30. ZPK-a propisano je da taj zakon stupa na snagu 1. siječnja 2010.

S obzirom da je u konkretnom slučaju Ugovor o kreditu sklopljen 1. listopada 2009., dakle prije stupanja na snagu ZPK-a, to se taj Zakon, kao ni naknadne izmjene i dopune tog Zakona, sukladno naprijed citiranoj odredbi članka 29. ZPK-a, ne mogu primijeniti u predmetnom postupku.

Dakle, poštujući opće načelo zabrane retroaktivnosti primjene zakona, tim više što je zabrana retroaktivnosti za ugovore koji su zaključeni prije stupanja na snagu ZPK-a izrijekom propisana člankom 29. ZPK-a, zaključak prvostupanjskog suda je pravilan.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-911/2019-3 od 8. studenog 2019.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > PREDLAGANJE I ODREĐIVANJE OVRHE > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon

(NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Članak 136. stavak 2.

Europska konvencija o ljudskim pravima i temeljnim slobodama

(NN MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)

Članak 6.1

Odgovor na pitanje je li rok zastare prekinut pokretanjem ovršnog postupka koji je okončan obustavom postupka, te slijedom toga teče li zastarni rok iz početka, ovisi o razlozima zbog kojih je došlo do obustave ovršnog postupka i na kojoj od stranaka u ovršnom postupku leže razlozi zbog kojih je postupak obustavljen.

„U konkretnom predmetu sporno je da li, sukladno odredbi članka 136. stavka 3. OZ-a, do obustave postupka dolazi samom činjenicom proteka roka od tri mjeseca od dana zaprimanja obavijesti suda, pa je odluka suda kojom obustavlja postupak ovrhe i ukida sve provedene radnje samo deklaratorne naravi ili je odluka suda o obustavi postupka konstitutivne naravi.

Prema mišljenju ovog suda, u konkretnom slučaju je do obustave postupka došlo "ex lege" danom proteka roka od tri mjeseca nakon što je ovrhovoditelj primio obavijest suda o nemogućnosti popisa i pljenidbe ovršenikovih pokretnina (21. rujna 2010.). Budući da je postupak ovrhe obustavljen, sasvim je jasno da se isti ne bi mogao nastaviti na novom predmetu i sredstvu ovrhe. Utoliko bi odluka prvostupanjskog suda, u pogledu primjene materijalnog prava bila pravilna.

Međutim, prvostupanjski sud je svojim daljnjim radnjama, koje je poduzeo nakon 21. rujna 2010., pozivanjem ovrhovoditelja da se u roku od osam dana očituje o tome da li povlači prijedlog za ovrhu na pokretninama ovršenika te za dostavu urednog prijedloga za prmjenu predmeta i sredstva ovrhe, pogrešno držao ovrhovoditelja u uvjerenju kako je ovršni postupak još uvijek u tijeku.

Na taj način je prvostupanjski sud svojim radnjama povrijedio odredbe članka 6.1. Europske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama (Međunarodni ugovori, broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10) kojim je propisano kako radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi, svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud, pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj. Naime, da je prvostupanjski sud rješenje o obustavi donio 2010., kada su pretpostavke za obustavu postupka bile ispunjene, ovrhovoditelj je prijedlog za ovrhu mogao ponovno podnijeti.

Obustavljanjem postupka ovrhe nakon proteka više od devet godina, ovrhovoditelj je, s obzirom da je ovršna isprava postala pravomoćna 28. srpnja 2006., doveden u situaciju u kojoj više neće biti u mogućnosti sudskim putem zahtijevati namirenje svoje tražbine (ovo pod pretpostavkom takvog prigovora istaknutog od strane ovršenika).

Ovo stoga što je, kod odgovora na pitanje je li rok zastare prekinut pokretanjem ovršnog postupka koji je okončan obustavom postupka te da li slijedom toga zastarni rok teče iz početka, Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci Rev-943/17-2 od dana 10. svibnja 2017., zauzeo pravno shvaćanje prema kojem to ovisi o razlozima zbog kojih je došlo do obustave ovršnog postupka i na kojoj od stranaka u ovršnom postupku leže razlozi zbog kojih je postupak obustavljen.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-178/2020-2 od 5. veljače 2020.